

การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ยงยศ สุวรรณวัฒน์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ยงยศ สุวรรณวัฒน์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2550

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

โดย

ยงยศ สุวรรณวัฒน์

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ศิริพร กิตติการกุล)

วันที่ 4 เดือน ๓.ค. พ.ศ. 50

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

วันที่ 4 เดือน ๓.ค. พ.ศ. 50

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรนพศิริ)

วันที่ 4 เดือน ๓.ค. พ.ศ. 50

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 4 เดือน ๓.ค. พ.ศ. 50

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 19 เดือน ๑.๓ พ.ศ. 2550

ชื่อเรื่อง การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน
 ชื่อผู้เขียน นายขงยศ สุวรรณวัฒน์
 ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
 ปรธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ศิริพร กิริติการกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน โดยทำการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนจำนวน 123 แห่ง ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดทำระบบบัญชี ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล และด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสอบถามจากผู้จัดการ หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ผลการศึกษาพบว่า

สถาบันการเงินส่วนใหญ่มีคณะกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ใช้ทุนในการจัดตั้งเริ่มแรกเฉลี่ย 1,738,221.78 บาท ปัจจุบันมีทุนดำเนินการเฉลี่ย 2,760,741.82 บาท มีปริมาณสินเชื่อเฉลี่ย 2,532,275.76 บาท มีปริมาณเงินรับฝากเฉลี่ย 1,044,430.35 บาทต่อปี มีปริมาณธุรกิจในการรับชำระค่าสาธารณูปโภคเฉลี่ย 34,604.89 บาทต่อปี มีปริมาณธุรกิจในการชำระค่าประกันชีวิตเฉลี่ย 28,418.52 บาทต่อปี และมีปริมาณธุรกิจ พ.ร.บ เฉลี่ย 51,510.83 บาทต่อปี

ในการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน โดยภาพรวมมีการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน ร้อยละ 78.67 โดยดำเนินการในด้านบริหารจัดการ ร้อยละ 95.11 ด้านระบบการจัดทำบัญชี ร้อยละ 78.86 ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก มีการดำเนินการ ร้อยละ 77.78 ด้านการวิเคราะห์และบริหารธุรกิจ ร้อยละ 71.70 ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลร้อยละ 69.92 และ สำหรับเหตุผลที่สถาบันการเงินชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่างดำเนินการ รองลงมาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ประสิทธิภาพเฉพาะด้าน รวมทั้งขาดบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ และทุนในการดำเนินงาน

สำหรับผลการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการบริหารจัดการมีผลการประเมินในระดับดีมาก ด้านระบบการจัดทำบัญชี ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก และด้านการวิเคราะห์/

บริหารธุรกิจมีผลการประเมินในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลมีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ส่วนปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหามีดังนี้

ปัญหาการบริหารจัดการ คือ ขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการบริหารจัดการสถาบันการเงิน ดังนั้นควรแก้ไขโดยจัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือศึกษาดูงานตามความเหมาะสม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เช่น แผ่นพับ ซีดี เป็นต้น ให้แก่บุคลากรของสถาบัน รวมทั้งสมาชิก

ปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี คือ ขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง ดังนั้นควรแก้ไขโดยจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต่อเนื่อง รวมทั้งศึกษาดูงาน

ปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล คือ ขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้โปรแกรมฐานข้อมูลดังนั้นควรแก้ไขโดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ทักษะการใช้เครื่องมือต่าง ๆ

ปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะ รวมทั้งไม่เห็นประโยชน์หรือความจำเป็นในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นควรแก้ไขโดยจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์

ปัญหาด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์ คือ สมาชิกไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้นควรแก้ไขโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เช่น จัดตลาดนัดให้แก่สินค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติจัดงบประมาณสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ภาครัฐดำเนินการยกระดับสถาบันการเงิน

Title	An Evaluation of The Strength of The Community Financial Institution
Author	Mr. Yongyos Suwannawat
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Miss Siriporn Kiratikarnkul

ABSTRACT

The objective of this study was to evaluate the strength of the community financial institutions and to explore the problems and obstacles of community financial institution operation. One hundred and twenty-three community financial institutions were evaluated. Five assets evaluated included the overview of institution operation, accounting systems, business management and analysis, database analysis, and community and career development. Managers or interim managers were interview using an interview schedule.

Most of the institutions had the committee who acted as the manager. The initial cost for foundation of each institution was 1,738,221.78 baht. Estimated operation costs were 2,760,741.82 baht, credits were 2,532,275.76 baht, deposits were 1,044,430.35 baht per year, utility payment business were 34,604.89 baht per year, life insurance payment business were 28,418.52 baht per year, and vehicle insurance payment business were 51,510.83 baht per year.

The results showed overview of the strength of the five assets of the community financial institutions. The Strength of the community financial institutions, including institution operation, accounting systems, community strength development and career development, analysis of business management and database analysis were 78.67%, 95.11%, 78.86%, 77.78%, 71.70%, and 69.92%, respectively. The main reasons why the community institutions could not be well operate was the process. Also, their staff did not understand the process, lacked of skills and experiences in specific areas, including inadequate staff, equipment, and budges to operate the business.

As a whole the institutions strength was in a moderate level. Institution operation was extreme. Accounting system, community development, career development and business management assets were in a moderate level while database analysis asset was fair.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา และความกรุณาในการแก้ไขปรับปรุงในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จนทำให้ผลการศึกษาสำเร็จลุล่วง จากคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ศิริพร กิตติการกุล อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทนพิสิริ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา และข้อเสนอแนะ จนทำให้ปัญหาพิเศษมีความสมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาแนะนำขั้นตอน ในการทำปัญหาพิเศษให้ลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คณะกรรมการ ผู้จัดการ และบุคลากรของสถาบันการเงินชุมชนทั้ง 123 แห่ง ที่ให้การช่วยเหลือด้านข้อมูลต่าง ๆ ทำให้งานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอโน้มระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจ ตลอดจนครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนจนสำเร็จ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้ศึกษาวิจัย ซึ่งมีได้กล่าว ณ ที่นี้

บงยศ สุวรรณวัฒน์

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลในงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน	8
โครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน	13
(ธนาคารหมู่บ้าน)	
ความแตกต่างของสถาบันการเงินชุมชน และกองทุนหมู่บ้าน	19
ความร่วมมือเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างกองทุน	27
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	
การเกษตร	
แนวคิดในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน	27
ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการพัฒนา	31
ผลการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน	33
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล	35
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง	37
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
กรอบแนวคิดในการศึกษา	52

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	53
สถานที่ดำเนินการศึกษา	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
ประชากร	53
เครื่องมือในการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล	54
การทดสอบแบบสอบถาม	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	59
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน	61
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน	66
ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ	99
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการและข้อเสนอแนะ	111
สรุปผลการศึกษา	111
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	115
ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป	119
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	123
ภาคผนวก ก รายชื่อสถาบันการเงินชุมชน ฝ่ายกิจการสาขา 1 - 9	124
ภาคผนวก ข การวัดความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	131
ภาคผนวก ค ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน	133
ภาคผนวก ง การประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน	138
ภาคผนวก จ แบบสอบถาม	141
ภาคผนวก ฉ ประวัติผู้วิจัย	154

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผลการดำเนินธุรกรรมและการเชื่อมโยงธุรกิจของสถาบันการเงินชุมชนกับ ธนาคาร ปี บัณชี 2548	4
2	กลยุทธ์และตัวชี้วัดในการเสริมสร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งลูกค้า และชุมชน	17
3	เครื่องมือสำหรับปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง	17
4	หลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติในการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชนและกองทุน หมู่บ้านฯ ของธนาคาร	21
5	ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามภาค	53
6	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	60
7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน	64
8	จำนวนและร้อยละของคะแนนในการดำเนินการ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน	68
9	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	82
10	จำนวนและร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการของสถาบัน การเงินชุมชน	104

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	รูปแบบโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน แบบหลายกองทุนหมู่บ้านรวมกัน จัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)	15
2	รูปแบบโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน กองทุนหมู่บ้านเดียวจัดตั้งเป็น สถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)	16
3	บันไดการพัฒนาชุมชน - บันไดแห่งการให้สินเชื่อเพื่อชุมชน	18
4	ขั้นตอนการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน	30
5	กรอบแนวคิดในการศึกษา	52

บทที่ 1

บทนำ

ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศเมื่อปี 2540 ได้ก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ อันเป็นผลเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำ ไม่สมดุลในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอันยาวนานร่วม 40 ปี การพัฒนาประเทศใน 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เห็นได้ว่าการพัฒนาของประเทศมุ่งแต่การเติบโตของตัวเลขทางเศรษฐกิจโดยรวมเป็นหลักเท่านั้น ทรัพยากรของประเทศทั้งหมดถูกดูดซับเข้าหาส่วนกลางตลอดเวลา เกิดเป็นความเหลื่อมล้ำไม่สมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมหนักขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ.2500 สัดส่วนรายได้ระหว่างภาคชนบทกับภาคเมืองอยู่ที่ 1:8 สี่สิบปีถัดมาสัดส่วนกว้างออกไปอีกเป็น 1:19 จะเห็นว่าก่อนวิกฤตเศรษฐกิจจะคืบคลานมาถึง การเปลี่ยนแปลงของชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร มีความเป็นมาอันเหลื่อมล้ำต่ำสูง ไม่เป็นธรรมอยู่แล้วอย่างนี้ ในช่วงยุค 10 ปี สุดท้ายแห่งการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย เพราะขาดเงินออมภายในประเทศ รัฐบาลจึงใช้นโยบายการดึง เงินทุนจากต่างประเทศตลอดมา โดยผ่านมาตรการหลัก ๆ 3 ประการด้วยกันคือ หนึ่ง รักษานโยบายอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ สอง กำหนดอัตราดอกเบี้ยในระดับสูง และสาม เปิดเสรีทางการเงินให้เงินเข้าออกโดยเสรี ทั้งหมดนี้เป็นเหตุผลให้เกิดกระแสการไหลเข้าออกของเงินทุนต่างประเทศอย่างมากมายมหาศาล อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทั้งหมดดำเนินไปอย่างไม่มีมาตรการควบคุมดูแลอย่างเพียงพอ เกิดการกู้ยืมเงินลงทุนและใช้จ่ายเกินความเป็นจริงอย่างฟุ่มเฟือย ในทุก ๆ ภาคเศรษฐกิจเกิดการเฟ้อของราคา มูลค่าทุก ๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นราคาหุ้น ราคาที่ดิน ราคาอสังหาริมทรัพย์ เงินเดือน สินค้าอุปโภคบริโภค และบริการชั้นสูง ราคาและมูลค่าทั้งหมดนี้พุ่งทะลุพรวดพราดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นี่คือเศรษฐกิจฟองสบู่

หลังการเติบโตของเศรษฐกิจฟองสบู่ร่วม 10 ปี ประเทศไทยท่วมท้นไปด้วยหนี้สินกับต่างประเทศ 2.4 ล้านล้านบาท ในขณะที่ทุนสำรองระหว่างประเทศในการดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยมีเพียง 1 ล้านล้านบาท เห็นได้ว่าประเทศไทยมีหนี้มากกว่าทุนสำรองระหว่างประเทศ ถึงสองเท่าครึ่ง ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2539 เป็นต้นมา สถานการณ์การเงินของไทย ล่อแหลมขึ้นทุกขณะ ค่าเงินบาทแข็งกว่าความเป็นจริง หนี้สินจากต่างประเทศเกินกว่าทุนสำรองระหว่างประเทศ เกิดหนี้ที่ไม่ก่อรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของพรรคไทยรักไทย เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย 26 กุมภาพันธ์ 2544 รัฐบาลนำเสนอนโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วน โดย

ออกกระเปียบสำนักนายก ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 นับเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายเงินลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง บนหลักการเป็นแหล่งเงินทุนที่ ดอกเบี้ยถูก เพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยคณะกรรมการกองทุนกู้เงินจากธนาคารออมสิน และ โอนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบริหารจัดการให้ชาวบ้านกู้ยืม ด้วยดอกเบี้ยถูก ไม่ต้อง ส่งคืนรัฐบาล แต่รัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณชำระหนี้คืนแก่ธนาคารออมสินเอง ซึ่งถือเป็นการเอา ภาษีอากรของประชาชนทั้งประเทศไปชำระคืนแก่ธนาคารออมสิน นับเป็นการร่วมกันเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุขอย่างแท้จริง ในภาวะวิกฤตเช่นนี้ (สุพรรณ เอี้ยวฉาย และคณะ, 2545)

ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของรัฐบาล มีเป้าหมาย หลักเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ให้ประชาชนใน หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่าและภูมิ ปัญญาของตนเอง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและ เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนและองค์กร ชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็น เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศในอนาคต จนสามารถจัดตั้งเป็นธนาคารชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน หมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน เพื่อนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชน

ความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญขององค์กรการเงิน ชุมชนที่ให้บริการแก่ประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชน รัฐบาลจึงสนับสนุนเงินทุน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โดยมอบหมายให้ธนาคารออมสินเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และ ต่อมา ธ.ก.ส. ได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ที่ไม่มีสาขาของธนาคารออมสิน ในส่วนของ ธ.ก.ส. เมื่อได้ดูแลกองทุนหมู่บ้านตามโครงการนี้ ธ.ก.ส. ได้กำหนดนโยบายและแผนงาน สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไว้หลายประการ เช่น การให้สินเชื่อตาม โครงการสินเชื่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง การเพิ่มสัดส่วนของการให้สินเชื่อแบบขายส่ง (wholesale lending) การสนับสนุน แผนแม่บทกองทุนหมู่บ้านของ ธ.ก.ส. ปี 2547 – 2549 กล่าวคือ การถ่ายทอดความรู้สู่กองทุน

หมู่บ้าน และการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านให้ก้าวสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

สำหรับโครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านให้ก้าวสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ สนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน เพื่อเป็นไปตามแผนแม่บทกองทุนหมู่บ้านของ ธ.ก.ส. และเพื่อเป็นไปตามนโยบายการให้สินเชื่อแบบขายส่งของ ธ.ก.ส. ทั้งนี้ในปี 2548 ธ.ก.ส. มีเป้าหมายในการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน 2,700 แห่ง ให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 117 แห่ง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกองทุนหมู่บ้านที่จะได้รับการสนับสนุนตามโครงการ คือ เป็นกองทุนชั้น 1 หรือ ชั้น 2 ตามหลักเกณฑ์ ธ.ก.ส. หรือ ชั้น AAA หรือ ชั้น AA ตามหลักเกณฑ์ สิ้นปี 2548 ธ.ก.ส. ได้ติดตามความก้าวหน้าของโครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านให้ก้าวไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน พบว่า มีกองทุนหมู่บ้านที่มีศักยภาพและสามารถผ่านการประเมินผลให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 125 แห่ง (รายละเอียดภาคผนวก ก) โดยมีรูปแบบการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4 รูปแบบ คือ

1. พัฒนาจากกองทุนหมู่บ้าน 1 กองทุน เป็น 1 สถาบันการเงินชุมชน
2. พัฒนาจากหลาย ๆ กองทุนหมู่บ้าน เป็น 1 สถาบันการเงินชุมชน
3. พัฒนาจากการรวมกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน เป็น 1 สถาบันการเงินชุมชน โดยมีระบบบัญชีแยกจากกัน
4. พัฒนาจากการรวมกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน เป็น 1 สถาบันการเงินชุมชน โดยรวมระบบบัญชีเข้าด้วยกัน

ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ให้อิสระแก่ สนจ. และสาขาในการพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าจะพัฒนากองทุนหมู่บ้านสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนในรูปแบบใด ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของกองทุนหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการพัฒนานั้น จะดำเนินการภายใต้ระบบบัญชีเดียวกันตามที่ธนาคารกำหนด สำหรับผลการดำเนินการบูรณาการและการเชื่อมโยงธุรกิจของสถาบันการเงินชุมชนกับธนาคาร ปี 2548 สามารถจำแนกตามฝ่ายกิจการสาขา 1 – 9 ของ ธ.ก.ส. ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 ผลการดำเนินงานและการเชื่อมโยงธุรกิจของสถาบันการเงินชุมชนกับธนาคาร ปี บัญชี 2548

หน่วย: บาท

ลำดับที่	ฝ่ายกิจการ	จำนวน สาขา	จำนวน สถาบัน	การจ่ายสินเชื่อ		การดำเนินงานธุรกรรมกับ ธ.ก.ส.						การเชื่อมโยงตลาด	
				กทบ.	วิสาหกิจชุมชน	รายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม (FBI)			การรวบรวมผลิตภัณฑ์		มูลค่า	การเชื่อมโยงตลาด	
						ประเภท 1 ด้าน เงินฝาก	ประเภท 2 ด้าน สินเชื่อ	ประเภท 3 ด้าน สินค้าและบริการ	ประเภท 4 ด้าน สินค้าและบริการเสริม	ประเภท	มูลค่า	ประเภท	มูลค่า
1	1	4	4	5,000,000	-	-	2,020	-	1,800	จำนอง	578,100	จำนอง	275,000
2	2	11	11	15,000,000	665,000	110,000	2,000	1,000	45,659	-	512,000	-	3,202,242
3	3	5	5	21,750,000	23,300,000	19,060	48,700	51,600	11,327	จำนอง	2,500	จำนอง	388,600
4	4	2	2	1,895,000	1,500,000	-	-	-	25,380	-	-	-	-
5	5	4	4	5,000,000	1,500,000	8,530	-	-	19,250	จำนอง	133,135	จำนอง	2,204,800
6	6	10	10	28,100,000	900,000	20,000	18,000	-	10,500	-	-	จำนอง	3,000
7	7	6	6	6,305,000	-	76,735	-	-	66,832	-	-	-	-
8	8	4	4	1,000,000	399,400	-	-	1,443	12,651	-	-	จำนอง	8,114
9	9	11	11	4,070,000	1,000,000	360	-	70	23,020	จำนอง	324,020	จำนอง	310,610
รวม				88,120,000	29,264,400	234,685	70,720	54,113	216,419	จำนอง	1,549,755	จำนอง	6,392,366
										จำนอง		จำนอง	
										จำนอง		จำนอง	
										จำนอง		จำนอง	

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549)

แม้ว่า สถาบันการเงินชุมชน ทั้ง 125 แห่ง จะสามารถดำเนินธุรกรรม และเชื่อมโยงธุรกิจของชุมชน ในการดำเนินภารกิจด้านการบริหารจัดการ การระดมเงินทุนในชุมชน การออมทรัพย์ การให้ สินเชื่อ ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชน ในระดับ รากหญ้า อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน แต่การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน จะมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนได้ ภายใต้หลักการดำเนินงานร่วมกันของนโยบายภาครัฐ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ธ.ก.ส. ธนาคารออมสินนั้น ผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน และ การจัดตั้งบริหารองค์กร สถาบันการเงินชุมชนจะต้องได้รับการประเมินระบบการทำงาน ระบบการ ควบคุม การบริหารเงินทุน การจัดทำบัญชีอย่างมีระบบ ถูกต้อง ทันสมัย เป็นปัจจุบัน ตลอดจน การ มีปัจจัยพื้นฐาน ที่เอื้อต่อการดำเนินงาน เช่น อาคาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบคู่สายโทรศัพท์ เพื่อให้องค์กรชุมชนดังกล่าว มีความมั่นคง เข้มแข็ง ในการเป็นสถาบันการเงินของชุมชน ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะทำการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ตลอดจน ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน
2. สถาบันการเงินชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการธุรกิจ และองค์กร ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนและนโยบายของรัฐบาล

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ในประเด็นดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน 5 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารจัดการ

1.2 ด้านการจัดทำระบบบัญชี

1.3 ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

1.4 ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล

1.5 ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก

2. ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษา – ศึกษาสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 9 กิจการ สาขา รวม 125 แห่ง ซึ่งจะทำการศึกษาทั้งสิ้น 123 แห่ง โดยไม่ศึกษาพื้นที่ในเขต 2 จังหวัดภาคใต้ รวม 2 แห่ง เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 แห่ง และ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 1 แห่ง (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา – การรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการเงินชุมชน ช่วง เดือนมิถุนายน 2549

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

เพื่อประโยชน์การศึกษาวิจัย และเพื่อการทำความเข้าใจได้ถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึง นิยามศัพท์ที่ใช้ในรายงานฉบับนี้ ดังต่อไปนี้

สถาบันการเงินชุมชน หมายถึง รูปแบบการจัดการของกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. กลุ่ม บุคคล องค์กร หรือสถาบันการเงินของชุมชน ในระดับหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ ที่ประสาน เชื่อมโยงระบบเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเงิน การผลิต การตลาด สังคม และสวัสดิการต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก บนฐานศักยภาพของชุมชน อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน

การประเมิน หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบและต่อเนื่องที่จะวัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการดำเนินงาน โดยนำผลที่ประเมินได้มาปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้ การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน หมายถึง ความสามารถ และศักยภาพใน การบริหารจัดการองค์กรทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดทำระบบบัญชี ด้านการวิเคราะห์/บริหารสินเชื่อ ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ในด้าน โครงสร้าง ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่ สมาชิกระเบียบข้อบังคับการเงินชุมชน และการดำเนินงาน

ด้านการจัดทำระบบบัญชี หมายถึง การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินในเรื่องของ การบันทึกบัญชี การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี และการจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี

ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ หมายถึง ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ การวิเคราะห์การบริการจัดการ และการควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ

ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล หมายถึง ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) และฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ

ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก หมายถึง ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ในเรื่องการจัดทำแผนแม่บทชุมชน การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน และการฝึกอบรม

ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย ทุนดำเนินงานแรกเริ่ม ทุนดำเนินงานปัจจุบัน ปริมาณธุรกิจ และธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ของสถาบัน

ปัญหาในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน หมายถึง ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดทำระบบบัญชีด้านการวิเคราะห์/บริหารสินเชื่อ ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแนวความคิดและทฤษฎี จากเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลในงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
2. โครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)
3. ความแตกต่างของสถาบันการเงินชุมชน และกองทุนหมู่บ้าน
4. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
5. แนวคิดในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน
6. ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการพัฒนา
7. ผลการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน
8. ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลในงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

แนวทางการประเมินผลในงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2545) ได้สรุปแนวทางการประเมินผลในงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนไว้ว่า การจะทราบผลสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาทบทวนการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอนในทุกแง่มุมของโครงการว่ามีจุดติดขัดอยู่ตรงไหน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่าควรที่จะแก้จุดอ่อนตรงไหน แก้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อที่ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจะได้ทราบและดำเนินการแก้ไขให้ทันทั่วทั้ง อันจะมีผลในการลดการสูญเสียของการใช้ทรัพยากรตามมาได้ โดยจะส่งผลให้โครงการมีประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

1. ป้องกันการสูญเสียในการดำเนินงาน
2. เป็นการกระตุ้นเตือนผู้รับผิดชอบให้เอาใจใส่ต่อการดำเนินงานอย่างจริงจัง (นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2536)
3. ค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ความพึงพอใจ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงจุด
4. เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ประโยชน์ของการประเมินผล

1. ทำให้ทราบสถานการณ์ของการดำเนินงาน
2. ทำให้ทราบจุดเด่น หรือจุดแข็งการดำเนินงาน
3. ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน หรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
4. ทำให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานได้รัดกุมถูกต้องมีเหตุผลมากขึ้น
5. ช่วยกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องมีความสำนึกในหน้าที่และกระตือรือร้นในการทำงาน

ขั้นตอนการประเมินผล

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตัดสินใจร่วมกันที่จะใช้วิธีการประเมินผลว่าจะประเมินผลในเรื่องอะไร เช่น ประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการ ประเมินผลการดำเนินงานของสมาชิก ที่กู้เงิน หรือประเมินผลในภาพรวมทั้งโครงการ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินร่วมกัน
3. เลือกตัวชี้วัดหรือเกณฑ์สำหรับการใช้ในการประเมินผล เลือกคณะผู้ประสานงาน ประเมินผลเพื่อทำหน้าที่วางแผนและจัดทำรายละเอียดของการประเมินผล
4. เลือกวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน
5. วางแผนการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ จะประเมินอะไร ประเมินทำไม ประเมินอย่างไร ประเมินเมื่อไร ประเมินที่ไหน และผู้เกี่ยวข้องมีใครบ้าง
6. เตรียมและทดสอบเครื่องมือในการประเมินผล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หากไม่มีความชำนาญก็ให้ฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญก่อน
7. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่จัดเตรียมและทดสอบแล้ว
8. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและสรุปผลการประเมิน

9. เตรียมเสนอรายงาน อาจจะเสนอโดยการเขียนรายงาน หรือการเสนอในการประชุมตลอดจนแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลของการประเมิน

10. ตัดสินใจที่จะใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน และตัดสินใจว่าจะใช้ผลอย่างไรในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นไป

ประเด็นที่ควรประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

การประเมินผลควรคำนึงถึงปัจจัยหรือประเด็นในการประเมินอย่างน้อยดังนี้

1. กรรมการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนดีหรือไม่ มีเวลาปฏิบัติงานเพียงพอหรือไม่ มีความตั้งใจเพื่อที่จะทำให้วัตถุประสงค์เป็นจริงหรือไม่ เพียงใด สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งภายในได้ดีเพียงใด หรือเป็นตัวการแห่งความขัดแย้งและสร้างปัญหาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการและสมาชิกเป็นอย่างไร ฯลฯ

2. การติดต่อสื่อสารภายในดีหรือไม่ สมาชิกเข้าใจวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานหรือเปล่า หรือมีข้อสงสัยที่ทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ และควรจะหาวิธีแก้ไข หากมี (เช่น การประชุมบ่อยขึ้น หรือมีวิธีแจ้งข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ)

3. แนวทางการทำงาน กฎ ระเบียบต่างๆ มีความเหมาะสมเพียงใด ยากง่าย มาก-น้อยเกินความจำเป็นหรือไม่ สมาชิกเข้ามาในเรื่องดังกล่าวดีเพียงใด ใครบ้าง ใครได้ประโยชน์มีการแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับกาลเวลาหรือไม่ถ้าไม่มีความเหมาะสมก็ให้ปรับปรุงแก้ไข

4. ระบบการเงิน และการบัญชี (หากมี) เป็นอย่างไร ก่อให้เกิดช่องโหว่ได้หรือไม่ ใครถือเงิน ได้มากเท่าไร ใครเซ็นเงิน ใครทำบัญชี ความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความเป็นระเบียบมีมากน้อยเพียงใด สมาชิกเกิดความระแวงหรือไม่ มีการนำเงินไปใช้ส่วนตัวหรือไม่ เพราะเหตุใดจะแก้ไขได้อย่างไร

5. ควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ และต้องบันทึกการประชุมหรือผลการปฏิบัติงานเป็นช่วงๆ เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนาต่อไป ตลอดจนเป็นแนวทางให้คนรุ่นใหม่สามารถเรียนรู้ประสบการณ์เก่าได้

6. การดำเนินงานมีการพัฒนาให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด สาเหตุจากอะไรควรจะมีการปรับปรุงหรือไม่

7. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ซึ่งควรสนใจเข้าร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอน ไม่ควรปล่อยให้คณะกรรมการดำเนินงานเพียงลำพัง

8. การสร้างเครือข่ายการทำงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

9. มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ แล้วนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง หรือไม่

ตัวอย่างแบบสอบถาม กรอบแนวทางการประเมินผลเพื่อการจัดระดับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงขอความกรุณาคณะทำงานระดับอำเภอและทีมพลังแผ่นดินได้ร่วมกันประเมินตามสภาพความเป็นจริงของการบริหารจัดการในแต่ละหมู่บ้านและชุมชนเมือง

รายการประเมินผล	เกณฑ์ชี้วัด	เกณฑ์คะแนน	คะแนน
ด้านโครงสร้างและหน้าที่ 1. มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในคณะกรรมการกองทุนฯ	- มีการแบ่งหน้าที่ให้ทุกคนรับผิดชอบโดยตำแหน่งและแต่ละฝ่าย - มีการแบ่งหน้าที่เฉพาะให้กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการบางคนรับผิดชอบ - มีการแบ่งหน้าที่เฉพาะกรรมการโดยตำแหน่งเท่านั้น	3 2 1	
2. มีการแต่งตั้งบุคคลและ / หรือ คณะบุคคลในพื้นที่ เป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน	- มีการแต่งตั้งมากกว่า 5 คนและระบุการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ ชัดเจน - มีการแต่งตั้งน้อยกว่า 5 คนและไม่ระบุด้านชัดเจน - ไม่มีการแต่งตั้งที่ปรึกษา	3 2 1	
3. มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนฯ	- จัดทำ แจกให้สมาชิกทุกคนทราบ - ปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน - จัดไว้ในแฟ้มเอกสารของกองทุนแล้วแต่ใครจะสนใจอ่าน	3 2 1	
4. มีสมาชิกกองทุนฯ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมด - มากกว่ากึ่งหนึ่ง แต่ไม่ถึง 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมด - น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของครัวเรือนทั้งหมด	3 2 1	

รายการประเมินผล	เกณฑ์ชี้วัด	เกณฑ์ คะแนน	คะแนน
5. มีแผนการดำเนินงานของ กองทุนฯ และมีการปฏิบัติงาน ตามแผนที่กำหนด	- มีแผนและมีการปฏิบัติงานตามแผน - มีแต่ไม่ได้ปฏิบัติงานตามแผน - ไม่มีแผน	3 2 1	
6. มีศูนย์ปฏิบัติการกองทุนฯ ของ หมู่บ้านและมีข้อมูลเป็น ปัจจุบัน	- มีศูนย์ปฏิบัติการถาวรและมีข้อมูลกองทุน ฯ ครบถ้วนตามแนวทางที่กำหนด - มีศูนย์ปฏิบัติการ แต่ยังไม่มีข้อมูล - ไม่มีศูนย์ปฏิบัติการ	3 2 1	
<u>ด้านการบริหารจัดการ</u> 7. คณะกรรมการและสมาชิก กองทุนได้รับการฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน เพิ่มเติมด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาอาชีพ	- เคยได้รับมากกว่า 3 ครั้งและนำไปปรับใช้ ตามสภาพพื้นที่ของตนเอง - เคยได้รับ 1-3 ครั้ง - ไม่เคยได้รับ	3 2 1	
8. มีการพิจารณาอนุมัติ เงินกองทุนให้สมาชิกกู้ยืมโดย คณะกรรมการกองทุนฯ	- เป็นไปตามระเบียบฯ โดยคำนึงถึงการ สร้างอาชีพและรายได้ของสมาชิกฯ เป็น สำคัญ - เป็นไปตามระเบียบฯ โดยไม่คำนึงถึงการ สร้างอาชีพและรายได้ของสมาชิก	3 2	
9. มีการประชุมของ คณะกรรมการกองทุนฯ	- ไม่เป็นไปตามระเบียบฯ - ประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งและมีผล การปฏิบัติตามมติที่ประชุม - ประชุม 2-3 เดือน ต่อครั้งตามสถานการณ์ - นานๆ ครั้ง แล้วแต่จะเป็น	1 3 2 1	

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2545)

โครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก) ได้สรุปการดำเนินโครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน) ดังนี้

ความเป็นมา

ธ.ก.ส. ได้กำหนดนโยบายและแผนงานสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไว้หลายประการ เช่น

1. การให้สินเชื่อตามโครงการสินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การสนับสนุนแผนแม่บทกองทุนหมู่บ้านของ ธ.ก.ส. ปี 2547 – 2549 ได้แก่
 - 2.1 การถ่ายทอดความรู้สู่กองทุนหมู่บ้าน
 - 2.2 การสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)
 - 2.3 การเพิ่มสัดส่วนของการให้สินเชื่อแบบขายส่ง (Wholesale Lending) ผ่าน

กองทุนหมู่บ้าน

สาระสำคัญของเรื่องโครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)
 - 1.2 เพื่อเป็นไปตามแผนแม่บทกองทุนหมู่บ้านของ ธ.ก.ส.
 - 1.3 เพื่อเป็นไปตามนโยบายการให้สินเชื่อแบบขายส่งของ ธ.ก.ส.
2. เป้าหมาย

ปี 2548 สนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน 2,700 แห่ง ให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน) จำนวน 99 แห่ง

คุณสมบัติกองทุนหมู่บ้านที่จะเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

กองทุนหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินตามกรอบการประเมินเพื่อการจัดลำดับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่อยู่ในระดับดีมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. เป็นกองทุนชั้น 1 หรือ ชั้น 2 ตามหลักเกณฑ์ ธ.ก.ส. หรือชั้น AAA หรือชั้น AA ตามหลักเกณฑ์ของทางการ
2. มีผลกำไรจากการดำเนินงาน
3. มีการให้บริการรับฝากเงินและบริการสินเชื่อแก่สมาชิก
4. มีสำนักงานเป็นของตนเองหรือเป็นสำนักงานเช่าที่มีความมั่นคง
5. มีการประกาศเวลาทำการหรือการให้บริการแก่สมาชิกที่แน่นอนและสม่ำเสมอ

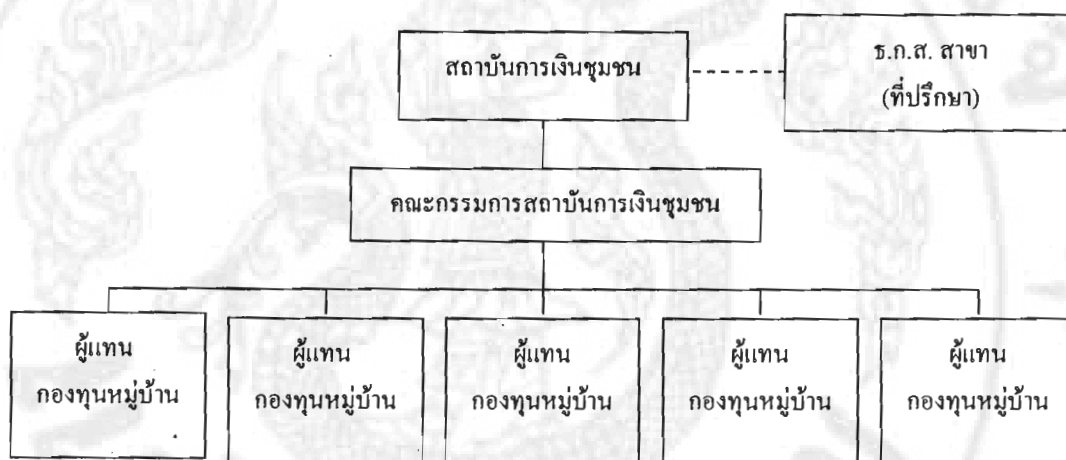
ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ

1. เตรียมความพร้อมให้แก่พนักงาน สนง./สาขา
2. คัดเลือก กทบ. ที่มีผลการดำเนินงานดี
3. ชี้แจง/สร้างความเข้าใจแก่ กทบ.
4. เตรียมความพร้อมให้แก่ กทบ.
 - 4.1 ด้านการบริหารจัดการ
 - 4.2 ด้านการจัดทำระบบบัญชี
 - 4.3 การวิเคราะห์/บริหารสินเชื่อ
 - 4.4 การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
 - 4.5 การจัดทำระบบฐานข้อมูล
 - 4.6 การพัฒนาอาชีพสมาชิก
5. การสนับสนุนสินเชื่อและบริการต่างๆ
 - 5.1 สินเชื่อเพื่อเป็นทุนให้กู้แก่สมาชิกที่เป็นลูกค้ารายย่อยของธนาคาร
 - 5.2 สนับสนุนการจัดหาปัจจัยการผลิต
 - 5.3 สนับสนุนการรวบรวมผลิตผล
 - 5.4 การเป็นตัวแทนบริการรับชำระค่าสาธารณูปโภค
 - 5.5 อื่นๆ

6. กทบ. ผู้การเป็นสถาบันการเงินชุมชนเข้มแข็ง
 - 6.1 ขึ้นทะเบียนเป็นสถาบันการเงินชุมชนเข้มแข็ง
 - 6.2 การติดตามช่วยเหลือ แนะนำ
 - 6.3 การประเมินผลการดำเนินงาน

รูปแบบโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

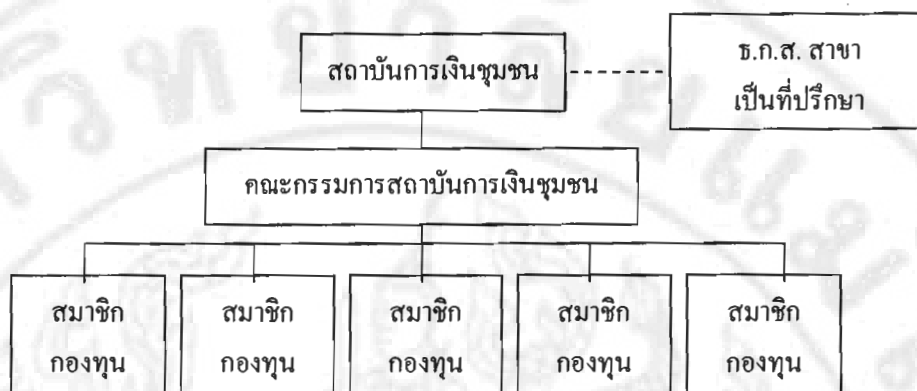
1. รูปแบบหลายกองทุนหมู่บ้านรวมกันจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

ภาพ 1 รูปแบบโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน แบบหลายกองทุนหมู่บ้านรวมกันจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

2. รูปแบบกองทุนหมู่บ้านเคียวจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

ภาพ 2 รูปแบบโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน กองทุนหมู่บ้านเคียวจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

ประโยชน์ที่กรรมการกองทุนได้รับ

1. ร.ก.ส. จะพัฒนากรรมการให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารกองทุน
2. ร.ก.ส. จะสนับสนุนทัศนศึกษา ดูงาน และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่สมาชิกกองทุนและลูกค้า ร.ก.ส. ได้รับ

1. ได้เบิกรับเงินกู้และชำระคืนเงินกู้ใกล้บ้าน
2. ได้รับเงินปันผลและสวัสดิการต่างๆ
3. ได้รับสินเชื่อที่มีดอกเบี้ยต่ำ

ประโยชน์ที่ ร.ก.ส. ได้รับ

1. สนองนโยบายในการจัดตั้งกองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน)

2. เป็นการดำเนินงานตามแผนแม่บทสนับสนุนกองทุน
3. ขยายการให้สินเชื่อแบบขายส่ง
4. พนักงานมีเวลาไปช่วยเหลือ แนะนำ กองทุนมากขึ้น
5. ขยายธุรกิจ FBI

6. ธนาคารได้เงินฝาก เงินออมเพิ่ม

การเสริมสร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งลูกค้าและชุมชน

ตาราง 2 กลยุทธ์และตัวชี้วัดในการเสริมสร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งลูกค้า และชุมชน

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
- จัดกลุ่มชุมชน (Zoning) เพื่อพัฒนาตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	ให้สามารถเป็นวิสาหกิจชุมชนที่กู้เงิน ธ.ก.ส. และ เชื่อมโยง OTOP ของรัฐบาลได้
- ตั้งศูนย์พัฒนาลูกค้าและองค์กรของลูกค้าให้ เป็นเครือข่าย (Network) ในการพัฒนาชนบท ในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด	ให้สามารถเติบโตเป็นกลุ่มขายส่งของ ธ.ก.ส. ได้ (Wholesale)
- สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ แผนแม่บท ชุมชนสู่การปฏิบัติเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจ ชุมชน	ให้สามารถชำระหนี้คืนได้ (Ability to pay)

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

เครื่องมือ (Means) สำหรับปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 3 เครื่องมือสำหรับปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง

จุดมุ่งหมาย (END)	ต่างประเทศ	ร่วมทุน (ธุรกิจ) (Business)	บริษัทไทยธุรกิจเกษตร (TABCO)
ให้สามารถเป็นวิสาหกิจ ชุมชนที่กู้เงิน ธ.ก.ส. และ เชื่อมโยง OTOP ของรัฐบาล ได้ (SME)	จังหวัด/ในประเทศ		สหกรณ์การตลาด (สกต.) สหกรณ์การเกษตร (สกก.)
ให้สามารถเติบโตเป็นกลุ่ม ขายส่ง ธ.ก.ส. ได้ (Wholesale)	ตำบล/อำเภอ	พึ่งพิง (เครือข่าย) (Self-sufficient Network)	วิสาหกิจชุมชน แผนแม่บทชุมชนกองทุน หมู่บ้าน

ตาราง 3 (ต่อ)

จุดมุ่งหมาย (END)	ต่างประเทศ	ร่วมทุน (ธุรกิจ) (Business)	บริษัทไทยธุรกิจเกษตร (TABCO)
ให้สามารถชำระหนี้คืน ได้ (Ability to pay)	ครอบครัว/ หมู่บ้าน	พึ่งตนเอง (Self- reliance)	โรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์ โครงการสังฆกรรมชีวิต โรงเรียนทำกินทำใช้ ร่วมทำงานกับภาคีพันธมิตรในชนบท

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

บันไดการพัฒนาชุมชน --- บันไดแห่งการให้สินเชื่อเพื่อชุมชน

3. พัฒนา องค์กร ชุมชน	แผนชุมชน ↓ -SML	ให้สินเชื่อ.. -ด้อยอดเงินทุน -พัฒนา ผลิตภัณฑ์ -เชื่อม โขงตลาด
2. พึ่งพา กันเอง - แปลรูป - กองทุน สวัสดิการ	วิสาหกิจชุมชน กทป. กลุ่มอาชีพ เกษตรอินทรีย์	ฝึกอบรม/พัฒนา กลุ่ม.. -เงินออม -อาชีพ/เทคนิค CIO -การจัดการ/ตลาด
1. เพื่อตนเอง - ลดละเลิกอบายมุข - ทำกินทำใช้ - สังฆะออมทรัพย์	สจส.23 SSP SPV/OTOP	กำหนดกลุ่มเป้าหมาย.. -วิทยาการกระบวนการ -ข้อมูลหมู่บ้าน/ผู้นำ -สร้างความเข้าใจแผนชุมชน

ภาพ 3 บันไดการพัฒนาชุมชน - บันไดแห่งการให้สินเชื่อเพื่อชุมชน

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

ความแตกต่างของสถาบันการเงินชุมชน และกองทุนหมู่บ้าน

พรณรงค์ พรใจหาญ และ สุวัฒน์ กมวัชร (2548) ได้สรุปความแตกต่างของสถาบันการเงินชุมชน และกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

1. สถาบันการเงินชุมชนเป็นกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับ ซึ่งมีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการจัดการที่ดี และมีความพร้อมในการให้สินเชื่อแก่สมาชิก สามารถชำระหนี้เงินกู้ที่มีต่อ ธ.ก.ส. ได้ครบตามกำหนดทุกกองทุน ทำให้มีความเสี่ยงในการให้สินเชื่อต่ำ มีความแตกต่างจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ในการเตรียมความพร้อมให้แก่กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่จะยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน ธ.ก.ส. ได้ร่วมกับส่วนราชการในการให้ความรู้แก่กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตลอดจนพาไปทัศนศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการที่จะดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนให้ลุล่วงด้วยดี

1.2 ด้านการบริหารจัดการ

เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชน เป็นการรวมกันของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มการเงิน เป็นต้น ดังนั้น คณะกรรมการของสถาบันการเงินชุมชนจะมีความหลากหลายกว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เนื่องจากคณะกรรมการในการบริหารงาน ส่วนใหญ่จะมาจากตัวแทนของแต่ละกลุ่ม

1.3 ด้านความเสี่ยง

ในการให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านมา การยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน พบว่า มีความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ เพราะมีผลการดำเนินงานที่ดี แตกต่างจากกองทุนหมู่บ้านโดยทั่วไป

2. การดำเนินงานดังกล่าว เป็นการสนับสนุนนโยบาย แผนงาน ของ ธ.ก.ส. ในการให้สินเชื่อแบบขายส่ง โดย ธ.ก.ส. ควรให้สินเชื่อแบบขายส่งผ่านกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับเป็น สถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านนำไปให้กู้ต่อแก่สมาชิกที่เป็นลูกค้ารายย่อยของ ธ.ก.ส.

3. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุนมีเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนในธุรกิจอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.0 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินที่กองทุนได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1.0 – 1.1 ล้านบาท เป็นเงินกู้จากสถาบันการเงิน (ธ.ก.ส. ธนาคารกรุงไทย หรือธนาคารออมสิน) ประมาณ 0.5 – 1.0 ล้านบาท ส่วนที่เหลือเป็นเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านเอง เงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวนี้ กองทุน

หมู่บ้านจะนำไปใช้เป็นทุนให้กู้แก่สมาชิก โดยเฉลี่ยแต่ละกองทุนหมู่บ้านจะมีสมาชิกประมาณ 106 ราย หากสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านต้องการขยายการประกอบอาชีพ และประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเพิ่มจากเดิมที่เคยกู้รายละ 10,000 – 20,000 บาท เป็นรายละไม่เกิน 50,000 บาท (ขั้นสูงสุดตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่ถือใช้ในปัจจุบัน) กองทุนหมู่บ้านจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนให้กู้แก่สมาชิก ประมาณ 5 ล้านบาท จึงเพียงพอสำหรับการดำเนินธุรกิจ

4. ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.1 กองทุนหมู่บ้านจะมีรายได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจากการขยายธุรกิจสินเชื่อ และยังจะได้รับความช่วยเหลือด้านเทคนิค วิชาการ ด้านบริหารจัดการ และด้านการตลาด เป็นต้น

1.2 เกษตรกรรายย่อยจะได้รับความสะดวกในการขอสินเชื่อที่ใกล้บ้าน อีกทั้งช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการไปติดต่อขอกู้เงิน ตลอดจนจะได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนจากการทำธุรกิจกับกองทุนหมู่บ้าน

1.3 เป็นการลดปริมาณงาน เวลา และค่าใช้จ่ายของ ธ.ก.ส. ในการดูแลเกษตรกรลูกค้ารายย่อยลงอย่างมาก ทำให้พนักงาน ธ.ก.ส. มีเวลาดูแลกลุ่มลูกค้าได้ใกล้ชิดและมากยิ่งขึ้น

5. การบริหารจัดการตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านที่ระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน

นอกจาก ธ.ก.ส. จัดฝึกอบรมเรื่อง การบริหารจัดการกองทุน การจัดทำบัญชีระบบรายงาน รวมถึงระบบการตรวจสอบภายในให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านแล้ว สำหรับสถาบันการเงินชุมชนได้ดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

5.1 การติดตาม กำกับ แนะนำ

ธ.ก.ส. มอบหมายให้พนักงานไปติดตาม กำกับ แนะนำ ดูแลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน

5.2 การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบงานกองทุนหมู่บ้าน

ธ.ก.ส. ได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบงานกองทุนหมู่บ้าน ให้กองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชนใช้ปฏิบัติงาน โดยโปรแกรมหดงกล่าวเป็นเครื่องมือในการจัดทำระบบฐานข้อมูล ระบบเงินฝาก ระบบสินเชื่อ ระบบบัญชี และระบบรายงาน ซึ่งจะทำได้สามารถติดตาม กำกับ และตรวจสอบผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชนได้

ข้อกฎหมายและข้อบังคับ

พระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. ได้กล่าวถึง สถาบันการเงินชุมชน ไว้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. มาตรา 10 กำหนดว่า “ให้ธนาคารมีอำนาจกระทำการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 9 อันาจที่ว่านี้ให้รวมถึง

...(17) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ...

2. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546 เห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ให้กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) กู้เงินได้

3. คณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ 12/2546 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2546 ได้ให้ความเห็นชอบให้ ธ.ก.ส. ให้การสนับสนุนสินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยใช้หลักประกันคณะกรรมการกองทุนทั้งคณะค้ำประกันเงินกู้กองทุนละไม่เกิน 1 ล้านบาท

สรุปหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติในการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชนและกองทุนหมู่บ้านฯ ของธนาคาร

ตาราง 4 หลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติในการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชนและกองทุนหมู่บ้านฯ ของธนาคาร

หลักเกณฑ์	โครงการ	สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน (ที่ 1940/ว.40 ลว.22 ก.ค.2545)	สินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ที่ 1940/ว.64 ลว.19 ส.ค.2546)
1. ลักษณะของโครงการ	1. เป็นโครงการปกติ 2. เป็นการให้กู้แก่เกษตรกรตาม พรบ. ธ.ก.ส. ม.10(1)	1. เป็นโครงการพิเศษ 2. เป็นการให้กู้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตาม พรบ. ธ.ก.ส. ม.10(1) 3. ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ธ.ก.ส. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี	
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 2. สนับสนุนและส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอาชีพโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก	1. เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2. เพื่อสนับสนุนด้านสินเชื่อแก่กองทุนให้มีเงินทุนที่พอเพียง	

ตาราง 4 (ต่อ)

หลักเกณฑ์	โครงการ	สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน (ที่ 1940/ว.40 ลว.22 ก.ค.2545)	สินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ที่ 1940/ว.64 ลว.19 ส.ค.2546)
3. วัตถุประสงค์การกู้เงิน	1. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ	3. เพื่อสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดำเนินงานด้วยความมั่นคงและยั่งยืน	เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กู้แก่สมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน
4. คุณสมบัติผู้กู้	1. เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพ	1. มีสมาชิกที่เป็นเกษตรกรรวมกันไม่น้อยกว่า 5 คน	ผู้มีสิทธิขอกู้เงินต้องเป็นกองทุนฯ ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 ตามการจัดชั้นของ ธ.ก.ส
	2. มีการร่วมกลุ่มประกอบกิจกรรมร่วมกันและมีผลการดำเนินงานติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน	2. มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี ได้ดีพอสมควร	
	3. มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี ได้ดีพอสมควร	4. สมาชิกมีการออมเงินหรือถือหุ้นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	
5. คุณสมบัติผู้กู้เงินกู้	สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือบุคคลในครัวเรือน	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหรือบุคคลในครัวเรือน	
6. วงเงินกู้ขั้นสูง	ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้เงินกู้ตามแผนงานรายได้ ความสามารถชำระหนี้ การชำระหนี้เงินกู้รายก่อน ๆ และหลักประกันเงินกู้ของวิสาหกิจชุมชนทั้งนี้ วงเงินกู้ขั้นสูงเป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44	ต้องไม่เกินวงเงินขั้นสูงที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมประชาคม (กรรมการและสมาชิก) และต้องไม่เกินหลักประกันเงินกู้	
7. อัตราดอกเบี้ย	ขั้นที่ 1 = $MRR - 1.50 = 5.50$ ต่อปี ขั้นที่ 2 = $MRR - 1.00 = 6.00$ ต่อปี ขั้นที่ 3 = $MRR - 0.50 = 6.50$ ต่อปี ขั้นที่ 4 = $MRR = 7.00$ ต่อปี	ขั้น 1 = คิโนอัตราร้อยละ 5.00 ต่อปี ขั้น 2 = คิโนอัตราร้อยละ 5.50 ต่อปี ขั้น 3 = คิโนอัตราร้อยละ 6.00 ต่อปี	
8. การชำระคืนเงินกู้	1. เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ มีกำหนดชำระคืนตามรายงานเบิกเงินกู้ภายใน 12 เดือน เว้นแต่กรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน	เงินกู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กู้สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านมีกำหนดชำระคืนให้เสร็จสิ้นภายในไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา	
	2. เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนมีกำหนดชำระคืนเสร็จภายใน 15 ปี เว้น แต่กรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี		

ตาราง 4 (ต่อ)

หลักเกณฑ์	โครงการ	สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน (ที่ 1940/ว.40 ลว.22 ก.ก.2545)	สินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ที่ 1940/ว.64 ลว.19 ส.ก.2546)
9. หลักประกันเงินกู้		- ใช้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนค้ำประกัน รับรองค้ำประกันนี้รวมไม่น้อยกว่า 5 คน ให้กู้ได้ในวงเงินกู้ไม่เกิน 500,000 บาท - จำนองอสังหาริมทรัพย์ให้กู้ได้ไม่เกิน 80% ของวงเงินจดทะเบียนจำนอง - ใช้เงินฝากหรือพันธบัตรรัฐบาลเป็นประกัน ให้กู้ได้ไม่เกินจำนวนเงินฝากหรือพันธบัตรที่เป็นประกัน	- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ทั้ง คณะจัดทำหนังสือค้ำประกันเงินกู้ สำหรับกองทุนชั้นที่ 1 และ 2 ให้กู้ได้ไม่เกิน 500,000 บาท - จำนองอสังหาริมทรัพย์ให้กู้ได้ไม่เกิน ร้อยละ 80 ของวงเงินจดทะเบียนจำนอง - ใช้เงินฝากหรือพันธบัตรรัฐบาลเป็น ประกันให้กู้ได้ไม่เกินจำนวน เงินฝาก หรือพันธบัตรรัฐบาลเป็นประกัน

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ก)

รูปแบบโครงสร้างของธนาคารหมู่บ้าน ที่ ธ.ก.ส. ให้การสนับสนุน

1. รูปแบบกองทุนหมู่บ้านหลายกองทุนรวมกันจัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน หลักการสำคัญ

1. กองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุน ยังคงดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้ระเบียบแต่ละกองทุนกำหนด
2. การจัดทำบัญชีการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน การให้กู้แก่สมาชิก ตลอดจน การทำนิติกรรมต่าง ๆ รวมถึงการกำกับดูแลสมาชิก แต่ละกองทุนดำเนินการเอง (ไม่ได้หมายถึงการ นำทุนไปรวมกับกองทุนอื่น)

ประโยชน์เมื่อกองทุนหมู่บ้านรวมกันเป็นเครือข่าย

1. การใช้ปัจจัยพื้นฐาน (facilities) มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ใช้อาคาร สำนักงานร่วมกัน ใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมจัดทำบัญชีร่วมกัน เป็นต้น
2. มีการพัฒนาความรู้ดีขึ้น เนื่องจากหลาย ๆ กองทุนมารวมกัน เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้สอนงานซึ่งกันและกัน

3. การใช้ประโยชน์ของเงินทุนดีขึ้น อาจมีการกู้ยืมกันระหว่างกองทุนที่เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอกับกองทุนที่มีเงินเหลือ เงินส่วนที่กองทุนหมู่บ้านยังขาดอยู่อาจกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ขณะเดียวกันเงินส่วนที่เกินสามารถนำฝากสถาบันการเงินได้เช่นกัน

4. การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ดีขึ้น เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สวัสดิการสังคม เป็นต้น

5. สถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปให้การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือได้สะดวกขึ้น รวดเร็วและประหยัดมากขึ้น

6. ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของสมาชิกในการไปติดต่อทำธุรกรรมที่สถาบันการเงิน โดยสามารถติดต่อที่ธนาคารหมู่บ้าน ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน

7. เอื้อต่อกระบวนการพัฒนาชนบท เช่น การส่งเสริมกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน สามารถทำได้ดีขึ้น ส่วนงานต่าง ๆ สามารถเข้าไปสนับสนุนทำให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกัน และเกิดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เช่น เชื่อมโยงกับ อบต. ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีทิศทางที่เหมาะสมยิ่งขึ้นกระบวนการพัฒนาชนบทดังกล่าว สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน (ศตจ.)

8. แนวทางการพัฒนาชนบทที่ ธ.ก.ส. ดำเนินการในขณะนี้ สอดคล้องกับแนวนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน คือ

8.1 ธ.ก.ส. มีการส่งเสริมการจัดทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล

8.2 ยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกิดวิสาหกิจชุมชน 3 ระดับ

8.2.1 ระดับครอบครัว (พึ่งตนเอง): โครงการสังขารมชีวิต โรงเรียน

ชาวนา ฯลฯ

8.2.2 ระดับชุมชน/เครือข่าย (พอเพียง): เชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน

กองทุนหมู่บ้าน แผนแม่บท ฯลฯ

8.2.3 ระดับธุรกิจ (พัฒนาผลิตภัณฑ์): เชื่อมโยงกับสหกรณ์การ

เกษตร สกต. ฯลฯ

:

2. รูปแบบกองทุนหมู่บ้านเดียวจัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน

กรอบแนวทาง

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะเป็นคณะกรรมการธนาคารหมู่บ้าน โดย
ตำแหน่ง

2. การจัดทำบัญชีและการบริหารจัดการของธนาคารหมู่บ้าน ใช้ระเบียบเดียวกับกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. ส่วนที่แตกต่างจากกองทุนหมู่บ้าน คือ ธนาคารหมู่บ้านมีธุรกรรมเพิ่มขึ้นจากกองทุนหมู่บ้าน โดย ธ.ก.ส. ให้การสนับสนุนระบบต่าง ๆ เช่น

3.1 ระบบงานคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้ – รับชำระหนี้ของแต่ละกองทุน

3.2 พัฒนาความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิก

3.3 เป็นเครือข่าย ธ.ก.ส. ในการดำเนินธุรกิจทั้งด้านออมเงิน สินเชื่อ การบริการต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินงานตามโครงการนโยบายรัฐ เช่น โครงการรับจำนำผลิตผล โครงการ SPV คปร. ฯลฯ

กระบวนการในการส่งเสริมการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน ดังนี้

1. การประชุม ชักซ้อม พนักงาน ธ.ก.ส. เพื่อทราบถึงขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือก กทบ. ที่มีศักยภาพ ตลอดจนจัดงบประมาณอบรมให้ความรู้พนักงานตามโครงการอบรมครู ก. และ ครู ข. (วิทยากรถ่ายทอดความรู้) จำนวนเงิน 2,845,508 บาท ผลสามารถอบรมพนักงานได้ทั้งสิ้น 1,982 คน

2. การให้ความรู้แก่คณะกรรมการ กทบ. ตามหลักสูตร การบัญชีกองทุน การบริหารจัดการกองทุน การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน การบริหารสินเชื่อ การจัดทำแผนธุรกิจ การทำบัญชีครัวเรือน ในรูปแบบการประชุม อบรม สัมมนา และดูงานจากสถาบันการเงินที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งธนาคารได้นำแบบอย่าง ของ กทบ. ที่มีการพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนเป็นตัวอย่าง 4 รูปแบบ (เอกสารแนบ 1) เพื่อใช้เป็นแนวทาง คือ

2.4 กองทุนเดียวและมีการตั้งคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนบริหารจัดการ โดย ธ.ก.ส. เป็นที่ปรึกษา เช่น หนองเม็ก อ. หนองเรือ จ. ขอนแก่น

2.5 หลักองทุนรวมกัน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันแต่แยกกันบริหารจัดการ เช่น ปวนพู่ อ. หนองหิน จ. เลย

2.6 กองทุนหลายกองทุนรวมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกันและการบริหารจัดการร่วมกัน เช่น ศรีสุกญา อ. ทราชทองวัฒนา จ. กำแพงเพชร

2.7 กองทุนที่รวมตัวกันกับแหล่งเงินทุนอื่นในชุมชน เช่น บางสระแก้ว อ. แลมสังข์ จ. จันทบุรี

โดยมีงบประมาณสนับสนุนจำนวน 30 ล้านบาท สามารถอบรม สัมมนาและดูงานให้แก่คณะกรรมการ ฯ กองทุน จำนวน 59,958 กองทุน (เอกสารแนบ 2)

3. สนับสนุนงบประมาณในการเปิดอาคารสำนักงานของสถาบันการเงินชุมชน แห่งละ 100,000 บาท ปีที่ผ่านมาสามารถสนับสนุนการเปิดสถาบันการเงินชุมชนได้จำนวน 200 แห่ง

ธนาคารได้กำหนดคุณลักษณะของกองทุนหมู่บ้านที่จะพัฒนาและยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน ในปี 2548 ดังนี้

1. เป็นกองทุนหมู่บ้านชั้นที่ 1 หรือ 2 ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นของธนาคาร หรือชั้น AAA หรือ AA ตามหลักเกณฑ์ของทาง สทบ.
2. มีผลกำไรจากการดำเนินงาน
4. มีการบริการรับฝากเงิน และบริการด้านสินเชื่อแก่สมาชิก
5. มีสำนักงานเป็นตนเอง หรือเป็นสำนักงานเช่าที่มีความมั่นคง แข็งแรง
6. มีการประกาศเวลาทำการ หรือการบริการแก่สมาชิกที่แน่นอน สม่าเสมอ

ในปี 2549 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิก ในแง่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงาน
2. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการ ฯ และ การแบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนของคณะกรรมการ ฯ
3. การมีระบบงานที่ดี และมีระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
4. การบริหารเงินทุนและการทำบัญชีอย่างมีระบบ และถูกต้องทันสมัย เป็นปัจจุบัน
5. การมีปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินงาน เช่น อาคาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบคู่สายโทรศัพท์

**ความร่วมมือเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร**

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ข) ได้ทำบันทึกความร่วมมือเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีรายละเอียดของข้อตกลงร่วมกันดังนี้

ข้อ 1 ศึกษาและพัฒนารูปแบบ กระบวนการในการส่งเสริมพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน เพื่อดำเนินภารกิจด้านการบริหารจัดการ การระดมเงินทุนในชุมชน การออมทรัพย์ การให้สินเชื่อ ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในระดับฐานรากให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ยึดหลักการดำเนินงานร่วมกันภายใต้เจตนารมณ์นโยบายรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 2 ส่งเสริมและพัฒนาให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และเปลี่ยนประสบการณ์และใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและเครือข่าย

ข้อ 3 ให้การสนับสนุนทางการเงินโดยการให้กู้ยืมแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสงค์ขอขยายวงเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมตามความจำเป็น

ข้อ 4 ร่วมมือพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ทรัพยากรที่แต่ละฝ่ายมีอยู่เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน

ข้อ 5 ประสานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของทั้งสองฝ่าย

ข้อ 6 ร่วมมือประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบให้แก่ส่วนราชการ สถาบัน องค์การ และประชาชนที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ข) ติดตามความก้าวหน้าของโครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน) และได้สอบถามคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน 6 แห่ง คือ สถาบันการเงินชุมชนตำบลปวนพุ สถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองเม็ก สถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่งมหาศาล สถาบันการเงินชุมชน

บ้านศรีสุกษา สถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำพุ และสถาบันการเงินชุมชนบ้านหน่วยประคอง พบว่ามีแนวคิดในการก่อตั้งสอดคล้องกัน กล่าวคือ การก่อตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการที่จะช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนให้มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียน โดยให้สมาชิกสามารถกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในการผลิตและการยังชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการกู้ยืมเงินนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง และเป็นแหล่งให้สมาชิกได้เรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการออมมากขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นสวัสดิการด้านสังคมให้แก่สมาชิกในชุมชน ทั้งนี้มีปรัชญาในการดำเนินงานบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองในชุมชน ตัวอย่างเช่น แนวคิดของคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่งมหาศาล และสถาบันการเงินชุมชนบ้านหน่วยประคองจัดตั้งบนพื้นฐานของแนวคิดเพื่อส่งเสริมการออมให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิก และต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องการให้สถาบันการเงินชุมชนเป็นแหล่งพัฒนานุเคราะห์ให้มีความรู้ทักษะในการบริหารจัดการด้านการเงินในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชนบ้านศรีสุกษา และสถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำพุ กล่าวคือมีแนวคิดในการก่อตั้งเพื่อระดมทุนเป็นทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกกู้ยืมเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย จากจุดนี้ คณะกรรมการบริหารจึงมีแนวคิดที่จะบูรณาการกลุ่มการเงินต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนขึ้นเพื่อระดมทุนและบริการ ผัก - ถอน รวมทั้งให้สมาชิกกู้ยืม ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกได้รับความสะดวกและเป็นศูนย์กลางทางการเงินของชุมชนต่อไป

สำหรับแนวคิดของพนักงาน ธ.ก.ส. ต่อการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชนนั้นแตกต่าง จากแนวคิดของคณะกรรมการบริหารสถาบันการเงินชุมชน กล่าวคือ ธ.ก.ส สาขาภูกระดึงมีแนวคิดเริ่มแรกในการรวมกลุ่มต่าง ๆ ภายในตำบลปวนพุพัฒนาขึ้นเป็นสถาบันการเงินชุมชนเพื่อให้เป็นเครือข่ายในการดำเนินงานของสาขาภูกระดึง โดยมีเป้าหมายในการให้สินเชื่อ 1 ตำบลต่อ 1 สัญญา และต้องการให้สถาบันการเงินชุมชนเป็นจุดบริการลูกค้าในตำบลปวนพุเพื่อให้เกิดความสะดวกในการบริการทั้งด้านสินเชื่อ และ ผัก - ถอน รวมทั้ง เป็นแหล่งให้ได้มาซึ่งรายได้ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม (FBI) ทั้งนี้เพื่อต้องการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสาขาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธ.ก.ส. สาขาหนองเรือที่ต้องการให้สถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองเม็กสามารถดำเนินการเป็นตัวแทนของ ธ.ก.ส. ในด้านของแหล่งรายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม

ลักษณะของการก่อตั้งและการระดมทุนของสถาบันการเงินชุมชน

ลักษณะการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน จากการติดตามสามารถจำแนกลักษณะการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชนได้ 2 ลักษณะ คือ

1. สถาบันการเงินชุมชนที่ก่อตั้งโดยมี ธ.ก.ส. เป็นแกนนำ กล่าวคือ ธ.ก.ส. สาขาจะเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการก่อตั้งตั้งแต่เริ่มแรก เช่น สถาบันการเงินชุมชนตำบลปวนพุซึ่งสาขาภูกระดึงมีขั้นตอนในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านสู่การเป็นการเงินชุมชน หลังจากที่ได้รับนโยบายจากธนาคาร สาขาได้จัดประชุมพนักงานเพื่อทราบนโยบายและเตรียมแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติโดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายเป็นระดับตำบล ทั้งนี้ได้คัดเลือกกองทุนหมู่บ้านในตำบลตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดคือ เป็นกองทุนชั้นที่ 1 หรือชั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ของ ธ.ก.ส. หรือชั้น AAA หรือชั้น AA ตามเกณฑ์ของทางกรมพัฒนาชุมชน มีผลกำไรจากการดำเนินงาน มีการให้บริการรับฝากเงินและบริการสินเชื่อ แก่สมาชิกที่แน่นอนสม่ำเสมอ จากนั้นได้จัดประชุมคณะกรรมการของตำบลเป้าหมายเพื่อชี้แจงนโยบายวิเคราะห์ข้อมูลเตรียมความพร้อม เมื่อที่ประชุมมีความเห็นชอบให้รวมกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 12 กองทุน จากนั้นจึงคัดเลือกคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานจำนวน 15 คน โดยคัดเลือกจากตัวแทนกลุ่มอาชีพและตัวแทนกลุ่มรวบรวมผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงตลาด โดยมีผู้จัดการสาขา ภูกระดึงเป็นที่ปรึกษา

สำหรับสถาบันการเงินชุมชนบ้านหนองเม็กและสถาบันการเงินชุมชนบ้านน้ำพุ ธ.ก.ส. สาขาหนองเรือและสาขามบอำมฤตมีบทบาทในการก่อตั้งเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ธ.ก.ส. สาขาหนองเรือและสาขามบอำมฤต (อ. ปะทิว) ได้คัดเลือกกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองเม็กและบ้านน้ำพุ เนื่องจากทั้งสองหมู่บ้านนี้มีกองทุนสัจจะออมทรัพย์ที่เข้มแข็ง สมาชิกมีความรู้ ความมุ่งมั่น มีการออมประจำคณะกรรมการ มีความสามารถในการบริหารจัดการที่เป็นระบบดี จนได้รับให้เป็นกองทุนหมู่บ้าน ชั้น AAA จากนั้นสาขาได้เข้าไปมีบทบาทในการอบรมสมาชิก และกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยปูพื้นฐานด้านสำนึกส่วนรวมให้เกิดความสามัคคีและตระหนักถึงความซื่อสัตย์ และเสียสละพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก และอบรมให้ความรู้แก่กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในด้านการบริหารจัดการ การวิเคราะห์สินเชื่อ ด้านการบัญชี รวมทั้งมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อม ทั้งนี้ได้ใช้ตัวแบบขั้นตอนการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชนตามแนวทางธนาคาร คือ

ภาพ 4 ขั้นตอนการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548ข)

2. สถาบันการเงินชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานความต้องการของชุมชนการก่อตั้งในลักษณะนี้ เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชนที่มีความต้องการแหล่งเงินกู้ของตนเอง เพื่อลดการกู้ยืมเงินนอกระบบของสมาชิกซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการออมในหมู่สมาชิกและต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมและเกื้อกูลซึ่งกันและกันรวมทั้งต้องการให้สถาบันการเงินชุมชนเป็นแหล่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการด้านการเงินในชุมชน ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองในชุมชนเป็นหลัก จากการติดตาม พบว่า มีสถาบันการเงินชุมชนที่ก่อตั้งในลักษณะนี้ 3 แห่ง และละแห่งได้ก่อตั้งเพื่อดำเนินการให้บริการแก่สมาชิกในด้านการให้กู้ยืมและ ฝาก – ถอน ก่อนที่ ธ.ก.ส. จะมียุทธศาสตร์พัฒนากองทุนหมู่บ้านให้ก้าวสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน ดังนี้

สถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่งมหาศาลมีการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 มีการรวบรวมเงินออมจากสมาชิก และนำมาให้สมาชิกที่เดือดร้อนกู้ยืม ต่อมา รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนขึ้น ดังนั้นเมื่อต้นเดือนมกราคม 2548 บ้านทุ่งมหาศาลภายใต้การนำของกำนัน รังสรรค์ มีโพธิ์ กำนันตำบลมหาชัยได้หารือร่วมกับ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 หมู่ 10 และหมู่ 12 ถึงการรวมตัวกัน จัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่งมหาศาล ขึ้น โดยจัดทำประชาคมเพื่อขอมติจากสมาชิกทั้ง 3 หมู่บ้าน ซึ่งมีมติเห็นชอบร่วมกันก่อตั้ง โดยมีที่ ทำการอยู่ศาลาเอนกประสงค์บ้านทุ่งมหาศาล หมู่ 10 ต. มหาชัย อ. ไทรงาม จ. กำแพงเพชร ซึ่งเป็น ที่ทำการปัจจุบัน สำหรับสถาบันการเงินชุมชนบ้านหน่วยประกอบก่อตั้งขึ้นบนฐานของการ พึ่งตนเองเช่นเดียวกัน โดยสถาบันการเงินชุมชนบ้านศรีสุกฤดาได้บูรณาการกองทุนหมู่บ้านและ กลุ่มออมทรัพย์ต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน โดยทำประชาคมและมีมติให้นำเงินทุกกองทุนที่มีอยู่ใน หมู่บ้านมารวมกันเป็นกองทุนเดียว และจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชนบ้านศรีสุกฤดาขึ้น ปัจจุบัน ได้เปิดบริการรับฝาก – ถอน เงินให้แก่สมาชิก เช่นเดียวกับสถาบันการเงินชุมชนบ้านหน่วย ประกอบ อ. หนองม่วง จ. ลพบุรี ที่เกิดจากการรวมตัว ร่วมหุ้น ร่วมทุน เพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ ขึ้นเป็นสถาบันการเงินชุมชนในปี 2542 สถาบันการเงินชุมชนแห่งนี้ทำธุรกิจพื้นฐานเช่นเดียวกัน กับธนาคารอื่นทั่วไป กล่าวคือ รับฝาก – ถอนเงิน และให้กู้เงินแก่สมาชิก โดยมีเงินปันผลทุกปี คิด ดอกเบี้ยจากเงินให้กู้เป็นรายได้ และจ่ายดอกเบี้ยให้แก่เงินฝากเช่นเดียวกับธนาคารอื่น สำหรับ ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับนอกเหนือจากการมีแหล่งพึ่งพิงทางการเงินเป็นตนเองแล้ว สมาชิกยังมี สวัสดิการพื้นฐานที่สถาบันการเงินชุมชนจัดให้ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาลของรัฐในโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคได้เต็มตามจำนวนจัดสรรหุ้นเริ่มต้นให้กับสมาชิกเกิดใหม่ในหมู่บ้าน และจัดสรร ข้าวสารให้แก่คนชรา เป็นต้น

ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการพัฒนา

ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (2548ข) ได้สรุปความเข้มแข็งและ ความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไว้ว่า หลังจากธนาคารได้พัฒนากองทุน หมู่บ้านสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนแล้ว ขั้นตอนต่อไปธนาคารต้องคำนึงว่าจะดำเนินการอย่างไร ถึง จะให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไปได้ จากการติดตามความก้าวหน้าของ โครงการ สามารถวิเคราะห์ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนได้ โดยพิจารณา จากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและความยั่งยืนจาก 2 มิติ คือ ดังนี้

1. มติการรวมตัวเพื่อก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน จำแนกได้ 2 ลักษณะคือ

1.1 สมาชิกภายในชุมชนมีมติร่วมกันในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน โดยมีพื้นฐานของการพึ่งตนเองในชุมชน จากการติดตาม กตป. มีความเห็นว่า การรวมตัวกันก่อตั้งในลักษณะนี้จะมีคามเข้มแข็ง และความยั่งยืนสูง เพราะอยู่บนพื้นฐานความต้องการของสมาชิกในชุมชน สมาชิกจึงมีจิตสำนึกการเป็นเจ้าของสถาบันการเงินชุมชนสูง มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนให้ดำเนินการก้าวหน้าขึ้นไป หากในอนาคต ไม่มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุนหรือเป็นพี่เลี้ยง สถาบันเหล่านี้ก็จะสามารถดำเนินการได้เอง เพราะไม่ได้ยึดติดกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง การดำเนินการหรือการบริหารสถาบันการเงินชุมชนขึ้นอยู่กับคณะกรรมการและความเห็นชอบจากสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ

1.2 ธ.ก.ส. มีบทบาทในการก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน ทั้งนี้บทบาทตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การคัดเลือก กทป. จนกระทั่งพัฒนาสู่สถาบันการเงินชุมชน แม้ว่าในขั้นสุดท้ายจะได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกก็ตาม แต่ระดับความรู้สึกเป็นเจ้าของจะน้อยกว่าลักษณะการรวมตัวตามข้อ 1 เพราะเกิดจากการกระตุ้นจากหน่วยงานภายนอกชุมชน คือ การที่เข้าไปมีบทบาทดังกล่าวจากการวิเคราะห์ตามหลักการของการพัฒนาชุมชนแล้ว ความเข้มแข็งและความยั่งยืนจะน้อยกว่าลักษณะการรวมตัวตาม ข้อ 1 เนื่องจาก การก่อตั้งในลักษณะนี้ คณะกรรมการและสมาชิกในชุมชนมีความคิดที่ยึดติดกับตัวบุคคลหรือหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนให้เกิดการรวมตัว สำนึกการเป็นเจ้าของของสถาบันการเงินชุมชนจะมีน้อย ตรงกันข้ามกับการร่วมกันก่อตั้งจากความต้องการโดยตรงของสมาชิก ดังนั้นในกลุ่มนี้ธนาคารต้องเข้าไปกำกับดูแลให้การสนับสนุนอย่างใกล้ชิด ถ้าหากปล่อยให้สถาบันการเงินชุมชนดำเนินการเอง อาจจะไม่สามารถพัฒนาเท่าที่ควรหรืออาจล้มเลิกได้ในอนาคต ซึ่งต่างจากกลุ่มแรกที่สามารถดำเนินการได้เอง แม้ไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปสนับสนุนก็ตาม

2. มติการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

2.8 สถาบันการเงินชุมชนที่ดำเนินการภายใต้กองทุนหมู่บ้านเดิม เนื่องจากก่อตั้งขึ้นจากการพัฒนาต่อยอดจากกองทุนหมู่บ้าน ในลักษณะนี้การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนไม่เป็นอิสระ เพราะต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) รวมทั้งส่วนราชการต้องเข้าไปมีบทบาทในการกำกับดูแล คณะกรรมการและสมาชิกไม่สามารถกำหนดระเบียบปฏิบัติที่นอกเหนือจากที่ สทบ. กำหนดไว้

2.9 สถาบันการเงินชุมชนที่ดำเนินงานภายใต้กลุ่มออมทรัพย์เดิม ทั้งนี้ได้พัฒนาต่อยอดจากกลุ่มออมทรัพย์ซึ่งมีการรวมตัวกันอยู่ก่อนแล้วในชุมชน การรวมตัวในลักษณะนี้จะมีอิสระและเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานได้มากกว่ากลุ่มสถาบันการเงินชุมชนตามข้อ 2.1

เนื่องจากสามารถกำหนดขอบเขตการดำเนินงานวิธีปฏิบัติได้เอง ไม่มีหน่วยงานราชการเข้ามากำกับดูแล เหมือนกลุ่มที่พัฒนาต่อยอด กทบ. เพราะกลุ่มออมทรัพย์เป็นของสมาชิกในชุมชนที่ระดมทุนกันเพื่อก่อตั้งขึ้น ดังนั้นความเข้มแข็งและความยั่งยืนจะมีมากกว่าสถาบันการเงินชุมชนตามข้อ 2.1

3. ข้อสังเกตการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ

3.1 การที่ธนาคารนำระบบรับ-จ่าย ทางอินเทอร์เน็ตไปใช้กับสถาบันการเงินชุมชน แม้ว่าปัจจุบันยังไม่สามารถใช้ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องคู่สายของโทรศัพท์พื้นฐาน อย่างไรก็ดีตาม กตป. เห็นว่า ธนาคารได้เริ่มต้นอย่างถูกต้องแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม ซึ่งปัจจุบัน ธ.ก.ส. สาขา และพนักงานที่เกี่ยวข้องพร้อมที่จะดำเนินการ เมื่อ กทบ. พร้อม ธนาคารก็สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ทันที ทั้งนี้ ในเบื้องต้น หากจะแก้ปัญหาเรื่องคู่สายโทรศัพท์พื้นฐานนั้น กตป. เห็นว่า ธนาคาร และ กทบ. ที่พร้อมจะดำเนินการ ควรประสานขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการขอใช้พื้นที่เพื่อตั้งสำนักงานของ กทบ. ซึ่ง อบต. จะมีความพร้อมในด้านโทรศัพท์พื้นฐานอยู่แล้ว

3.2 หากธนาคารสนับสนุนให้ กทบ. นำระบบรับ-จ่ายทางอินเทอร์เน็ตข้างต้นไปดำเนินการ ธนาคารควรคำนึงถึงบุคลากรของ กทบ. ด้วยว่ามีศักยภาพในการรับรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้มากน้อยเพียงใด เพราะกรรมการของ กทบ. ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในท้องถิ่น ฉะนั้น ถ้า กทบ. ได้นำระบบดังกล่าวไปใช้ ควรต้องจ้างลูกจ้างที่มีความรู้ ความสามารถในการบันทึกข้อมูล รวมทั้งธนาคารต้องสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่ กทบ. ควบคู่ไปด้วย เพราะปัจจุบันมี กทบ. เพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้งาน

3.3 ในด้านความยั่งยืนของสถาบันการเงินชุมชนที่ธนาคารพัฒนาขึ้นมานั้น ต้องคำนึงว่า จะดำเนินการอย่างไร ถึงจะให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง ในเบื้องต้น ธนาคารจะต้องพิจารณาว่ามีปัจจัยด้านใดบ้างที่จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนเหล่านั้นเข้มแข็ง และต้องควบคุมให้ปัจจัยเหล่านั้นคงอยู่กับสถาบันการเงินชุมชนต่อไป ในระยะแรกอาจต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด แล้วค่อย ๆ ถอยห่างออกมาเมื่อเห็นว่าสามารถดำเนินการได้เอง

ผลการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549) ได้สรุปผลการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน ไว้ดังนี้

1. ในปีบัญชี 2548 ธนาคารกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและยกระดับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นสถาบันการเงินชุมชนไว้ 117 แห่ง ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 ธนาคารได้ร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาและยกระดับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้ 125 แห่ง

2. ด้านการเชื่อมโยงธุรกิจรายได้จากค่าธรรมเนียมและค่าบริการกับธนาคาร

สถาบันการเงินชุมชนเกิดจากการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน จึงทำให้สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนมีจำนวนมาก ก่อให้เกิดโอกาสในการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างธนาคารกับสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณมากขึ้น ในปีบัญชี 2548 สถาบันการเงินชุมชนมาเชื่อมโยงกับธนาคารจำนวน 57 แห่ง มีวงเงินทำธุรกิจ 125,902,458 บาท จำแนกเป็น

1.1 การจ่ายสินเชื่อกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 88,120,000 บาท

1.2 การจ่ายสินเชื่อวิสาหกิจชุมชน จำนวน 29,264,000 บาท

1.3 รายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม (FBI) ด้านเงินฝาก จำนวน 234,685 บาท

1.4 รายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม (FBI) ด้านสินเชื่อ จำนวน 70,720 บาท

1.5 รายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม (FBI) เกี่ยวกับการชำระค่าสินค้าและรับเงินแทนสถาบันอื่น จำนวน 234,685 บาท

1.6 รายได้ค่าบริการและค่าธรรมเนียม (FBI) ประเภทบริการเสริม จำนวน 216,419 บาท

1.7 การรวบรวมผลิตผล จำนวน 1,549,755 บาท

1.8 การเชื่อมโยงตลาด จำนวน 6,392,366 บาท

3. การชำระหนี้

ในปีบัญชี 2548 ธ.ก.ส. ได้ให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 125 แห่ง ปรากฏว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเหล่านี้ สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตรงตามกำหนดทุกกองทุน คิดเป็นร้อยละ 100 ในขณะที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยทั่วไปชำระคืนเงินกู้ให้ ธ.ก.ส. ได้ร้อยละ 98.70 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ผ่านการพัฒนาและยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีและมีความพร้อมในการให้สินเชื่อแก่สมาชิก

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

ความหมายของการประเมินผล

Gross (1981 อ้างใน นำชัย ทนุผล, 2535: 77) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าหมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กับผลที่ปรากฏออกมาจากการปฏิบัติตามแผน โดยมีเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจ

Cronbach (1976 อ้างใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2539: 72) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ประชุม รอดประเสริฐ (2539: 73) ให้ความหมายการประเมินโครงการว่าหมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินโครงการนั้นเสีย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 2) ได้กล่าวเกี่ยวกับการวิจัยประเมินโครงการว่าเป็น กระบวนการศึกษาแสวงหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรและบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีผลกระทบในแง่ลบต่าง ๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการบ้าง

Anderson (1963 อ้างใน สุภชัย ขาวะประภาส, 2540: 124) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลนโยบายว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประมาณการ เปรียบเทียบผลการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาในทุกขั้นตอนของการประเมินนั้น ผู้ประเมินต้องทราบเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของนโยบายวิธีการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการทั้งหมดว่าเป็นอย่างไร

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการวัดอย่างมีระบบเพื่อทราบถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นการประเมินดังกล่าวนอกจากจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความสำเร็จแล้ว ยังจะทำให้ทราบถึง

ปัญหา ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตัดสินใจได้ว่าควรยุติ หรือดำเนินการตามโครงการ หรือนโยบายต่อไปหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

สุภาพร พิศาลบุตร (2543: 210) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการที่จะบ่งชี้ถึงคุณค่า หรือประสิทธิภาพของโครงการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ หรือเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการนั้นซึ่งนับเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จในการบริหารโครงการนั้นด้วย การประเมินผลโครงการ โดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมยังคงเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่ เพียงใด และยังคงเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมเพียงใด
2. เพื่อค้นพบการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด
3. เพื่อพิจารณาหาเหตุผลของความล้มเหลวและความล้มเหลวของการปฏิบัติ
4. เพื่อแสดงถึงหลักการของแผนงานที่สำเร็จผล
5. เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงานโดยใช้เทคนิคสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพ
6. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นในระยะต่อไป
7. เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารสำหรับปฏิบัติในระยะต่อไป

ประโยชน์ของการประเมินผล

สุภาพร พิศาลบุตร (2543: 210) ยังได้กล่าวเกี่ยวกับประโยชน์จากการประเมินผลโครงการดังนี้

1. เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
3. เพื่อใช้เป็นสารสนเทศของผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินโครงการในระยะต่อไป
4. เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการปฏิบัติมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโครงการที่มีการลงทุนมาก
5. เพื่อนำผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค หรือข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการปฏิบัติการ ให้สามารถดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

6. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการนั้น

7. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เนื่องจากการประเมินผลเป็นการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงงานและวิธีการใหม่ ๆ ย่อมจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น

เกณฑ์ และตัวชี้วัดในการประเมินผล

วรเดช จันทรศร และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2541: 37 - 49) ได้กล่าวเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของโครงการ ดังนี้

เกณฑ์ประสิทธิผล เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยดูจากผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

ประการแรก คือ ระดับการบรรลุเป้าหมาย มีการบรรลุเป้าหมายในด้านใดบ้าง และส่งผลต่อประชากรเป้าหมายอย่างไร โดยวัดผลทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

ประการที่สอง คือ ระดับความพึงพอใจ โดยพิจารณาจากสัดส่วนประชากรเป้าหมายที่พึงพอใจกับบริหารของรัฐ หรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือความพอใจในมาตรการตามโครงการ

ประการที่สาม คือ ความเสี่ยงของโครงการ โดยประเมินจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของโครงการทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทั้งระยะสั้น และระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

มนตรี กรรพุมมาลย์ และ ภูทชงค์ กุณฑลบุตร (2545: 77) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
2. สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชน
3. มีกระบวนการของชุมชนที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชน

4. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาชุมชนผ่านกระบวนการของชุมชน

5. สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน

6. มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชน มุ่งที่การพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

7. การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป

8. มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้าน ชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ อื่น ๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

แนวทางการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2541: 30-36) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบจัดการในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยอาศัยหลักการพัฒนาชุมชนทั่วไปผนวกกับหลักการพัฒนาชุมชนเฉพาะเป็นพื้นฐาน แนวคิดดังกล่าวมุ่งเน้นที่หลักการจัดการภายในชุมชน มีหลักการสำคัญดังนี้

1. หลักการช่วยกันคิด หมายถึง การระดมความคิดร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาชุมชน ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ PAR (Participatory Action Research)

2. หลักการ PAR คือ การดำเนินการพัฒนาและวิจัยการพัฒนาพร้อมกันไป โดยเจ้าหน้าที่และประชาชนร่วมมือกัน หลักการดังกล่าวจะทำให้ทราบได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปตรงเป้าที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

3. หลักการพึ่งตนเอง ซึ่งการที่คนจะพึ่งตนเองได้นั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 5 ประการ คือ 1) เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ 2) มีอาชีพและรายได้พอเพียง 3) มีทรัพยากรธรรมชาติ 4) มีจิตใจแน่วแน่ ความพยายามในการพึ่งตนเอง 5) ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ค่านิยม อุดมการณ์

4. หลักการ BAN (Balance, Ability and Networking) ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการคือ

ประการแรก คือ การรักษาสมดุล ได้แก่ การรักษาสุขภาพให้ดี การมีครอบครัวอบอุ่น การมีชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นต้น

ประการที่สอง คือ การสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองได้ ซึ่งจะต้องมี 1) เทคโนโลยี 2) เศรษฐกิจ 3) ทรัพยากร 4) จิตใจ 5) สังคมวัฒนธรรม โดยแต่ละปัจจัยต้องมีความเข้มแข็งในการดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สาม คือ การสร้างเครือข่าย หรือการมีเพื่อน พันธมิตรในการพัฒนา มิตรเหล่านี้จะเป็นที่พึ่งของกันและกัน อาจเรียนรู้จากกันและกัน ช่วยเหลือกันทั้งทางเทคโนโลยีงบประมาณ และด้านอื่น ๆ

5. หลักการจัดการ ประกอบด้วยหลักการสำคัญอื่น ๆ ดังนี้

ประการแรก คือ การรู้จักตนเอง คือรู้จักสภาพชุมชน รู้ปัญหาของชุมชน รู้ความต้องการของชุมชน โดยอาจใช้หลักการ SWOT (Strength, Weakness, Opportunity, Threat) ในการวิเคราะห์ชุมชนเพื่อให้รู้จักตนเองได้

ประการที่สอง คือ การส่งเสริมการศึกษาอบรม การจัดการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องพึ่งพาการศึกษาอบรม สืบเนื่องมาจากหลักการจัดการทั่วไปที่ต้องมีการวางแผน การจัดทำลงมือดำเนินการและการประเมินผลล้วนต้องการการศึกษาอบรม มิฉะนั้นจะไม่สามารถทำเรื่องเหล่านั้นได้ และสืบเนื่องมาจากการรู้จักตนเองข้างต้น เมื่อทราบว่าตนเองมีปัญหาอะไร หรือต้องการอะไรก็อาจจะต้องแก้ไขด้วยการศึกษาอบรม

ประการที่สาม คือ การสร้างกลุ่มช่วยตัวเอง โดยเป็นการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อช่วยตัวเองอาจเป็นคณะกรรมการ คณะทำงาน ต่าง ๆ กลุ่มเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการ เพราะจะได้มีผู้จัดการและคนทำงานประเภทอื่น ๆ ที่จำเป็นในการบรรลุเป้าหมายของการจัดการ

6. หลักการอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนแบบจัดการได้ประกอบด้วย หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน หลักการใช้ผู้นำท้องถิ่น หลักการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่น และหลักการพหุภาคีในการดำเนินงาน

*แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

สัมพันธ์ เตชะขจร และคณะ (2540: 117) ได้กล่าวถึงแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยให้ความสำคัญกับองค์กรชาวบ้านซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายในชุมชน ตามแนวคิดดังกล่าวได้จัดแยกประเภทของการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชาวบ้าน 3 ประเภท ดังนี้

1. การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านโดยภาครัฐและเอกชน มีจุดเน้นที่สิทธิและอำนาจขององค์กรชาวบ้านในการจัดการปัญหาต่าง ๆ โดยมีจุดสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก นโยบายของรัฐและกฎหมาย จะต้องให้สิทธิและอำนาจแก่องค์กรชาวบ้านมากขึ้น เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษา การจัดเก็บภาษี เป็นต้น

ประการที่สอง การกำหนดแผนงาน งบประมาณ และโครงการ จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ โดยให้องค์กรชาวบ้านเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้น รวมถึงการมีสิทธิและอำนาจในการดูแลงบประมาณ การดำเนินงาน และการติดตามผลเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน

2. การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านที่ริเริ่มขึ้นใหม่ มีแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็ง ดังนี้

ประการแรก การศึกษาปัญหาชาวบ้านแบบมีส่วนร่วม โดยให้ชาวบ้านร่วมทำการศึกษาปัญหาร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ หรือเอกชน วิธีการดังกล่าวจะทำให้ชาวบ้านเกิดแนวคิดร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหาของชุมชน และเกิดการช่วยเหลือกันตามมา

ประการที่สอง การเรียนรู้และคิดค้นกิจกรรมแก้ปัญหา การเปิดโอกาสให้มีการอบรมศึกษาดูงานจากพื้นที่ที่เคยประสบปัญหามาก่อน จะช่วยให้ชาวบ้านเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้

ประการที่สาม การวางแผนกิจกรรมแก้ปัญหา ว่าจะมีกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา หรือ พัฒนาอย่างไรบ้าง

ประการที่สี่ การรวมกลุ่มปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกันทั้งความคิด เทคนิค ตลอดจนการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ประการที่ห้า การติดตามแก้ไขปัญหและพัฒนาองค์กรให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยเจ้าหน้าที่จากภายนอกและผู้นำชาวบ้านต้องติดตามสมาชิกขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งมากขึ้น

3. การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านที่มีอยู่แล้ว และกำลังดำเนินกิจกรรมพัฒนาอยู่ในปัจจุบัน มีแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาผู้นำองค์กรชาวบ้าน ในการจะช่วยให้ผู้นำองค์กรชาวบ้านให้เข้มแข็งขึ้นมาได้นั้น ต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถของผู้นำ และเสริมสร้างในจุดที่ผู้นำมีอยู่แล้วให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น หรือเพิ่มทักษะด้านอื่นเพิ่มเติมขึ้นมาได้

ประการที่สอง การเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ แนวความคิด เช่น กระบวนการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การวางแผนจากชาวบ้าน การวิเคราะห์ เป็นต้น

ประการที่สาม เจ้าหน้าที่รัฐและเอกชน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่เข้าไปทำงานกับองค์กรชาวบ้านที่มีอยู่แล้วและดำเนินกิจกรรมอยู่ ควรนำเอาองค์ประกอบขององค์กรชาวบ้านเป็นตัวชี้วัดในการทบทวนและปรับตัวขององค์กรชาวบ้าน เพื่อจะทำให้ได้อุดมการณ์ร่วม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ฯลฯ และจะทำให้้องค์กรชาวบ้านสามารถแก้ไขปัญหาชาวบ้านได้มากขึ้น

เงื่อนไขการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่จะนำมาใช้แล้ว ควรมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขที่สำคัญที่จะมีผลต่อความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนร่วมด้วย เงื่อนไขความสำเร็จดังกล่าว ประกอบด้วย (สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม และธนาคารออมสิน, 2542: 33-34)

1. ระบบคุณค่า อุดมการณ์ ความเชื่อที่อยู่บนพื้นฐานของการเคารพ นอบน้อมต่อธรรมชาติ หรือกำหนดตนเองเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติต่อไป
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนสรรสร้าง และสั่งสมมาเพื่อการดำรงชีพ เช่น ภูมิปัญญาด้านการเกษตร การแพทย์พื้นบ้าน การจัดการทรัพยากร การอยู่อาศัย เป็นต้น รวมถึงประสบการณ์ของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ชุมชนประสบอยู่
3. ผู้นำทางปัญญาของชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีภูมิปัญญาในการดำรงชีพ เช่น ผู้อาวุโส พระ หมอพื้นบ้าน ผู้นำเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งกรณีตัวอย่างชุมชนที่มีความเข้มแข็งหลายแห่งพบว่า ปราชญ์ชาวบ้านจะมีบทบาทอย่างมากในกระบวนการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
4. โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในแนวราบ ซึ่งเอื้อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น ระบบครอบครัว เครือญาติ สถาบันผู้อาวุโส การเอามื้อเอาแรง เป็นต้น
5. ระบบสิทธิและการจัดการร่วมกัน เช่น สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร อันเป็นสิทธิในการใช้และดูแลรักษาสิ่งที่เป็นทรัพย์สินร่วมของชุมชน
6. สถาบันชุมชน ได้แก่ กฎ จารีตประเพณี วัฒนธรรม จิตสำนึกร่วมกัน รวมถึงองค์กรชุมชนที่ควบคุมดูแลให้ชุมชนดำเนินไปตามระบบคุณค่า และระบบคิดที่เป็นอยู่
7. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นที่มาของภูมิปัญญา วิถีคิดที่แตกต่างกันไปตามระบบนิเวศ และเงื่อนไขต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดประสบการณ์ ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคมโดยรวม

8. กลุ่มองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมสาธารณะในภาคสังคม เช่น องค์กรชาวบ้าน เครือข่ายประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มวิชาชีพ นักวิชาการ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุววรรณ รัฐกุล (2525: 1) ศึกษาผลการสำรวจกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองพบว่า เงินกองทุนหมู่บ้านถูกเบิกจ่ายไปใช้ในกิจกรรมการผลิตร้อยละ 89.1 เงินที่เบิกจ่ายไปแล้วถูกนำไปลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ประมาณ 4.5 พันล้านบาท สูงกว่านำไปลงทุนปลูกสร้างทรัพย์สินถาวรประมาณ 2.1 พันล้านบาท สำหรับส่วนที่เหลือร้อยละ 10.9 นำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ดังนี้ ร้อยละ 6.5 ของเงินกองทุนที่เบิกจ่ายถูกนำไปเก็บ ส่วนหนึ่งของผู้ที่เก็บเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการซื้อสินค้าครั้งต่อไป บางส่วนกู้มาแล้วไม่พอที่จะทำการลงทุน จึงเก็บไว้สำหรับใช้หนี้กองทุนหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้กู้ในงวดถัดไป เงินกองทุนที่เบิกจ่ายร้อยละ 2.7 นำไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนให้บุตร หรือญาติที่อยู่หมู่บ้านอื่นมีลักษณะคล้ายกู้ต่อและไม่ได้คิดดอกเบี้ย ในขณะที่ผู้ที่กู้กองทุนไปแล้วปล่อยกู้ต่อคิดดอกเบี้ยร้อยละ 0.3 ของเงินที่เบิกจ่ายในขณะที่การนำไปใช้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินมีเพียงร้อยละ 0.4 เท่านั้น

จันทน์ สมประสงค์ (2537 อ้างใน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคเหนือ, 2537) ได้ศึกษาธนาคารหมู่บ้านท่าลาดขาว หมู่ 1-3 ตำบลท่าลาดขาว อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัจจัยทำให้การดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านท่าลาดขาวประสบความสำเร็จ คือ ธนาคารมีกำไรต่อปีประมาณ 3-4 หมื่นบาท ประกอบด้วย การเข้ามามีส่วนร่วมของคนเกือบทุกครัวเรือนในชุมชนสมัครเป็นสมาชิกธนาคารฯ สมาชิกมีการจ่ายเงินคืนที่ตรงตามเวลา การประสานความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างผู้ใหญ่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน ครัวใหญ่ และเจ้าอาวาสวัดท่าลาดขาว

กำธร ธิจฉาด (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านของตำบลท่าปลา อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย

1. ความซื่อสัตย์ของผู้นำหมู่บ้าน โดยพบว่า ผู้นำหมู่บ้านจะมีการติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้นำหมู่บ้านในระดับรองคนอื่น ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ทำให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน แต่มีบางหมู่บ้านที่ผู้นำได้นำเงินที่ได้รับจาก

สมาชิกไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งอาจทำให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านเกิดปัญหาด้านงบประมาณ ภายหลังได้

2. การเอาใจใส่อย่างจริงจัง และต่อเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง และเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีรูปแบบการทำงานแตกต่างกัน ทำให้การช่วยเหลือขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้การช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทางราชการยังเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้การศึกษาดูงานกองทุนหมู่บ้านอื่นที่ประสบความสำเร็จในการบริหารกองทุน แต่ที่ผ่านมาการศึกษาดูงานไม่ได้มีการสรุปข้อดี ข้อด้อยจากการศึกษาดูงาน ทำให้ผู้ศึกษาดูงานไม่สามารถนำผลการศึกษาดูงานมาใช้ได้อย่างเต็มที่

3. การประชุม ที่ผ่านมายังไม่มีผลต่อการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการอย่างชัดเจน แม้สมาชิกจะทราบว่ามีกิจกรรมภายในกองทุน แต่มักจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว และเห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ของส่วนราชการในการติดตาม ตรวจสอบเรื่องดังกล่าว

ศิริวัฒน์ เกียรติธรรม (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยผาย ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2539 ที่ได้ประเมินทางด้านการจัดการ การตลาด และการเงินจะมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อนำเอาวิธีประเมินของกรมการพัฒนาชุมชน 54 ตัวชี้วัด และ 19 ตัวชี้วัด ซึ่งเน้นในด้านการบริหารและการควบคุมดำเนินงาน พบว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ และการทำงานของคณะกรรมการ การไม่มีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน ความจำกัดของเงินทุนในตอนต้นปี และการมีเงินทุนเหลือมากตอนปลายปี การจัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง การติดตามนิเทศของพัฒนาการประจำตำบลไม่สม่ำเสมอและไม่มีกำหนดเวลา และการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อย

ชัยวัฒน์ มัจฉาธิคุณ (2543: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการวิจัยสรุปได้คือ

1. การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเชียงใหม่ ประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง

2. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครู หรือเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานกองทุนฯ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแต่อย่างใด สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน มีเพียงปัจจัยวงเงินกู้ยืมที่

นักเรียนได้รับจากกองทุนฯ ที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3. ปัจจัยการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์ต่อการผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลครูหรือเจ้าหน้าที่ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ได้แก่ โครงสร้างกองทุนฯ ลักษณะของครูหรือเจ้าหน้าที่ และสภาพแวดล้อมของกองทุนฯ

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียน พบว่า ปัจจัยการดำเนินงาน ได้แก่ แนวทางการดำเนินการ โครงสร้างกองทุนฯ สภาพแวดล้อมของกองทุนฯ และลักษณะของนักเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการดำเนินงานของกองทุนฯ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับงบประมาณกองทุนฯ น้อยกว่าความต้องการกู้ยืมของนักเรียน ในขณะที่จำนวนครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ดูแลงานลงทุนฯ ของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ครูหรือเจ้าหน้าที่ท่านอื่นของโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมในงานกองทุนฯ นอกจากนี้ นักเรียนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนฯ ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่ประสบผลเท่าที่ควร

สุพัฒน์ เอี้ยวฉาย และคณะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ได้ส่งผลให้เกิดเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพใหม่ การสร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท โดยเฉพาะในส่วนของ การพัฒนาอาชีพจะเห็นผลชัดเจนแม้ในด้านอื่น ๆ ผลการศึกษายังไม่ชัดเจน เนื่องจากนโยบายนี้ได้เริ่มดำเนินการมาเพียง 1 ปี แต่ก็พบว่านโยบายดังกล่าวได้ส่งผลทางบวกต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในระบบฐานรากของประเทศ

ไพศาล ร้วงชัย และคณะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ของจังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่า ผลการวิจัยเป็นไป

ตามสมมติฐาน คือ กรรมการ สมาชิก และประชาชนทั่วไป มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ทั้งในภาพรวม และจากการจำแนกเป็นรายด้านที่แตกต่างกันพบว่าผู้ที่ เป็นกรรมการ มีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนมากกว่าสมาชิก และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ เพราะทางราชการเวลา มีการจัดประชุมสัมมนา การทำความเข้าใจในต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนส่วนใหญ่จะจงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ประธานหรือกรรมการได้เข้าร่วม ดังนั้น ผู้ที่เป็นกรรมการย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดีกว่าสมาชิก และประชาชนทั่วไป สำหรับสมาชิกและประชาชนทั่วไปก็ย่อมมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสมาชิกมีโอกาสได้เข้ารับฟังการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีส่วนร่วมจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน มีการเข้าร่วมกิจกรรมการกู้ยืม จึงทำให้รับรู้ เรียนรู้จากการมีส่วนร่วมได้มากกว่าประชาชนทั่วไป และประชาชนทั่วไปอาจจะไม่ได้มีความสนใจในเรื่องกองทุน เพราะจากเหตุผลในการสัมภาษณ์พบว่าประชาชนที่ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิก เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จึงทำให้ไม่สนใจจะรับรู้อย่างจริงจัง

เล็งศักดิ์ ยกศิริ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และหากแยกแยะรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเห็นด้วยในระดับมากมี 1 เรื่อง ได้แก่ การติดตามผล ส่วนด้านที่มีความเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากมี 4 เรื่อง ได้แก่ ความเชื่อมั่นในการพึ่งพาตนเอง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ กองทุน ความคิดเห็นต่อโครงการ และความเข้าใจในโครงการแนวทางเลือกอาชีพ
2. คณะกรรมการกองทุน สมาชิกผู้กู้เงินและสมาชิกกองทุนเห็นด้วยต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพจำนวนบุคคลในครัวเรือนและอาชีพกู้ยืมเงินมาลงทุนต่างกัน จะมีความเห็นด้วยต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน

ปัญหาอุปสรรคของการกู้เงินกองทุน ได้แก่ ความไม่เสมอภาคในกลุ่มของคณะกรรมการกับสมาชิก การไม่ทำตามข้อตกลงที่วางไว้ ไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการ มีจำนวนเงินให้กู้ไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก ตลอดจนผู้กู้ไม่ส่งเงินตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การเคร่งครัดในการบริหารจัดการมีการดำเนินงานที่

ไปร้องใส่ ตรวจสอบได้ มีการประชุมเพื่อชี้แจงในรายละเอียดของเงินกู้ ตลอดจนการเพิ่มวงเงินกู้ให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิกผู้กู้และกำหนดระยะเวลาการชำระเงินกู้ให้เป็น 2 – 3 ปี

ชลิดา นุชราคม (2545) ได้ทำการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ถึงอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิง ใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 35-44 ปี จบการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อปีไม่เกิน 30,000 บาท เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านไม่เกิน 2 ครั้งเป็นกรรมการกองทุนอาชีพอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

2. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านในระดับปานกลางกลุ่มตัวอย่างมีผลการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับสูง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ อายุ จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ประสิทธิภาพในการเป็นกรรมการกองทุนอาชีพอื่น ๆ ในหมู่บ้านและความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของครอบครัวต่อไป

สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจค่อนข้างดี ในเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะได้รับความรู้จากการอบรมและเข้าร่วมประชุม และมีการกู้เงินไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์บ้าง ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์บ้าง มีบางหมู่บ้านที่เงินทุนไม่เพียงพอ การชำระหนี้คืนอาจมีอุปสรรค แต่ก็ยังมีกรรมการบางส่วนที่ไม่ทำตามข้อตกลง ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ไม่โปร่งใส นำมาซึ่งการส่งชำระหนี้ไม่ได้จึงมีการพยายาม ขอกำหนดระยะเวลาการชำระคืนจากไม่เกิน 1 ปี เป็น ไม่เกิน 2-3 ปี ในส่วนที่ประสบความสำเร็จมีบางอย่างที่มาเกื้อหนุน เช่น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เคยเป็นกรรมการกองทุนอื่นในหมู่บ้านมาก่อน รวมทั้งมีการติดตามผลจึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการพึ่งพาตนเอง นโยบายกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จึงส่งผลให้เกิดเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนไปในทิศทางที่ดี สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพใหม่ การสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และนำไปสู่การนำดอกผลมาสร้างเป็นกองทุนสวัสดิการของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2545) ได้นำการศึกษาและรวบรวมผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านดีเด่น โดยได้รับการประเมินผลจาก

สำนักงานพัฒนาชุมชนของแต่ละจังหวัด ในส่วนของจังหวัดลำพูนมีกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านการประเมินผลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำพูน ว่าเป็นหมู่บ้านดีเด่น คือ กองทุนหมู่บ้านดงมะปิ่นหวาน หมู่ที่ 8 ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านดงมะปิ่นหวาน คือ ความร่วมมือของคณะกรรมการและสมาชิกทุกคน รวมถึงความร่วมมือจากคนในหมู่บ้านในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน โดยทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม

วีรวรรณ ตรีอารยะพงศ์ (2545) ได้ศึกษาการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านแม่กะกาด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. ปัญหาทางราชการไม่ได้เข้ามาให้ความรู้ หรือคำแนะนำแก่ประชาชนทั้งก่อนและระหว่างการค้าเนินงาน ทำให้การค้าเนินงานบางอย่างมีความล่าช้า และขาดประสิทธิภาพ
2. ขาดงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอ และเหมาะสมในการดำเนินงาน
3. ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างทางราชการ กับกองทุนหมู่บ้าน
4. ปัญหาการชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

นนทยา สุริมล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงาน 83.02 หรือร้อยละ 86.48 งานที่มีการปฏิบัติมากคือการเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการดำเนินการให้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน และงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเป็นเรื่องการติดตามดูแลช่วยเหลือสมาชิกกองทุน สำหรับความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนนั้น พบว่า สมาชิกกองทุนที่กู้ยืมเงินมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 96.75 หรือร้อยละ 77.4 โดยมีความพึงพอใจมากเรียงตามลำดับคือการเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน การดำเนินการให้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและสุดท้ายการติดตามดูแลช่วยเหลือสมาชิกกองทุน ส่วนสมาชิกกองทุนที่ไม่กู้ยืมเงินกองทุนมีความพึงพอใจมากในเรื่องการเตรียมความพร้อมกองทุน มีค่าเฉลี่ย 40.38 หรือร้อยละ 80.76

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน มีดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการภายในกองทุนหมู่บ้านและมีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน
2. การศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน และอาชีพ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน แต่ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการภายในกองทุนหมู่บ้าน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการภายในกองทุนหมู่บ้าน มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน

ศศิเพ็ญ วรหวั่ง (2546) ศึกษาประสิทธิผลในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เปรียบเทียบการได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และประสิทธิผลในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนระหว่างกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง และศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน ผลทดสอบสมมติฐานพบว่า

1. สมาชิกในกลุ่มอื่น และสถานภาพในกลุ่มอื่น มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับการศึกษาสถานภาพในหมู่บ้าน สมาชิกในกลุ่มอื่น สถานภาพในกลุ่มอื่น สถานภาพในกองทุน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานภาพในชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตำแหน่งในกองทุน สถานภาพในหมู่บ้าน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในหมู่บ้าน/ชุมชน สมาชิกในกลุ่มอื่น สถานภาพในการกู้เงินของสมาชิกกองทุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และความพึงพอใจจากการดำเนินงานตาม

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และความพึงพอใจจากการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสมาชิกกองทุนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังไม่มีประสิทธิผลในการดำเนินงานที่ดี

3. คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินการและการบริหารกองทุน ความพึงพอใจจากการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารจัดการกองทุนแตกต่างกับคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนชุมชนเมืองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองน้อยกว่าคณะกรรมการสมาชิกกองทุนชุมชนเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน และเหตุฉุกเฉิน และการมีความสามารถในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนระหว่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

4. คณะกรรมการกองทุนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกับสมาชิกกองทุนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากกว่าสมาชิกกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วุฒิสาร ตันไชย และคณะ (2546) ได้ศึกษาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของกองทุนในด้านผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ จากกองทุนต่าง ๆ ของรัฐ ในรูปแบบเงินกองทุน เงินทุนหมุนเวียน และเงินอุดหนุน จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การกองทุนไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่คนในชุมชนได้อย่างเต็มที่ เนื่องจาก

1. กฎระเบียบบริหารกองทุนที่ไม่เอื้ออำนวย ขาดต่อการเข้าถึง รวมถึงวิธีการจัดสรรกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการสนับสนุน

2. งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณของกองทุน ทำให้ไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงทางอาชีพของประชาชน โดยทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และไม่สามารถนำมาสร้างอาชีพหลักเพื่อเลี้ยงครอบครัวในระยะยาวได้

อรสา หน่อปิ่น (2547) ทำการศึกษาโครงการ การสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านแม่ทะ หมู่ 8 และกองทุนหมู่บ้านแม่ซ้อน หมู่ 4 อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะกองทุนหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการกองทุน ศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการจัดการการเงินของกองทุน ศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการจัดการของกองทุน และศึกษาถึงแนวทางขยายผลการบริหารจัดการกองทุนที่เข้มแข็งไปยังกองทุนชุมชนอื่นๆ ผู้ร่วมทำการศึกษาวิจัย คือคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแม่ทะ หมู่ 8 ตำบลเชียงดาว และกองทุนหมู่บ้านแม่ซ้อน หมู่ 4 ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ วิธีศึกษา โดยทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาาร่วมกันไประหว่างทีมวิจัยและกองทุน มีการศึกษาจากเอกสาร แนวทางปฏิบัติ การทบทวนศึกษาคูณ การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็ง การดำเนินงานตามกิจกรรมย่อยของแผนปฏิบัติการ การสรุปบทเรียนและขยายผลเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ ระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่วันที่ 1 กันยายน 2545 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2546 ผลการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะกองทุนหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งทางด้านการบริหารจัดการ พบว่า กองทุนจะต้องมีลักษณะ 13 ประการ ได้แก่ การยึดหลักการจัดการให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การใช้เวทีประชาคม มีระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์เหมาะสมกับสภาพชุมชน ผู้นำมีคุณภาพและได้รับการพัฒนา มีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ทดแทน ใช้ต้นทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพมีแผนงาน/โครงการ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ระบบการเงิน และบัญชี ถูกต้อง ตรวจสอบได้ มีเครือข่าย มีการติดตาม ประเมินผลและมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

ลักษณะของความเข้มแข็งด้านการจัดการการเงินของกองทุน มี 3 ประการ ได้แก่ เอกสารการบัญชีถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน การจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ เป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านบัญชี องค์ประกอบของความเข้มแข็งด้านการจัดการการเงิน มี 4 ด้าน คือ คณะกรรมการ สมาชิก เงินกองทุน และแผนงาน/กิจกรรม ด้านคณะกรรมการ มี 8 ประการ ได้แก่มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหารจัดการ ใช้วิธีประชาคมบริหารงานออกระเบียบข้อบังคับเหมาะสมกับสภาพของชุมชน มีภาวะผู้นำ และผลิตผู้นำรุ่นใหม่ทดแทน มีความซื่อสัตย์ สุจริตยุติธรรม เป็นนักประสานงานที่ดี มีการติดตาม ประเมินผลประชาสัมพันธ์งาน และตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบ ด้านสมาชิก มี 5 ประการ ได้แก่ มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนด้วยความสมัครใจ เสนอความต้องการผ่านเวทีประชาคม ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของกองทุนอย่างเคร่งครัด ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน ด้านเงินทุน มี 5 ประการ ได้แก่ ระบบการเงินและบัญชี ถูกต้อง ตรวจสอบได้ มี

การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลของการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ การจัดสรรเงินตามความเหมาะสม ยุติธรรม มีจำนวนเงินทุนเพิ่มขึ้น มีแหล่งเงินทุนมาสมทบ และมีสวัสดิการให้แก่ชุมชนและผู้ด้อยโอกาส ด้านแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มี 6 ประการ ได้แก่ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน สามารถติดตาม ประเมินผลได้ มีการใช้ข้อมูลข่าวสารพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ มีการใช้ต้นทุนทางสังคม และจัดสรรอย่างคุ้มค่า แผนงานเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างทั่วถึงและมีการบูรณาการแผนงาน ทุกระดับ

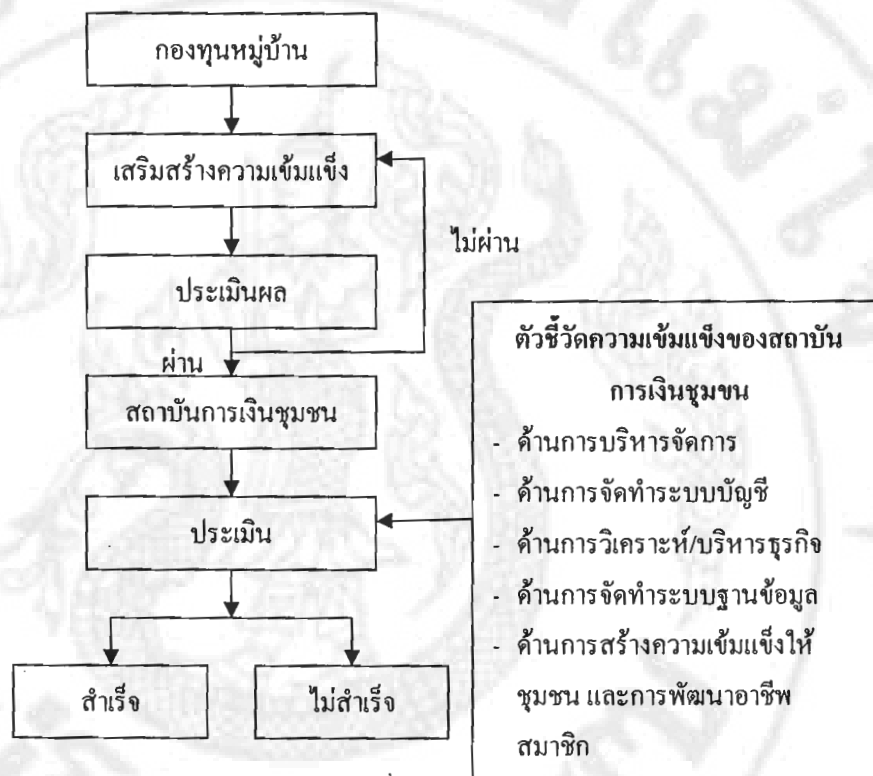
กระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการจัดการของกองทุน มี 5 ประการ ได้แก่ กระบวนการเวทีชุมชนทำให้ค้นพบศักยภาพและปัญหาของกองทุน มีกระบวนการจัดทำแผนงาน พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ มีการดำเนินงานตามแผนงาน มีการติดตามประเมินผล ทบทวน ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีการนำเสนอสรุปผลการดำเนินงาน

แนวทางการขยายผลการกองทุนที่เข้มแข็งไปยังกองทุนชุมชนอื่น มี 5 ประการ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง เกิดการยอมรับจากกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาแก่กองทุนอื่น ๆ ได้ เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุน ทางราชการ สร้างโอกาสให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะมี 6 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพ การสร้างวินัยทางการเงิน การรวมกลุ่ม การแสวงหาเครือข่ายการเรียนรู้ การประสานการดำเนินงานกับท้องถิ่นและภาคีการพัฒนา และการรายงานประเมินผล

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชน ผู้วิจัยจึงได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 5

ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

สถานที่ดำเนินการศึกษา

สถานที่ดำเนินการศึกษา คือ สถาบันการเงินชุมชน ในความดูแลของฝ่ายกิจการสาขา ธ.ก.ส. ทั้ง 9 สาขา รวมสถาบันการเงินชุมชน 123 แห่ง แบ่งเป็นภาคเหนือ 25 แห่ง ภาคกลาง 31 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 32 แห่ง ภาคตะวันออก 8 แห่ง และภาคใต้ 27 แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน โดยสอบถามจากผู้จัดการ หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ของสถาบันการเงินชุมชน ทั้ง 123 แห่ง

ประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ สถาบันการเงินชุมชนทั้ง 123 แห่ง โดยจะใช้วิธีการเก็บประชากรทั้งหมด (Census) โดยสอบถามผู้จัดการสถาบันการเงินชุมชน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ แห่งละ 1 คน รวม 123 คน (ตาราง 5)

ตาราง 5 แสดงประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามภาค

ลำดับ	สถาบันการเงินชุมชน (แห่ง)	ภาค
ฝ่ายกิจการสาขา 1	14	เหนือ
ฝ่ายกิจการสาขา 2	11	เหนือ
ฝ่ายกิจการสาขา 3	15	ตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	สถาบันการเงินชุมชน (แห่ง)	ภาค
ฝ่ายกิจการสาขา 4	17	ตะวันออกเฉียงเหนือ
ฝ่ายกิจการสาขา 5	13	กลาง
ฝ่ายกิจการสาขา 6	5	กลาง
ฝ่ายกิจการสาขา 6	8	ตะวันออก
ฝ่ายกิจการสาขา 6	1	ใต้
ฝ่ายกิจการสาขา 7	13	กลาง
ฝ่ายกิจการสาขา 7	1	ใต้
ฝ่ายกิจการสาขา 8	13	ใต้
ฝ่ายกิจการสาขา 9	12	ใต้
รวม	123	

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549)

เครื่องมือในการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายเปิด และปลายปิด โดยทำการผู้จัดการหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการของสถาบันการเงินชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย

- ดำเนินงานแรกเริ่ม ทุนดำเนินงานปัจจุบัน ปริมาณธุรกิจ และธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ของสถาบัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดทำระบบบัญชี ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา หรือแนวทางในการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากผู้จัดการสถาบันการเงินชุมชน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เอกสารอ้างอิงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สถาบันการเงินชุมชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และ ฐานข้อมูลออนไลน์ (ระบบอินเทอร์เน็ต)

โดยมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ แม่นตรงและทันเวลาได้ประสานงานชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้และขอความร่วมมือจากหัวหน้าหน่วยของ ธ.ก.ส. สาขาทั้ง 9 แห่ง ในการติดต่อประสานงานให้ผู้จัดการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ตอบแบบสอบถามที่ส่งให้

2. วิธีการจัดเก็บข้อมูล

- 2.1 ผู้ศึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสอบถามผู้จัดการหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ ในเขตภาคกลาง จำนวน 31 แห่ง โดยการเก็บด้วยตนเอง

- 2.2 ประสานงานกับหัวหน้าหน่วยของ ธ.ก.ส. ให้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ผู้จัดการหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการในเขตภาคเหนือ จำนวน 25 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 32 แห่ง ภาคตะวันออก จำนวน 8 แห่ง และภาคใต้ จำนวน 27 แห่ง เมื่อได้แบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว หัวหน้าหน่วยของ ธ.ก.ส. แต่ละหน่วยรวบรวมและจัดส่งคืนให้ผู้วิจัย

การทดสอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ทดสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำ และปรับปรุงให้ตรงประเด็น ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาไปทดสอบกับประธานกรรมการสถาบันการเงินชุมชน จำนวน 20 ราย แล้วนำ แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของคอเครนคิว (Cochran's Q test) ซึ่งจะใช้กับข้อมูลที่มีค่าได้เพียง 2 ค่าเท่านั้น (วัฒนา สุนทรชัย, 2547: 75 – 78) ตามสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } Q = \frac{k(k-1)\sum(G_j - \bar{G})^2}{k\sum L_i - \sum L_i^2}$$

โดย Q = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

G_j = จำนวนข้อคำถามที่ตอบว่าดำเนินการแล้วในคอลัมน์ที่ j

$\bar{G}$ = $\sum G_j / k$

L_i = จำนวนข้อคำถามที่ตอบว่าดำเนินการแล้วในแถวที่ i

โดยความน่าจะเป็นที่คำนวณได้คือ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนมีการตอบแบบสอบถามในส่วนของคุณลักษณะการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน นอกจากนี้ การคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์ Q เท่ากับ 0.8072 จึงกล่าวได้ว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงค่อนข้างสูง หรือเชื่อถือได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการออกแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับเรียบร้อยแล้ว นำไปถอดรหัสจัดหมวดหมู่ และทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistical package for social science) หรือ SPSS ใช้ค่าสถิติแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistic) คือ การอธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยใช้ความถี่ (frequency) อัตราร้อยละ (percentage) เพื่ออธิบายถึงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน แล้วเสนอในรูปแบบตารางพรรณนาประกอบ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) วิเคราะห์ประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน โดยกำหนดคะแนนในแต่ละข้อคำถามในแต่ละด้านเป็น 2 ระดับ คือ ถ้าตอบว่า “ดำเนินการแล้ว” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ยังไม่ได้ดำเนินการ” ให้ 0 คะแนน หลังจากนั้นรวมคะแนนในแต่ละด้านและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล โดยประยุกต์ใช้การเกณฑ์การวัดความรู้ (สุชา จันทน์เอม, 2539) ดังนี้

มีการดำเนินงาน ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ประเมินผลได้ระดับดีมาก
มีการดำเนินงาน ร้อยละ 80 - 89	ประเมินผลได้ระดับดี
มีการดำเนินงาน ร้อยละ 70 - 79	ประเมินผลได้ระดับปานกลาง
มีการดำเนินงาน ร้อยละ 60 - 69	ประเมินผลได้ระดับพอใช้
มีการดำเนินงาน ต่ำกว่าร้อยละ 60	ประเมินผลได้ระดับต้องปรับปรุง

ในการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน จะทำการประเมิน 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านระบบการจัดทำบัญชี 3) ด้านการจัดระบบฐานข้อมูล 4) ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ และ 5) ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก

ซึ่งในการพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้าน ใช้ค่าร้อยละเป็นเครื่องมือทางสถิติในการประเมินผล หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าดำเนินการแล้วครบทุกข้อ ได้ 100 คะแนน (หรือ 100%) และได้ค่าคะแนนเท่าใดให้เป็นไปตามสัดส่วนร้อยละ ของคำตอบที่ตอบว่าดำเนินการแล้ว กล่าวคือ

1. ด้านบริหารจัดการ มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
18 - 20	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
16 - 17	80 - 89	ดี
14 - 15	70 - 79	ปานกลาง
12 - 13	60 - 69	พอใช้
0 - 11	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

2. ด้านระบบการจัดทำบัญชี มีข้อคำถามทั้งหมด 11 ข้อ

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
10 - 11	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
9	80 - 89	ดี
8	70 - 79	ปานกลาง
7	60 - 69	พอใช้
0 - 6	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

3. ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล มีข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
13 – 14	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
12	80 – 89	ดี
10 – 11	70 – 79	ปานกลาง
9	60 – 69	พอใช้
0 – 8	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

4. ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
9 – 10	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
8	80 – 89	ดี
7	70 – 79	ปานกลาง
6	60 – 69	พอใช้
0 – 5	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

5. ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และการพัฒนาอาชีพสมาชิก มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
8	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
7	80 – 89	ดี
6	70 – 79	ปานกลาง
5	60 – 69	พอใช้
0 – 4	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

6. ในภาพรวมทั้งหมดของการประเมินผล คำนวณโดยการนำคะแนนทั้งหมดในแต่ละด้านรวมกัน ซึ่งมีทั้งหมด 63 ข้อ คิดเป็น 100 คะแนน หากดำเนินการจำนวนกี่ข้อ ก็คำนวณไปตามสัดส่วนร้อยละ และแปลผลตามเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้

ดำเนินการ (ข้อ)	คะแนนที่ได้	แปลความ
57 – 63	ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ดีมาก
51 – 56	80 – 89	ดี
45 – 50	70 – 79	ปานกลาง
38 – 44	60 – 69	พอใช้
0 – 37	ต่ำกว่า ร้อยละ 60	ต้องปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยเรื่องการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัญหาในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาจากตาราง 6 พบว่า

เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย จำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.1 สำหรับ เพศหญิง มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.9

อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา ระหว่าง 45- 60 ปี จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.6 และมากกว่า 61 ปี จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ ระหว่าง 16-30 ปี จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.7 เฉลี่ยแล้วมีอายุ 44.97 ปี โดยอายุต่ำสุด 26 ปี อายุสูงสุด 78 ปี

สถานภาพการสมรส

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.2 รองลงมาคือ โสด จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.0 และ หย่า/หม้าย จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.8

วุฒิการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.0 และ ปริญญาตรี จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.1 และและประถมศึกษา จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.5 และ อนุปริญญา จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.9 และ ปริญญาโท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการ จำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.2 รองลงมาคือ ผู้จัดการ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.8

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานคือ 11-15 เดือน จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ 6-10 เดือน จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.7 และ มากกว่า 21 เดือน จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.7 และ 1-5 เดือน กับ 16 - 20 เดือน เท่ากัน คือ 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยทำงานมาแล้ว 15 เดือน 8 วัน สูงสุด 60 เดือน และต่ำสุด 1 เดือน

ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 100)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
เพศ			
ชาย	101	82.1	
หญิง	22	17.9	
อายุ (ปี)			
16-30	7	5.7	Mean = 44.97
31-45	63	51.2	S.D. = 9.947
46-60	45	36.6	Minimum = 26
มากกว่า 61	8	6.5	Maximum = 78

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 123)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
สถานภาพการสมรส			
โสด	16	13.0	
สมรส	95	77.2	
หย่า/หม้าย	12	9.8	
วุฒิการศึกษา			
ประถมศึกษา	19	15.5	
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	26.0	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	39	31.7	
อนุปริญญา	11	8.9	
ปริญญาตรี	21	17.1	
ปริญญาโท	1	0.8	
ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน			
คณะกรรมการ	111	90.2	
ผู้จัดการ	12	9.8	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (เดือน)			
1-5	4	3.3	Mean = 15.73
6-10	28	22.7	S.D. = 13.163
11-15	64	52.0	Minimum = 1
16-20	4	3.3	Maximum = 60
มากกว่า 21	23	18.7	

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน

จากตาราง 7 พบว่า

ทุนการดำเนินการในปีจัดตั้ง

สถาบันการเงินชุมชนมีทุนการดำเนินการเริ่มแรก น้อยกว่า 500,000 บาท จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ มากกว่า 2,000,000 บาท จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7 ระหว่าง 500,001-1,000,000 บาท กับ 1,000,001-1,500,000 บาท เท่ากัน จำนวน 21 ราย คิด

เป็นร้อยละ 17.1 และ 1,500,001-2,000,000 บาท จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.4 ซึ่งเฉลี่ยแล้ว สถาบันการเงินชุมชนใช้ทุนดำเนินการเริ่มแรก 1,738,221.78 บาท สูงสุด 36,200,000 บาท ต่ำสุด 10,000 บาท

ทุนดำเนินงานในปัจจุบัน

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีทุนดำเนินการในปัจจุบัน มากกว่า 2,000,000 บาท จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา คือ น้อยกว่า 500,000 บาท จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.1 ระหว่าง 1,500,001-2,000,000 บาท จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.3 ระหว่าง 1,000,001-1,500,000 บาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.9 และ 500,001-1,000,000 บาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีทุนดำเนินการในปัจจุบัน 2,760,741.82 บาท สูงสุด 28,065,330.00 บาท ต่ำสุด 32,380.00 บาท

ปริมาณการให้สินเชื่อ

สถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณการให้สินเชื่อ ระหว่าง 1,500,001-2,000,000 บาท จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.1 รองลงมา คือ 1,000,001-1,500,000 และ มากกว่า 2,500,000 บาท เท่ากัน จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.4 น้อยกว่า 500,000 บาท จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และ ระหว่าง 500,001 – 1,000,000 บาท กับ 2,000,001-2,500,000 บาท เท่ากัน จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.1 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณสินเชื่อ 2,532,275.76 บาท สูงสุด 26,527,992.00 บาท ต่ำสุด 2,236.00 บาท

ปริมาณธุรกิจรับฝาก

สถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณรับฝาก ระหว่าง 750,000 – 1,000,000 บาท จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมา คือ น้อยกว่า 250,001 บาท จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.3 ระหว่าง 250,001-500,000 กับ มากกว่า 1,500,000 บาท เท่ากัน จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 ระหว่าง 500,001-750,000 บาท จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.2 ระหว่าง 1,000,001-1,250,000 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ 1,250,001-1,500,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณเงินรับฝาก 1,044,430.35 บาท สูงสุด 9,356,000.00 บาท ต่ำสุด 4,050.00 บาท

ปริมาณธุรกิจอื่น

การรับชำระค่าสาธารณูปโภค

สถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการรับชำระค่าสาธารณูปโภค มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.7 รองลงมาคือ น้อยกว่า 5,001 บาท จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9 ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3 ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.6 และ 20,001-25,000 บาท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.8 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการรับชำระค่าสาธารณูปโภค 34,604.89 บาท สูงสุด 140,000.00 บาท ต่ำสุด 100.00 บาท

การประกันชีวิต

สถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการทำประกันชีวิต โดยปริมาณธุรกิจ ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 รองลงมาคือมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.0 น้อยกว่า 5,001 บาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2 ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.4 และ 20,001-25,000 บาท จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.6 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการทำชำระค่าประกันชีวิต 28,418.52 บาท สูงสุด 166,760.00 บาท ต่ำสุด 550.00 บาท

การทำ พ.ร.บ

สถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการทำ พ.ร.บ ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.5 รองลงมาคือ น้อยกว่า 5,001 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.7 ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3 มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.4 และ 15,001-20,000 บาท จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.6 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสถาบันการเงินชุมชนมีปริมาณธุรกิจในการทำพ.ร.บ 51,510.83 บาท สูงสุด 625,000.00 บาท ต่ำสุด 90.00 บาท

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน

รายการ	จำนวน (n = 100)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ทุนดำเนินการเริ่มแรก (บาท)			
น้อยกว่า 500,0001	39	31.7	Mean = 1,738,331.78
500,001-1,000,000	21	17.1	S.D. = 3,612,366.763
1,000,001-1,500,000	21	17.1	Minimum = 10,000.00
1,500,001-2,000,000	14	11.4	Maximum = 36,200,000.00
มากกว่า 2,000,000	28	22.7	
ทุนดำเนินงานปัจจุบัน (บาท)			
น้อยกว่า 500,0001	21	17.1	Mean = 2,760,741.82
500,001-1,000,000	8	6.5	S.D. = 3,661,288.995
1,000,001-1,500,000	11	8.9	Minimum = 32,380.00
1,500,001-2,000,000	20	16.3	Maximum = 28,065,330.00
มากกว่า 2,000,000	63	51.2	
ปริมาณการให้สินเชื่อ (บาท)			
น้อยกว่า 500,0001	24	19.5	Mean = 2,532,275.76
500,001-1,000,000	10	8.1	S.D. = 4,047,186.162
1,000,001-1,500,000	25	20.4	Minimum = 2,236.00
1,500,001-2,000,000	26	21.1	Maximum = 26,527,992.00
2,000,001-2,500,000	10	8.1	
มากกว่า 2,500,000	25	20.4	
ไม่มีบริการ	3	2.4	
ปริมาณธุรกิจรับฝาก (บาท)			
น้อยกว่า 250,001	25	20.3	Mean = 1,044,430.35
250,001-500,000	17	13.8	S.D. = 1,385,008.851
500,001-750,000	15	12.2	Minimum = 4,050.00
750,001-1,000,000	28	22.8	Maximum = 9,356,000.00
1,000,001-1,250,000	12	9.8	
1,250,001-1,500,000	6	4.9	
มากกว่า 1,500,000	17	13.8	
ไม่มีบริการ	3	2.4	

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n = 100)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ปริมาณธุรกิจอื่น			
ค่าสาธารณูปโภค (บาท)			
น้อยกว่า 5,001	9	7.3	Mean = 34,604.89
5001-10,000	6	4.9	S.D. = 41,674.904
10,001-15,000	4	3.3	Minimum = 100.00
15,001-20,000	4	3.3	Maximum = 140,000.00
20,001-25,000	2	1.6	
25,001-30,000	1	0.8	
มากกว่า 30,000	12	9.7	
ไม่มีบริการ	85	69.1	
การประกันชีวิต (บาท)			
น้อยกว่า 5,001	8	6.5	Mean = 28,418.52
5,001-10,000	17	13.8	S.D. = 38,483.701
10,001-15,000	5	4.2	Minimum = 550.00
15,001-20,000	3	2.4	Maximum = 166,760.00
20,001-25,000	3	2.4	
25,001-30,000	2	1.6	
มากกว่า 30,000	16	13.0	
ไม่มีบริการ	69	56.1	
การทำพรบ. (บาท)			
น้อยกว่า 5,001	7	5.7	Mean = 51,510.83
5,001-10,000	8	6.5	S.D. = 138,321.185
10,001-15,000	4	3.3	Minimum = 90.00
15,001-20,000	2	1.6	Maximum = 625,000.00
มากกว่า 30,000	3	2.4	
ไม่มีบริการ	99	80.5	

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ผลการวิจัยตามตาราง 8 พบว่า โดยภาพรวมสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนร้อยละ 78.67 ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง โดยดำเนินการในด้านบริหารจัดการร้อยละ 95.11 ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านระบบการจัดทำบัญชี ร้อยละ 78.86 ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิกมีการดำเนินการ ร้อยละ 77.78 และด้านการวิเคราะห์และบริหารธุรกิจ ร้อยละ 71.70 ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลร้อยละ 69.92 ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ หากพิจารณาตามในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า

ด้านการบริหารจัดการ

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการร้อยละ 90 ขึ้นไป โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก เรียงลำดับดังนี้

- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของสมาชิก ร้อยละ 99.19
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 98.17
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการดำเนินงาน ร้อยละ 97.83
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน ร้อยละ 97.21

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ ร้อยละ 80.00 – 89.00 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ในเรื่องของโครงสร้าง ร้อยละ 83.13

ด้านระบบการจัดทำบัญชี

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านระบบการจัดทำบัญชีร้อยละ 90 ขึ้นไป โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก เรียงลำดับดังนี้

- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการบันทึกบัญชี ร้อยละ 91.06
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี ร้อยละ 90.79

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านระบบการจัดทำบัญชีต่ำกว่า ร้อยละ 60 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง คือ มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ร้อยละ 54.74

ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ร้อยละ 90 ขึ้นไป โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลของสมาชิก ร้อยละ 91.46

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ร้อยละ 80 – 89 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม ร้อยละ 83.20

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ร้อยละ 70 – 79 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้

- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสถาบัน ร้อยละ 73.17
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ ร้อยละ 71.95

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลต่ำกว่า ร้อยละ 60 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) ร้อยละ 29.81

ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ ร้อยละ 80 – 89 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี คือ การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ ร้อยละ 80.89

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ ร้อยละ 70 – 79 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้

- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 77.85
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการวิเคราะห์การบริหารจัดการ ร้อยละ 70.33

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจต่ำกว่า ร้อยละ 60 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง คือ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ ร้อยละ 57.72

ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก ร้อยละ 80 – 89 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี คือ การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน ร้อยละ 83.74

สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก ร้อยละ 70 – 79 โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางถึงลำดับดังนี้

- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการฝึกอบรม ร้อยละ 75.88
- มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนในเรื่องของการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ร้อยละ 73.71

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของคะแนนในการดำเนินการ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
ด้านบริหารจัดการ					95.11	5.600	ดีมาก
1. ด้านโครงสร้าง					83.13	17.384	ดี
1.1 การกำหนดรูปแบบองค์กร (สถาบันการเงินชุมชน)	121	98.4	2	1.6			
1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชน	121	98.4	2	1.6			
1.3 มีแผนการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน							
- ระยะสั้น (แผนปฏิบัติงานประจำปี)	111	90.2	12	9.8			

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
- ระยะยาว	56	45.5	67	54.5			
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่					98.17	7.279	ดีมาก
2.1 มีคณะกรรมการบริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมประชาคม	121	98.4	2	1.6			
2.2 การแต่งตั้งบุคคล/คณะบุคคลเป็นที่ปรึกษา/สนับสนุน	121	98.4	2	1.6			
2.3 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร	123	100.0					
2.4 มีฝ่ายจัดการที่แบ่งโครงสร้างการจัดการเป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน	118	95.9	5	4.1			
3. ด้านสมาชิก					99.19	6.350	ดีมาก
3.1 สมาชิกเป็นบุคคลในพื้นที่	122	99.2	1	0.8			
3.2 การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลของสมาชิก	122	99.2	1	0.8			
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน					97.21	7.686	ดีมาก
4.1 กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก	123	100.0					
4.2 การกำหนดวาระและหน้าที่ของคณะกรรมการ	122	99.2	1	0.8			
4.3 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ฝ่ายจัดการ	119	96.7	4	3.3			
4.4 วงเงินกู้และการอนุมัติเงินกู้	121	98.4	2	1.6			
4.5 การประชุมคณะกรรมการ	123	100.0					
4.6 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	110	89.4	13	10.6			
4.7 ระเบียบการเงิน	119	96.7	4	3.3			

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
5.การดำเนินงาน					97.83	10.225	ดีมาก
5.1 มีสถานที่/อาคาร/สำนักงาน	122	99.2	1	0.8			
5.2 การกำหนด วัน เวลา ทำการ แน่นอน	121	98.4	2	1.6			
5.3 การกำหนดและประกาศอัตรา ดอกเบี้ยค่าธรรมเนียมของเงินฝาก เงินกู้แต่ละประเภทอย่างชัดเจน	118	95.9	5	4.1			
ด้านระบบการจัดทำบัญชี					78.86	17.570	ปานกลาง
1. การบันทึกบัญชี					91.06	18.502	ดีมาก
1.1 บันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน	122	99.2	1	0.8			
1.2 แยกบัญชีในแต่ละธุรกิจ	119	96.7	4	3.3			
1.3 การจัดทำงบการเงิน							
- งบดุล	110	89.4	13	10.6			
- งบกำไรขาดทุน	109	88.6	14	11.4			
- รายละเอียดประกอบงบ	100	81.3	23	18.7			
การเงิน							
2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทาง บัญชี					54.74	26.006	ปรับปรุง
2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ ฐานข้อมูลทางการเงิน แยกเป็น							
- กลุ่มออมทรัพย์	92	74.8	31	25.2			
- กลุ่มสินเชื่อ	42	34.1	81	65.9			
2.2 โปรแกรมสำเร็จรูประบบ	68	55.3	55	44.7			
รับ-จ่าย ทางอินเตอร์เน็ต							
3. การจัดทำระบบความปลอดภัย ทางบัญชี					90.79	23.493	ดีมาก
3.1 การจัดเก็บข้อมูลการเงินของ ลูกค้าให้เป็นความลับ	113	91.9	10	8.1			

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
3.2 การจัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสถาบันให้เป็นความลับ	109	88.6	14	11.4			
3.3 การกำหนดเงินสดในมือเมื่อสิ้นวันทำการและวันหยุด	113	91.9	10	8.1			
ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล					69.92	22.008	พอใช้ ดี
1. ระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม					83.20	30.887	
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา	101	82.1	22	17.9			
1.2 ข้อมูลด้านที่ดินการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน	95	77.2	28	22.8			
1.3 ข้อมูลด้านสาธารณสุขของชุมชน	111	90.2	12	9.8			
2. ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก					91.46	24.551	ดีมาก
2.1 ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลทั่วไป	113	91.9	10	8.1			
2.2 อาชีพ/รายได้ของสมาชิก	112	91.1	11	8.9			
3. ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน					73.17	27.936	ปานกลาง
3.1 ฐานข้อมูลธุรกิจหลัก							
- สินเชื่อ	116	94.3	7	5.7			
- เงินฝาก	82	66.7	41	33.3			
3.2 ฐานข้อมูลธุรกิจทางการเงิน	79	64.2	44	35.8			
อื่น							
3.3 ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน	83	67.5	40	32.5			
4. ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network)					29.81	29.201	ปรับปรุง
4.1 เชื่อมโยงข้อมูลกับ ธ.ก.ส.	31	25.2	92	74.8			
4.2 เชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์	23	18.7	100	81.3			

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
4.3 เชื่อมโยงข้อมูลกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ	56	45.5	67	54.5			
5. ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ					71.95	39.540	ปานกลาง
5.1 วิชาทฤษฎีชุมชน (เช่น OTOP)	82	66.7	41	33.3			
5.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	95	77.2	28	22.8			
ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ					71.70	31.952	ปานกลาง
1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน					77.85	36.665	ปานกลาง
1.1 ปริมาณธุรกิจ	96	78.0	27	22.0			
1.2 กำไรจากธุรกิจหลัก/รอง	97	78.9	26	21.1			
1.3 กำไรสุทธิ	99	80.5	24	19.5			
1.4 เงินทุนดำเนินการ/เงินทุนหมุนเวียน	91	74.0	32	26.0			
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ					57.72	41.505	ปรับปรุง
2.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อ	69	56.1	54	43.9			
2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ	73	59.3	50	40.7			
3. การวิเคราะห์การบริการจัดการ					70.33	41.408	ปานกลาง
3.1 การวิเคราะห์การจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการในแต่ละฝ่าย	81	65.9	42	34.1			
3.2 การวิเคราะห์การบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน	92	74.8	31	25.2			
4. การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ					80.89	34.783	ดี
4.1 มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อการควบคุมภายใน	101	82.1	22	17.9			
4.2 แต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อการควบคุมภายใน	98	79.7	25	20.3			

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ		ดำเนินการแล้วเฉลี่ยร้อยละ		ผลการประเมิน
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	Mean	S.D	
ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก					77.78	27.263	ปานกลาง
1. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน					73.71	38.707	ปานกลาง
1.1 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก	91	74.0	32	26.0			
1.2 แผนแม่บทเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจชุมชน	84	68.3	39	31.7			
1.3 แผนแม่บทการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน	97	78.9	26	21.1			
2. การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน					83.74	27.532	ดี
2. 1 การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างกองทุนหมู่บ้าน - สถาบันฯ	111	90.2	12	9.8			
2.2 การเชื่อมโยงธุรกิจ ระหว่างสถาบันฯ - ธ.ก.ส. / ธ.ออมสิน.	95	77.2	28	22.8			
3. การฝึกอบรม					75.88	38.718	ปานกลาง
3.1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก	99	80.5	24	19.5			
3.2 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา คณะกรรมการสถาบัน	91	74.0	32	26.0			
3.3 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา ฝ่ายจัดการ	90	73.2	33	26.8			
รวม (63 ข้อ)					78.67	16.657	ปานกลาง

สาเหตุของการไม่ดำเนินการในการบริหารจัดการ

จากตาราง 9 พบว่า สาเหตุที่สถาบันชุมชนยังไม่ได้ดำเนินการในการบริหารจัดการ พิจารณาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดการ

ในด้านของโครงสร้าง

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการมีแผนการดำเนินงานระยะสั้น มีจำนวน 12 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 5 ราย และอีก 3 ราย ให้เหตุผลว่ายังอยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนอีก 2 ราย ให้เหตุผลว่าไม่มีการรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและคณะกรรมการไม่มีความรู้ และอีก 2 ราย ให้เหตุผลว่าสถาบันการเงินชุมชนยังดำเนินการในรูปแบบของกองทุนหมู่บ้าน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการวางแผนระยะยาว มีจำนวน 67 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 43 ราย อีก 12 ราย ให้เหตุผลว่าเพิ่งจัดตั้งใหม่ 6 ราย ให้เหตุผลว่ายังอยู่ระหว่างดำเนินการ 3 ราย ให้เหตุผลว่าไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน และคณะกรรมการขาดความรู้อย่างเพียงพอ และอีก 1 ราย ให้เหตุผลว่าสถาบันยังดำเนินการในรูปแบบเดิมของกองทุนหมู่บ้าน

ในด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการแต่งตั้งบุคคล/คณะบุคคล เป็นที่ปรึกษา/สนับสนุน มีจำนวน 2 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 1 ราย ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่ามีการแบ่งหน้าที่ตามตำแหน่ง แต่การปฏิบัติจริงยังไม่ชัดเจนเนื่องจากมีการหมุนเวียนในการทำงาน

ในด้านด้านสมาชิก

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลของสมาชิก มีจำนวน 1 ราย โดยให้เหตุผลว่าสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่มั่นคง ร้อยละ 100.0

ในด้านระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการกำหนดบทบาทและหน้าที่ฝ่ายจัดการ มีจำนวน 4 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 2 ราย ที่เหลืออีก 2 ราย ให้เหตุผลว่ายังไม่มีบุคลากร ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของวงเงินกู้และการอนุมัติเงินกู้ มีจำนวน 12 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 1 ราย ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่าไม่ได้ทำธุรกิจเงินกู้ ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีจำนวน 13 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 2 ราย อีก 10 ราย ให้เหตุผลว่าเนื่องจากรอปีบัญชีประจำปี ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่าปีนี้ไม่ได้

ประชุมใหญ่ ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของระเบียบการเงิน มีจำนวน 4 ราย โดยไม่ระบุเหตุผล จำนวน 1 ราย อีก 2 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินงานจัดทำโดย ธ.ก.ส ให้คำแนะนำ ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์มีปัญหา กำลังรอการแก้ไข

ในการดำเนินการดำเนินงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่า ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการกำหนดและ ประกาศอัตราดอกเบี้ยค่าธรรมเนียมของเงินฝาก เงินกู้แต่ละประเภทอย่างชัดเจน จำนวน 5 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 2 ราย อีก 2 ราย ให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่า มีการกำหนดโดยมติที่ประชุมใหญ่ แต่ไม่มีการตีประกาศให้เห็นอย่างชัดเจน

ด้านระบบการจัดทำบัญชี

ในการการบันทึกบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่า ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการแยกบัญชีในแต่ละธุรกิจ มีจำนวน 4 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 2 ราย อีก 1 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีธุรกิจ ประเภทเดียว และที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีแยกประเภท ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำงบดุล มีจำนวน 13 ราย โดยไม่ระบุเหตุผล จำนวน 2 ราย อีก 10 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากยังไม่ครบปีบัญชี และที่เหลือ 1 ราย ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้ ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำงบกำไรขาดทุน มีจำนวน 14 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 4 ราย อีก 9 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากยังไม่ครบปีบัญชี ที่เหลือ 1 ราย ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้ ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำรายละเอียดประกอบงบการเงิน มีจำนวน 23 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 5 ราย อีก 8 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการ 3 ราย ให้เหตุผลว่า ขาดความรู้ความชำนาญ 2 ราย ให้เหตุผลว่า ระบบโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์ ต้องใช้โปรแกรมของสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน 2 ราย ให้เหตุผลว่า เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นใหม่ 2 ราย ให้เหตุผลว่า รอการประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ที่เหลืออีก 1 ราย ให้เหตุผลว่า ขาดบุคลากร/เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ

ในการการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่า ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฐานข้อมูลทางการเงินกลุ่มออมทรัพย์ มีจำนวน 31 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 12 ราย 7 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากระบบโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์ อยู่ระหว่างทดลอง 4 ราย ให้เหตุผลว่า ขาดความชำนาญ ขาดความรู้ความเข้าใจขาดประสบการณ์ 3 ราย ให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ 2 ราย ให้เหตุผลว่า ขาดงบการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และโปรแกรม 1 ราย ให้เหตุผลว่า รอการประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง 1 ราย ให้เหตุผลว่า ไม่มีธุรกิจสินเชื่อและ 1 ราย ให้เหตุผลว่า

ขาดบุคลากร ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฐานข้อมูลทางการเงินกลุ่มสินเชื่อ มีจำนวน 81 รายโดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 29 ราย 16 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์ 12 รายให้เหตุผลว่ายังไม่พร้อมใช้และไม่มีความจำเป็นในรูปแบบธุรกิจ 12 รายให้เหตุผลว่า บุคลากรยังไม่มีความรู้ความชำนาญ 7 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างการดำเนินการ 4 รายให้เหตุผลว่าขาดทุนดำเนินการ ที่เหลืออีก 1 รายให้เหตุผลว่ามีความยุ่งยากในการจัดทำ และยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของโปรแกรมสำเร็จรูประบบรับ-จ่าย ทางอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 55 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 24 ราย 16 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากขาดอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ 9 รายให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็น 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่าขาดงบประมาณ และที่เหลืออีก 2 รายให้เหตุผลว่าโปรแกรมไม่สมบูรณ์

ในด้านการจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดเก็บข้อมูลการเงินของลูกค้าให้เป็นความลับ มีจำนวน 10 รายโดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 7 ราย 1 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากขาดความชำนาญ 1 รายให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ และที่เหลืออีก 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสถาบันให้เป็นความลับ มีจำนวน 14 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 7 ราย 3 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่า นำเงินฝากจากสมาชิกฝากธนาคารทั้งหมด 1 รายให้เหตุผลว่า ขาดความชำนาญ และที่เหลืออีก 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการกำหนดเงินสดในมือเมื่อสิ้นวันทำการและวันหยุด จำนวน 10 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 5 ราย 2 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากอยู่ระหว่างจัดทำ 1 รายให้เหตุผลว่า ฝากทั้งหมดไม่มีเงินสดในมือ 1 รายให้เหตุผลว่า นำเงินที่ได้รับหมุนเวียนใช้ไปก่อน และที่เหลืออีก 1 รายให้เหตุผลว่า ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล

ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล

ในด้านระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่นประวัติความเป็นมา มีจำนวน 22 รายโดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 12 ราย 3 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างจัดทำ 2 รายให้เหตุผลว่าไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ หมู่บ้านจัดทำเอง 1 รายให้เหตุผลว่า เวลาทำการน้อย 1 รายให้เหตุผลว่า ยังไม่ได้สำรวจ 1 รายให้เหตุผลว่า ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่า ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล และที่เหลืออีก 1 รายให้เหตุผลว่า บุคลากรยังไม่พร้อม ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของข้อมูลด้านที่ดินการใช้

ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน จำนวน 28 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 13 ราย 4 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างจัดทำ 3 รายให้เหตุผลว่าไม่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ฯ หมู่บ้านจัดทำเอง 3 รายให้เหตุผลว่ายังไม่ได้สำรวจ 1 รายให้เหตุผลว่าเวลาทำการน้อย 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีผู้ให้คำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีกรงานจ้าง 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล และ 1 รายให้เหตุผลว่าบุคคลกรยังไม่พร้อม ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของข้อมูลด้านสถานะสุขของชุมชน มีจำนวน 12 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 5 ราย 2 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่าบุคคลกรยังไม่พร้อม 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีผู้ให้คำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีกรวางแผนกิจสงเคราะห์ และ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล

ในด้านระบบฐานข้อมูลของสมาชิก

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสมาชิกเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลทั่วไป มีจำนวน 10 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 3 ราย 2 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากบุคคลกรยังไม่พร้อม ขาดความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ 2 รายให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าคณะกรรมการรู้จักสมาชิกเป็นอย่างดีอยู่แล้ว 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้สำรวจแบบเก็บข้อมูลสถิติ และ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสมาชิกเกี่ยวกับอาชีพ/รายได้ของสมาชิก มีจำนวน 11 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 4 ราย 3 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีกรปล่อยสินเชื่อ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล 1 รายให้เหตุผลว่ารายได้ของสมาชิกไม่ชัดเจน และ 1 รายให้เหตุผลว่าบุคคลกรยังไม่พร้อม

ในด้านระบบฐานข้อมูลของสถาบัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสถาบันในส่วนของฐานข้อมูลธุรกิจสินเชื่อ มีจำนวน 7 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 3 ราย 2 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล กับ 1 รายให้เหตุผลว่าบุคคลกรยังไม่พร้อม ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของฐานข้อมูลธุรกิจเงินฝาก มีจำนวน 41 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 24 ราย 10 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากไม่จำเป็น ทำธุรกรรมกับสมาชิกเพียงอย่างเดียว 3 รายให้เหตุผลว่ายังไม่พร้อม 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล และ 1 รายให้เหตุผลว่าบุคคลกรยังไม่พร้อม ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสถาบันเกี่ยวกับฐานข้อมูลธุรกิจทางการเงินอื่น มีจำนวน 44 ราย โดยไม่ระบุเหตุผล

จำนวน 21 ราย 10 รายให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ (รอการปิดบัญชีและประชุมใหญ่) 4 รายให้เหตุผลว่าขาดเครื่องมือ ขาดความรู้ ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล ไม่มีโปรแกรมที่สมบูรณ์ 4 รายให้เหตุผลว่ายังไม่พร้อม ยังไม่มีแผนดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่าไม่จำเป็น เนื่องจากทำธุรกรรมกับสมาชิกเพียงอย่างเดียว 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่าสถาบันยังไม่ได้เชื่อมโยงกับสถาบันอื่น และ 1 รายให้เหตุผลว่าบุคลากรยังไม่พร้อม ไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน มีจำนวน 40 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 11 ราย 13 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจากระบบยังไม่พร้อมในการทำงาน 4 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 4 รายให้เหตุผลว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ บุคลากรยังไม่พร้อม 2 รายให้เหตุผลว่า ธ.ก.ส. ไม่ได้มาประสานงานด้วยตั้งแต่เปิดดำเนินการมา ไม่ได้รับคำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่าขาดทุนดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีนโยบาย ที่ประชุมยังไม่ตกลง 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีข้อมูลเชื่อมโยงกับ ธ.ก.ส. และ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล

ในด้านฐานข้อมูลกับเครือข่าย

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของฐานข้อมูลกับเครือข่าย (network) ในส่วนของการเชื่อมโยงข้อมูลกับ ธ.ก.ส. มีจำนวน 92 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 42 ราย 25 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความจำเป็น 13 รายให้เหตุผลว่า ระบบยังไม่พร้อมในการทำงาน ระบบเครือข่ายขยายไปไม่ถึง 5 รายให้เหตุผลว่าขาดเทคโนโลยี และเครื่องมือ 2 รายให้เหตุผลว่างบประมาณไม่เพียงพอ 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่าขาดบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญ บุคลากรยังไม่พร้อม และ 1 รายให้เหตุผลว่า ไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการเชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์ มีจำนวน 100 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 51 ราย 21 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ไม่มีความพร้อม ระบบเครือข่ายขยายไปไม่ถึง 9 รายให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็น 7 รายให้เหตุผลว่าขาดประสบการณ์ ความรู้ และเครื่องมือ 6 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้เงินทุนจากสถาบันการเงินอื่น ใช้บริการกับ ธ.ก.ส. และมีการทำข้อตกลงเชื่อมโยงเฉพาะกับ ธ.ก.ส. 2 รายให้เหตุผลว่างบประมาณไม่เพียงพอ 2 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีข้อมูลเชื่อมโยงและ 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการเชื่อมโยงข้อมูลกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ มีจำนวน 67 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 33 ราย 20 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจากไม่มีความพร้อม 4 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ ประสบการณ์และเครื่องมือ 4 รายให้เหตุผลว่างบประมาณไม่เพียงพอ 3 รายให้เหตุผลว่ายังไม่จำเป็น 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ และ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ

ในด้านฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ เกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชน (เช่น OTOP) มีจำนวน 41 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 21 ราย 13 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 2 รายให้เหตุผลว่าขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ 2 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่มีหน่วยงานใด ๆ เข้ามาประสานงาน 1 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ และเครื่องมือ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีฐานข้อมูล หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ไม่ได้ดำเนินการในส่วน ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 28 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 13 ราย 8 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 4 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าวิเคราะห์ ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผนที่ถูกต้อง 1 รายให้เหตุผลว่าปริมาณธุรกิจ มีน้อย ตลอดจนอุปกรณ์และบุคคลไม่เอื้ออำนวย และ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ

ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับ ปริมาณธุรกิจ มีจำนวน 27 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 9 ราย 9 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการ 5 รายให้เหตุผลว่า ยังไม่มีความพร้อม 1 รายให้เหตุผลว่า วิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผนที่ถูกต้อง 1 รายให้เหตุผลว่า ปริมาณธุรกิจยังไม่มาก 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ และ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่มีความรู้ ด้านวิเคราะห์ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการทำรายการธุรกิจหลัก/รอง มีจำนวน 26 ราย โดยไม่ระบุ เหตุผลจำนวน 9 ราย 8 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก อยู่ระหว่างดำเนินการ 5 รายให้เหตุผลว่า ยังไม่มีความพร้อม 1 รายให้เหตุผลว่าวิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผนที่ ถูกต้อง 1 รายให้เหตุผลว่าปริมาณธุรกิจยังไม่มาก 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ และ 1 ราย ให้เหตุผลว่าไม่มีความรู้ด้านวิเคราะห์ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการทำไรสุทธิ จำนวน 24 ราย โดย ไม่ระบุเหตุผลจำนวน 9 ราย 7 รายให้เหตุผลว่าเนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 5 รายให้เหตุผลว่าอยู่ ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าวิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบ แผนที่ถูกต้อง 1 รายให้เหตุผลว่าปริมาณธุรกิจยังไม่มาก และ 1 รายให้เหตุผลว่าไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการเงินทุนดำเนินการ/เงินทุนหมุนเวียน จำนวน 32 ราย โดยไม่ระบุเหตุผล จำนวน 18 ราย 7 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 3 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ 2 ราย ให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าปริมาณธุรกิจยังไม่มาก กับ 1 รายให้เหตุผลว่า ไม่ได้รับการสนับสนุน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อ มีจำนวน 54 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 31 ราย 14 รายให้เหตุผลว่าเนื่องจาก ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากทำธุรกิจเฉพาะสินเชื่อ แก่สมาชิก 4 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ 3 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีความพร้อม 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ และ 1 รายให้เหตุผลว่าขาดการแนะนำ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ มีจำนวน 50 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 33 ราย 8 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 4 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ 4 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ และ 1 รายให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็นเพราะเป็นธุรกิจสินเชื่อเพื่อการผลิต

ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการวิเคราะห์การบริหารจัดการ เกี่ยวกับการวิเคราะห์การจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการในแต่ละฝ่าย มีจำนวน 42 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 31 ราย 5 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 3 รายให้เหตุผลว่าขาดประสบการณ์ขาดความรู้ ขาดทุนการดำเนินการ กับ 3 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ยังไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการวิเคราะห์การบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน มีจำนวน 31 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 23 ราย 4 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 2 รายให้เหตุผลว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่า ควบคุมตามความถูกต้อง และตรวจสอบที่มาที่ไปของการเงิน กับ 1 รายให้เหตุผลว่า พนักงานขาดความรู้

ในการควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานเพื่อการควบคุมภายใน มีจำนวน 22 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 17 ราย 3 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 1 รายให้เหตุผลว่า ควบคุมตามความถูกต้องและตรวจสอบที่มาที่ไปของการเงิน 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการแต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อการควบคุมภายใน มีจำนวน 25 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 15 ราย 4 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก แนวทางยังไม่ชัดเจน 2 รายให้เหตุผลว่าเป็นงานหมู่บ้านจัดทำ 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังขาดงบประมาณจัดการ กับ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีความพร้อม

ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก

ในด้านการจัดทำแผนแม่บทชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดทำแผนแม่บทชุมชน เกี่ยวกับแผนแม่บทเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก มีจำนวน 32 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 18 ราย 7 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 2 รายให้เหตุผลว่า เป็นงานหมู่บ้าน 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ 2 รายให้เหตุผลว่าแนวทางยังไม่ชัดเจน และ 1 รายให้เหตุผลว่ายังขาดงบประมาณจัดการ ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการจัดทำแผนแม่บทเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจชุมชน มีจำนวน 39 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 22 ราย 9 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีความพร้อม 3 รายให้เหตุผลว่าเป็นงานหมู่บ้านจัดทำ 3 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังขาดงบประมาณจัดการ 1 รายให้เหตุผลว่าแนวทางยังไม่ชัดเจน ไม่ได้ดำเนินการในส่วนของการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 26 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 16 ราย 5 รายเนื่องจาก ยังไม่พร้อม 2 รายให้เหตุผลว่าแนวทางยังไม่ชัดเจน 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าใช้บริการ ช.ก.ส.

ในด้านการเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง กองทุนหมู่บ้าน – สถาบันฯ มีจำนวน 12 ราย โดย 5 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่พร้อม 2 รายให้เหตุผลว่า ต้องขออนุมัติจากที่ประชุมประจำปี 2 รายให้เหตุผลว่าขาดผู้นำ 2 รายให้เหตุผลว่า ขาดงบประมาณ และ 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง สถาบันฯ – ช.ก.ส. /ช.อมส. มีจำนวน 28 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 14 ราย 5 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีงบประมาณดำเนินการ 3 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีความพร้อม 2 รายให้เหตุผลว่ารอปิดบัญชีและรองบจัดสรร 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างการวางแผน 1 รายให้เหตุผลว่า เข้าซ้อนกับกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กับ 1 รายให้เหตุผลว่าขาดผู้นำ

ในด้านการฝึกอบรม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลว่ายังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการฝึกอบรม เกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก มีจำนวน 24 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 10 ราย 7 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีงบประมาณดำเนินการ 6 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ความชำนาญ 1 รายให้เหตุผลว่ารอปิดบัญชีและรองบจัดสรร ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา คณะกรรมการสถาบัน มีจำนวน 32 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 18 ราย 6 รายให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีงบประมาณดำเนินการ 3 รายให้เหตุผลว่ารอปิดบัญชีและรองบ

จัดสรร 2 รายให้เหตุผลว่าขาดความรู้ความชำนาญ 2 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มีฝ่ายจัดการ ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนาฝ่ายจัดการ มีจำนวน 33 ราย โดยไม่ระบุเหตุผลจำนวน 22 ราย 5 ราย ให้เหตุผลว่า เนื่องจาก ยังไม่มีบุคลากร 3 รายให้เหตุผลว่ารอปีงบประมาณชี้และรองบจัดสรร 2 รายให้เหตุผลว่ายังไม่มียกประมาณดำเนินการ 1 รายให้เหตุผลว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านบริหารจัดการ		
1. ด้านโครงสร้าง		
- มีแผนระยะสั้น (แผนปฏิบัติงานประจำปี)		
ไม่ระบุ	5	41.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	25.0
ไม่มีการรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและคณะกรรมการไม่มีความรู้	2	16.7
ยังดำเนินการในรูปแบบเดิมของกองทุนหมู่บ้าน	2	16.7
รวม	12	100.0
- มีแผนระยะยาว		
ไม่ระบุ	43	64.2
เป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นใหม่	12	17.9
อยู่ระหว่างดำเนินการ	6	8.9
คิดว่ายังไม่จำเป็น	3	4.5
ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน และคณะกรรมการขาดความรู้ที่เพียงพอ	2	3.0
สถาบันยังดำเนินการในรูปแบบเดิมของกองทุนหมู่บ้าน	1	1.5
รวม	67	100.0
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่		
- การแต่งตั้งบุคคล/คณะบุคคล เป็นที่ปรึกษา/สนับสนุน		
ไม่ระบุ	1	50.0
มีการแบ่งหน้าที่ตามตำแหน่ง แต่การปฏิบัติจริงยังไม่ชัดเจน		
เนื่องจากการหมุนเวียนในการทำงาน	1	50.0
รวม	2	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ด้านสมาชิก		
- การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลของสมาชิก		
สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่มั่นคง	1	100.0
รวม	1	100.00
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน		
4.3 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ฝ่ายจัดการ		
ไม่ระบุ	2	50.0
ยังไม่มีบุคคลกร	2	50.0
รวม	4	100.0
4.4 วงเงินกู้และการอนุมัติเงินกู้		
ไม่ระบุ	1	50.0
ไม่ได้ทำธุรกิจเงินกู้	1	50.0
รวม	2	100.0
4.6 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี		
ไม่ระบุ	2	15.4
รอบปีบัญชีประจำปี	10	76.9
ปีนี้ไม่ได้ประชุมใหญ่	1	7.7
รวม	13	100.0
4.7 ระเบียบการเงิน		
ไม่ระบุ	1	25.0
อยู่ระหว่างดำเนินงานจัดทำโดย ธ.ก.ส ให้คำแนะนำ	2	50.0
โปรแกรมคอมพิวเตอร์มีปัญหากำลังรอการแก้ไข	1	25.0
รวม	4	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
5.การดำเนินงาน		
5.3 การกำหนดและประกาศอัตราดอกเบี้ยค่าธรรมเนียมของเงินฝาก เงินกู้		
แต่ละประเภทอย่างชัดเจน		
ไม่ระบุ	2	40.0
มีการกำหนดโดยมติที่ประชุมใหญ่แต่ไม่มีการตีประกาศให้เห็น	1	20.0
อย่างชัดเจน		
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	40.0
รวม	5	100.0
ด้านระบบการจัดทำบัญชี		
1. การบันทึกบัญชี		
1.2 แยกบัญชีในแต่ละธุรกิจ		
ไม่ระบุ	2	50.0
มีธุรกิจประเภทเดียว	1	25.0
อยู่ระหว่างการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีแยกประเภท	1	25.0
รวม	4	100.0
1.3 การจัดทำงบการเงิน		
- งบดุล		
ไม่ระบุ	2	14.4
ยังไม่ครบปีบัญชี	10	76.9
ยังไม่มีความรู้ด้านนี้	1	7.7
รวม	13	100.0
- งบกำไรขาดทุน		
ไม่ระบุ	4	28.6
ยังไม่ครบรอบบัญชี	9	64.3
ยังไม่มีความรู้ด้านนี้	1	7.1
รวม	14	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
- รายละเอียดประกอบงบการเงิน		
ไม่ระบุ	5	21.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	8	34.8
ขาดความรู้ความชำนาญ	3	13.0
ระบบโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์ ต้องใช้โปรแกรมของสำนักงาน		
กองทุนหมู่บ้าน	2	8.7
เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นใหม่	2	8.7
รอการประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	2	8.7
ขาดบุคลากร/เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ	1	4.4
รวม	23	100.0
2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี		
2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฐานข้อมูลทางการเงิน		
- กลุ่มออมทรัพย์		
ไม่ระบุ	12	38.7
ระบบโปรแกรมยังไม่สมบูรณ์ อยู่ระหว่างทดลอง	7	22.6
ขาดความชำนาญ ขาดความรู้ความเข้าใจขาดประสบการณ์	4	12.9
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	9.7
ขาดงบการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และ โปรแกรม	2	6.5
รอการประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	1	3.2
ยังไม่ปล่อยสินเชื่อ	1	3.2
ยังไม่มีบุคลากรเจ้าหน้าที่	1	3.2
รวม	31	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
- กลุ่มสินเชื่อ		
ไม่ระบุ	29	35.80
ขาดแคลนอุปกรณ์	16	19.80
ยังไม่พร้อมใช้ และไม่มีควมจำเป็นในรูปแบบธุรกิจ	12	14.80
บุคลากรยังไม่มีความรู้ความชำนาญ	12	14.80
อยู่ระหว่างการดำเนินการ	7	8.60
ขาดทุนดำเนินการ	4	5.00
มีความยุ่งยากในการจัดทำ	1	1.20
รวม	81	100.0
2.2 โปรแกรมสำเร็จรูประบบรับ-จ่าย ทางอินเทอร์เน็ต		
ไม่ระบุ	24	43.7
ขาดอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ	16	29.1
ไม่มีควมจำเป็น	9	16.4
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	3.6
ขาดงบประมาณ	2	3.6
โปรแกรมไม่สมบูรณ์	2	3.6
รวม	55	100.0
3. การจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี		
3.1 การจัดเก็บข้อมูลการเงินของลูกค้าให้เป็นความลับ		
ไม่ระบุ	7	70.0
ขาดความชำนาญ	1	10.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	10.0
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	10.0
รวม	10	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
3.2 การจัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสถาบันให้เป็นความลับ		
ไม่ระบุ	7	50.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	21.5
นำเงินฝากจากสมาชิกฝากธนาคารทั้งหมด	2	14.3
ขาดความชำนาญ	1	7.1
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	7.1
รวม	14	100.0
3.3 การกำหนดเงินสดในมือเมื่อสิ้นวันทำการและวันหยุด		
ไม่ระบุ	5	50.0
อยู่ระหว่างจัดทำ	2	20.0
ฝากทั้งหมดไม่มีเงินสดในมือ	1	10.0
นำเงินที่ได้รับหมุนเวียนใช้ไปก่อน	1	10.0
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	10.0
รวม	10	100.0
ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล		
1. ระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม		
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา		
ไม่ระบุ	12	54.4
อยู่ระหว่างจัดทำ	3	13.6
ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ หมู่บ้านจัดทำเอง	2	9.0
เวลาทำการน้อย	1	4.6
ยังไม่ได้สำรวจ	1	4.6
ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ	1	4.6
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	4.6
บุคลากรยังไม่พร้อม	1	4.6
รวม	22	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
1.2 ข้อมูลด้านที่ดินการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน		
ไม่ระบุ	13	46.4
อยู่ระหว่างจัดทำ	4	14.2
ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ฯ หมู่บ้านจัดทำเอง	3	10.7
ยังไม่ได้สำรวจ	3	10.7
เวลาทำการน้อย	1	3.6
ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ	1	3.6
ยังไม่มีงบจ้าง	1	3.6
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	3.6
บุคคลกรยังไม่พร้อม	1	3.6
รวม	28	100.0
1.3 ข้อมูลด้านสาธารณะสุขของชุมชน		
ไม่ระบุ	5	41.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	16.7
บุคคลกรยังไม่พร้อม	2	16.7
ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ	1	8.3
ยังไม่มีงบจ้าง	1	8.3
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	8.3
รวม	12	100.0
2. ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก		
2.1 ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลทั่วไป		
ไม่ระบุ	3	30.0
บุคคลกรยังไม่พร้อม ขาดความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์	2	20.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	20.0
คณะกรรมการรู้จักสมาชิกเป็นอย่างดีอยู่แล้ว	1	10.0
ไม่ได้สำรวจแบบเก็บข้อมูลสถิติ	1	10.0
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	10.0
รวม	10	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 อาชีพ/รายได้ของสมาชิก		
ไม่ระบุ	4	36.3
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	27.3
ยังไม่มีกรปล่อยสินเชื่อ	1	9.1
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	9.1
รายได้ของสมาชิกไม่ชัดเจน	1	9.1
บุคคลกรยังไม่พร้อม	1	9.1
รวม	11	100.0
3. ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน		
3.1 ฐานข้อมูลธุรกิจหลัก		
- สินเชื่อ		
ไม่ระบุ	3	42.8
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	28.6
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	14.3
บุคคลกรยังไม่พร้อม	1	14.3
รวม	7	100.0
- เงินฝาก		
ไม่ระบุ	24	58.6
ไม่จำเป็น เนื่องจากทำธุรกรรมกับสมาชิกเพียงอย่างเดียว	10	24.4
ยังไม่พร้อม	3	7.3
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	4.9
ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำฐานข้อมูล	1	2.4
บุคคลกรยังไม่พร้อม	1	2.4
รวม	41	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
3.2 ฐานข้อมูลธุรกิจทางการเงินอื่น		
ไม่ระบุ	21	47.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ (รอการปิดงบบัญชีและประชุมใหญ่)	10	22.7
ขาดเครื่องมือ ขาดความรู้ ยังไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่ได้จัดทำ		
ฐานข้อมูล ไม่มีโปรแกรมที่สมบูรณ์	4	9.1
ยังไม่พร้อม ยังไม่มีแผนดำเนินการ	4	9.0
ไม่จำเป็น เนื่องจากทำธุรกรรมกับสมาชิกเพียงอย่างเดียว	2	4.6
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	2.3
สถาบันยังไม่ได้เชื่อมโยงกับสถาบันอื่น	1	2.3
บุคคลากรยังไม่พร้อม	1	2.3
รวม	44	100.0
3.3 ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน		
ไม่ระบุ	11	27.5
ระบบยังไม่พร้อมในการทำงาน ระบบเครือข่ายขยายไปไม่ถึง	13	32.5
อยู่ระหว่างดำเนินการ	4	10.0
เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ บุคคลากรยังไม่พร้อม	4	10.0
ร.ก.ส ไม่ได้มาประสานงานด้วยตั้งแต่เปิดดำเนินการมา ไม่ได้รับ		
คำแนะนำ	2	5.0
ขาดทุนดำเนินการ	2	5.0
ไม่มีนโยบาย ที่ประชุมยังไม่ตกลง	2	5.0
ไม่มีข้อมูลเชื่อมโยงกับ ร.ก.ส	1	2.5
ไม่มีคอมพิวเตอร์จึงยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูล	1	2.5
รวม	40	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
4.ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network)		
4.1 เชื่อมโยงข้อมูลกับ ธ.ก.ส.		
ไม่ระบุ	42	45.7
ไม่มีความจำเป็น	25	27.2
ระบบยังไม่พร้อมในการทำงาน ระบบเครือข่ายขยายไปไม่ถึง	13	14.1
ขาดเทคโนโลยี และเครื่องมือ	5	5.4
งบประมาณไม่เพียงพอ	2	2.2
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	2.2
ขาดบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญ บุคลากรยังไม่พร้อม	2	2.2
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	1.1
รวม	92	100.0
4.2 เชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์		
ไม่ระบุ	51	51.0
ไม่มีความพร้อม ระบบเครือข่ายขยายไปไม่ถึง	21	21.0
ไม่มีความจำเป็น	9	9.0
ขาดประสบการณ์ ความรู้ และเครื่องมือ	7	7.0
ไม่ได้เงินทุนจากสถาบันการเงินอื่น ใช้บริการกับ ธ.ก.ส. และมีการ		
ทำข้อตกลงเชื่อมโยงเฉพาะกับ ธ.ก.ส.	6	6.0
งบประมาณไม่เพียงพอ	2	2.0
ไม่ได้รับคำแนะนำ	2	2.0
ไม่มีข้อมูลเชื่อมโยง	1	1.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	1.0
รวม	100	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
4.3 เชื่อมโยงข้อมูลกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ		
ไม่ระบุ	33	49.3
ยังไม่มีความพร้อม	20	29.9
ขาดความรู้ ประสบการณ์และเครื่องมือ	4	6.0
งบประมาณไม่เพียงพอ	4	6.0
ยังไม่จำเป็น	3	4.5
ไม่มีฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน	1	1.5
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	1.5
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	1.5
รวม	67	100.0
5. ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ		
5.1 วิสาหกิจชุมชน (เช่น OTOP)		
ไม่ระบุ	21	51.2
ยังไม่มีความพร้อม	13	31.7
ขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ	2	4.9
ไม่ได้รับคำแนะนำ ไม่มีหน่วยงานใด ๆ เข้ามาประสานงาน	2	4.9
ขาดความรู้ และเครื่องมือ	1	2.4
ไม่มีฐานข้อมูลหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	1	2.4
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	2.4
รวม	41	100.0
5.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง		
ไม่ระบุ	13	46.4
ยังไม่มีความพร้อม	8	28.5
อยู่ระหว่างดำเนินการ	4	14.3
วิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่มีแบบแผน	1	3.6
ปริมาณธุรกิจมีน้อย ตลอดจนอุปกรณ์และบุคคลไม่เอื้ออำนวย	1	3.6
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	3.6
รวม	28	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ		
1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน		
1.1 ปริมาณธุรกิจ		
ไม่ระบุ	9	33.3
อยู่ระหว่างดำเนินการ	9	33.3
ยังไม่มีความพร้อม	5	18.6
วิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผน ที่ถูกต้อง	1	3.7
ปริมาณธุรกิจยังไม่มาก	1	3.7
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	3.7
ไม่มีความรู้ด้านวิเคราะห์	1	3.7
รวม	27	100.0
1.2 กำไรจากธุรกิจหลัก/รอง		
ไม่ระบุ	9	34.6
อยู่ระหว่างดำเนินการ	8	30.7
ยังไม่มีความพร้อม	5	19.1
วิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผน ที่ถูกต้อง	1	3.9
ปริมาณธุรกิจยังไม่มาก	1	3.9
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	3.9
ไม่มีความรู้ด้านวิเคราะห์	1	3.9
รวม	26	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
1.3 กำไรสุทธิ		
ไม่ระบุ	9	37.5
ยังไม่มีความพร้อม	7	29.1
อยู่ระหว่างดำเนินการ	5	20.8
วิเคราะห์ตามเหตุผลและประเมินตามสถานการณ์ไม่ได้มีแบบแผน	1	4.2
ที่ถูกต้อง		
ปริมาณธุรกิจยังไม่มาก	1	4.2
ไม่ได้รับคำแนะนำ	1	4.2
รวม	24	100.0
1.4 เงินทุนดำเนินการ/เงินทุนหมุนเวียน		
ไม่ระบุ	18	56.2
ยังไม่มีความพร้อม	7	21.9
ขาดความรู้	3	9.4
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	6.3
ปริมาณธุรกิจยังไม่มาก	1	3.1
ไม่ได้รับการสนับสนุน	1	3.1
รวม	32	100.0
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ		
2.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อ		
ไม่ระบุ	31	57.4
ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากทำธุรกิจเฉพาะสินเชื่อแก่สมาชิก	14	25.9
ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ	4	7.4
ยังไม่มีความพร้อม	3	5.5
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	1.9
ขาดคำแนะนำ	1	1.9
รวม	54	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ		
ไม่ระบุ	33	66.0
ยังไม่มีความพร้อม	8	16.0
ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ขาดทุนการดำเนินการ	4	8.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	4	8.0
ไม่จำเป็นเพราะเป็นธุรกิจสินเชื่อเพื่อการผลิต	1	2.0
รวม	50	100.0
3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการ		
3.1 การวิเคราะห์การจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการในแต่ละฝ่าย		
ไม่ระบุ	31	73.8
ยังไม่มีความพร้อม	5	12.0
ขาดประสบการณ์ขาดความรู้ ขาดทุนการดำเนินการ	3	7.1
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	7.1
รวม	42	100.0
3.2 การวิเคราะห์การบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน		
ไม่ระบุ	23	74.2
ยังไม่มีความพร้อม	4	12.9
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	6.5
ควบคุมตามความถูกต้องและตรวจสอบที่มาที่ไปของการเงิน	1	3.2
พนักงานขาดความรู้	1	3.2
รวม	31	100.0
4. การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ		
4.1 มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อการควบคุมภายใน		
ไม่ระบุ	17	77.3
ยังไม่มีความพร้อม	3	13.6
ควบคุมตามความถูกต้องและตรวจสอบที่มาที่ไปของการเงิน	1	4.6
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	4.5
รวม	22	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
4.2 แต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อการควบคุมภายใน		
ไม่ระบุ	15	60.0
แนวทางยังไม่ชัดเจน	4	16.0
เป็นงานหมู่บ้านจัดทำ	2	8.0
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	8.0
ยังขาดงบประมาณจัดการ	1	4.0
ยังไม่มีความพร้อม	1	4.0
รวม	25	100.0
ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก		
1. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน		
1.1 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก		
ไม่ระบุ	18	56.2
ยังไม่มีความพร้อม	7	21.8
เป็นงานหมู่บ้านจัดทำ	2	6.3
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	6.3
แนวทางยังไม่ชัดเจน	2	6.3
ยังขาดงบประมาณจัดการ	1	3.1
รวม	32	100.0
1.2 แผนแม่บทเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจชุมชน		
ไม่ระบุ	22	56.4
ยังไม่มีความพร้อม	9	23.0
เป็นงานหมู่บ้านจัดทำ	3	7.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	3	7.7
ยังขาดงบประมาณจัดการ	1	2.6
แนวทางยังไม่ชัดเจน	1	2.6
รวม	39	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
1.3 แผนแม่บทการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน		
ไม่ระบุ	16	61.5
ยังไม่พร้อม	5	19.2
แนวทางยังไม่ชัดเจน	2	7.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	7.7
ยังใช้บริการ ช.ก.ส.	1	3.9
รวม	26	100.0
2. การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน		
2.1 การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง กองทุนหมู่บ้าน - สถาบันฯ		
ไม่ระบุ		
ยังไม่พร้อม	5	41.6
ต้องขออนุมัติจากที่ประชุมประจำปี	2	16.7
ขาดผู้แนะนำ	2	16.7
ขาดงบประมาณ	2	16.7
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	8.3
รวม	12	100.0
2.2 การเชื่อมโยงธุรกิจ ระหว่าง สถาบันฯ - ช.ก.ส. /ช.ออมสิน.		
ไม่ระบุ	14	50.0
ยังไม่ถึงงบประมาณดำเนินการ	5	17.9
ยังไม่มีความพร้อม	3	10.7
รอปีงบประมาณชี้และรองบจัดสรร	2	7.1
อยู่ระหว่างการวางแผน	2	7.1
เข้าช้อนกับกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	1	3.6
ขาดผู้แนะนำ	1	3.6
รวม	28	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมและสาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
3. การฝึกอบรม		
3.1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก		
ไม่ระบุ	10	41.6
ยังไม่ถึงงบประมาณดำเนินการ	7	29.2
ขาดความรู้ความชำนาญ	6	25.0
รอปีงบประมาณและรองบจัดสรร	1	4.2
รวม	24	100.0
3.2 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา คณะกรรมการสถาบัน		
ไม่ระบุ	18	56.3
ยังไม่ถึงงบประมาณดำเนินการ	6	18.8
รอปีงบประมาณและรองบจัดสรร	3	9.4
ขาดความรู้ความชำนาญ	2	6.2
อยู่ระหว่างดำเนินการ	2	6.2
ยังไม่มีฝ่ายจัดการ	1	3.1
รวม	32	100.0
3.3 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา ฝ่ายจัดการ		
ไม่ระบุ	22	66.6
ยังไม่มีบุคลากร	5	15.2
รอปีงบประมาณและรองบจัดสรร	3	9.1
ยังไม่ถึงงบประมาณดำเนินการ	2	6.1
อยู่ระหว่างดำเนินการ	1	3.0
รวม	33	100.0

หมายเหตุ: ประกอบตารางภาคผนวก ก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากตาราง 10 ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาการบริหารจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการ เห็นว่าสถาบันมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียงตามลำดับ ดังนี้ ขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการบริหารจัดการสถาบันการเงิน ร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ขาดภาควิชาพัฒนาอย่างครบวงจร เช่น การดำเนินงานบางครั้งไม่ยึดมติที่ประชุม ขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก คณะกรรมการมีภารกิจมากไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เปลี่ยนคณะกรรมการบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน การประสานงานระหว่างคณะกรรมการบริหารที่มาจากหลายหมู่บ้านไม่ดีพอ ความไม่ปลอดภัยในการเก็บรักษาเงิน ขาดแผนรองรับในการปฏิบัติงาน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 13.0 งบประมาณในการดำเนินงาน และบริหารจัดการในด้านสินเชื่อไม่เพียงพอ ร้อยละ 9.8 ขาดบุคลากรที่จะเข้ามาบริหารจัดการ และปฏิบัติหน้าที่ประจำอย่างเพียงพอ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการของสถาบันการเงินชุมชน และยังยึดติดกับการบริการในรูปแบบของกองทุนหมู่บ้าน การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกล่าช้า และใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ ความไม่พร้อมในด้านเทคโนโลยี และมีการค้างชำระหนี้บางส่วนจากการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์ก่อนเป็นสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 7.3, 2.4, 1.6, และ 0.8 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขในปัญหาการบริหารจัดการเรียงตามลำดับ ดังนี้ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือศึกษาดูงานตามความเหมาะสม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เช่น แผ่นพับ ซีดี เป็นต้น ให้แก่บุคลากรของสถาบัน รวมทั้งสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาได้แก่ ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น ตั้งงบประมาณค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการและเลือกคณะกรรมการที่สามารถช่วยเหลืองานบริการได้ สร้างจิตสำนึกให้คณะกรรมการยึดถือระเบียบอย่างเคร่งครัดบริหารงานตามมติที่ประชุมและมีจิตสำนึก

ในบทบาทหน้าที่ควรรับผิดชอบ มีการจัดการดำเนินงานบริการให้แก่สมาชิกให้ครบวงจร จัดเก็บรักษาเงินสดไว้ในที่สะดวกและปลอดภัยเพื่อสะดวกในการบริการ ลูกค้าผู้มาใช้บริการฝาก-ถอน ดึงต่อขอเพิ่มทุนจากสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องและระดมเงินฝาก ขยายเงินกู้ระหว่างสถาบันการเงิน ชุมชนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรเข้ามาช่วยเหลือให้คำแนะนำในการบริหารจัดการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อชี้แนะการดำเนินงาน รวมถึงภาคราชการหรือองค์กรชุมชน ร่วมพัฒนาอย่างครบวงจร คณะกรรมการควรออกเยี่ยมเยียนสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระเพื่อติดตามพูดคุยปัญหาที่ไม่สามารถชำระหนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาต่อไป หรือ มีการพบปะ ประชุมเป็นประจำ และสร้างนิสัย ปลุกฝัง วินัยทางการเงิน หรือเร่งรัดหนี้สินจ้างพนักงานที่มีความรู้เข้ามาบริหารจัดการ และ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เผยแพร่กฎระเบียบกลางของสถาบันการเงินชุมชนให้ประชาชนรับทราบ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 8.1, 7.3, 4.1, 2.4, 2.4 และ 1.6 ตามลำดับ

ปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี เห็นว่าสถาบันมีปัญหาในด้านการจัดทำระบบบัญชีเรียงตามลำดับ ดังนี้ ขาดประสบการณ์ และ ความรู้เฉพาะด้านในการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมาคือ โปรแกรมระบบบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยังไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 7.3 บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดประสิทธิภาพในการจัดทำระบบบัญชี เช่น จัดเก็บด้วยมือ ทำให้ยุ่งยาก การเข้าถึงข้อมูลการทำได้ช้าไม่สามารถตอบสนองธุรกิจได้ ขาด ความชำนาญในการใช้โปรแกรมระบบบัญชี คณะกรรมการมีภาระหน้าที่ ไม่สามารถดำเนินงานได้ อย่างเต็มที่ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรและบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ทำให้ไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 4.1, 4.1, 2.4, 1.6, 0.8 และ 0.8 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับด้านการ จัดทำระบบบัญชีเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขในด้านการจัดทำระบบบัญชีเรียงตามลำดับ ดังนี้ จัด อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต่อเนื่อง รวมทั้ง ศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 21.1 รองลงมาได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควร เร่งดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาสมบูรณ์แล้ว มอบให้สถาบันการเงินชุมชน โดยเร็ว รวมทั้งอบรมวิธีการใช้โปรแกรม จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และ หน่วยงานที่

เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้คำแนะนำ ปรีกษา อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.3, 4.9 และ 2.4

ปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล เห็นว่าสถาบันมีปัญหาในด้านปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูลเรียงตามลำดับ ดังนี้ ขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้โปรแกรมฐานข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 13.0 รองลงมาได้แก่ การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบถ้วน ระบบโปรแกรมไม่สมบูรณ์ ระบบการจัดเก็บข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ฐานข้อมูลที่น่ามาใช้ไม่ชัดเจน ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้สมาชิกเป้าหมายไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง การจัดเก็บไม่เป็นระบบ ขาดบุคลากร ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ และโปรแกรม ฐานข้อมูลที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับส่วนราชการ เมื่อจัดทำแล้วไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 12.2, 6.5, 6.5, 4.9, 4.1 และ 1.6 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูลเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขในด้านการจัดทำฐานข้อมูลเรียงตามลำดับ ดังนี้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ทักษะการใช้เครื่องมือต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.1 รองลงมาได้แก่ จัดทำเอกสารบันทึกฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดทำฐานข้อมูล เช่น จัดข้อมูลชุมชนให้เป็นหมวดหมู่ กำหนดขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของฐานข้อมูล ปรับปรุง/จัดหา เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรให้เพียงพอเพื่อรองรับการใช้งานระบบฐานข้อมูล ธ.ก.ส. เร่งพัฒนาโปรแกรมให้สมบูรณ์ และมอบให้แก่สถาบันการเงินโดยเร็ว พร้อมจัดอบรมการใช้โปรแกรมให้บุคลากรเกิดความชำนาญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ปรีกษาในการจัดหารูปแบบ และระบบฐานข้อมูล มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้เก็บข้อมูล ใช้การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน คิดเป็นร้อยละ 12.2, 4.1, 2.4, 1.6, 0.8, 0.8 , 0.8 ตามลำดับ

ปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจเห็นว่าสถาบันมีปัญหาในด้านปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจเรียงตามลำดับ ดังนี้ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะ รวมทั้งไม่เห็นประโยชน์หรือความจำเป็นในการวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ รับผิดชอบโดยตรง การวิเคราะห์ยังขาดประสิทธิภาพ เช่น แยกวิเคราะห์ในแต่ละด้าน แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงแต่ละด้านได้ ทำให้ไม่เป็นระบบ ไม่มีแผนในการดำเนินงาน การพิจารณาสินเชื่อ

ของคณะกรรมการไม่เป็นระบบโดยขึ้นอยู่กับปริมาณผู้กู้ และความต้องการของผู้กู้มากกว่าความสามารถในการชำระหนี้ ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ทุนสนับสนุนไม่เพียงพอ ปัจจุบันสถาบันการเงินยังไม่ได้ทำธุรกรรมในรูปแบบสถาบันเงินตามความมุ่งหมายของธนาคารเนื่องจากการเชื่อมโยงและถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลายส่วนงาน โดยเฉพาะของธนาคารทั้งระดับส่วนกลางของหลาย ธุรกรรมด้านการเงินไม่ครบวงจร เช่น ให้สินเชื่อ หรือรับฝากเงินแต่เพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 6.5, 6.5, 4.9, 1.6, 0.8 และ 0.8 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขในด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจเรียงตามลำดับ ดังนี้ จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมา คือ ปรับปรุงประสิทธิภาพ เช่น จัดทำแผนแม่บทในแต่ละด้าน พิจารณาสินเชื่อโดยยึดถือวัตถุประสงค์ของการลงทุนเป็นหลักหรือความสามารถในการชำระหนี้รวมทั้งประวัติด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 7.3 จัดหาบุคลากรที่มีความพร้อม และความสามารถ จัดเตรียมข้อมูลให้พร้อมในการวิเคราะห์ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การดูแลสนับสนุน จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.1 และ สร้างรายได้จากธุรกิจอื่นเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 0.8

ปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์เห็นว่าสถาบันมีปัญหาในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ สมาชิกไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมาได้แก่ ขาดบุคลากรผู้มีความชำนาญที่จะให้คำแนะนำให้ความรู้ในการพัฒนาอาชีพให้แก่สมาชิก งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาอาชีพมีน้อย ขาดการสนับสนุนและขาดความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความหลากหลายด้านความคิดและการศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาค่อนข้างยาก ไม่มีแผนแม่แบบชุมชนเพื่อสร้างเครือข่าย ขาดประสิทธิภาพ เช่น รวมกลุ่มอาชีพแล้วมีปัญหาด้านการตลาด ขาดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน ไม่มีการรวบรวมข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลในการนำมาพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 8.9, 4.1, 3.3, 1.6, 1.6, 1.6 และ 0.8 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์เห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขในด้านการสร้าง

ความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เช่น จัดหาตลาดให้แก่สินค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติจัดงบประมาณในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ภาครัฐดำเนินการยกระดับสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 16.3 รองลงมา ได้แก่ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพ และการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง จัดทำข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน โดยให้กรรมการและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ แยกแยะปัญหา รวมทั้งหาทางแก้ไข ปรับปรุงประสิทธิภาพ เช่น กำหนดวงเงินกู้ระยะยาวเพื่อการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก มีศูนย์รวบรวมข้อมูลของหน่วยราชการที่สามารถใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ได้ ให้ชุมชนบริหารจัดการ และจัดตั้งกลุ่มด้วยความสมัครใจเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำ และสนับสนุนตามความจำเป็น จัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในชุมชน ในเชิงลดละเลิกอบายมุขโดยเน้นด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.2, 1.6, 1.6, 0.8, 0.8 ตามลำดับ

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
ปัญหาการบริหารจัดการ		ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ	
ไม่แสดงความคิดเห็น	35 28.5	ไม่แสดงความคิดเห็น	43 35.0
ขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการบริหารจัดการสถาบันการเงิน	43 35.0	จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือศึกษาดูงานตามความเหมาะสม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำสื่อต่างๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เช่น แผ่นพับ ซีดี เป็นต้น ให้แก่บุคลากรของสถาบัน รวมทั้งสมาชิก	48 39.0
ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ขาดศักยภาพพัฒนาองค์กรบวร	16 13.0	ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น ตั้งงบประมาณ ค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการและเลือกคณะกรรมการที่สามารถช่วยเหลืองานบริการได้ สร้างจิตสำนึกให้คณะกรรมการยึดถือระเบียบอย่างเคร่งครัดการบริหารงานตามมติที่ประชุมและมีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ที่ควรรับผิดชอบ มีการจัดการดำเนินงานบริการให้แก่สมาชิกให้ครบวงจร จัดเก็บรักษาเงินสดไว้ในที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อสะดวกในการบริการ ลูกค้าผู้มาใช้บริการฝาก-ถอน	10 8.1
เช่น การดำเนินงานบางครั้งไม่ยึดมติที่ประชุม ขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิก คณะกรรมการมีการปฏิบัติงานไม่สามารรถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เปลี่ยนคณะกรรมการบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน การประสานงานระหว่างคณะกรรมการบริหารที่มาจากหลายหมู่บ้านไม่ได้พอ ความไม่ปลอดภัยในการเก็บรักษาเงิน ขาดแผนรองรับในการปฏิบัติงาน เป็นต้น			

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
งบประมาณในการดำเนินงาน และบริหารจัดการในด้านสินเชื่อไม่เพียงพอ	12	9.8	9
ขาดบุคลากรที่จะเข้ามาบริหารจัดการ และปฏิบัติงานที่ประจำอย่างเพียงพอ	9	7.3	5
		4.1	
		2.4	
		2.4	
		1.6	
		0.8	
		0.8	

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
มีการดำรงตำแหน่งบางส่วนจากการบริหารงานของกลุ่มคอมพิวเตอร์ก่อน เป็นสถาบันการเงิน	1 0.8		
ปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี		ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี	
ไม่แสดงความเห็น	69 56.1	ไม่แสดงความคิดเห็น	68 55.3
ขาดประสิทธิภาพและความรู้เฉพาะด้านในการจัดทำระบบบัญชีที่ ถูกต้อง	28 22.8	จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน และต่อเนื่อง รวมทั้งศึกษาดูงาน	26 21.1
โปรแกรมระบบบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรยังไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณดอกเบี้ย	9 7.3	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรเร่งดำเนินการ เกี่ยวกับโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาสมบูรณ์แล้ว มอบให้สถาบัน การเงินชุมชนโดยเร็ว รวมทั้งอบรมวิธีการใช้โปรแกรม	20 16.3
บุคลากรไม่เพียงพอ	5 4.1	จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ	6 4.9
ขาดประสิทธิภาพในการจัดทำระบบบัญชี เช่น จัดเก็บข้อมูล ทำให้ ยุ่งยาก การเข้าถึงข้อมูลการทำได้ช้า ไม่สามารถตอบสนองธุรกิจได้	5 4.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้คำแนะนำ ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	3 2.4
ขาดความชำนาญในการใช้โปรแกรมระบบบัญชี	3 2.4		
คณะกรรมการมีภาระหน้าที่ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่	2 1.6		
ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1 0.8		

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ทำให้ไม่ปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ	1	0.8	
ปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล		ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล	
ไม่แสดงความคิดเห็น	63	51.2	74 60.2
ขาดความรู้ความชำนาญในการใช้โปรแกรมฐานข้อมูล	16	13.0	21 17.1
การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบถ้วน	15	12.2	15 12.2
ระบบโปรแกรมไม่สมบูรณ์	8	6.5	5 4.1
ระบบการจัดเก็บข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ฐานข้อมูลที่นำมาใช้ไม่ชัดเจน ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้สมาชิกเบื่อก่อนจะไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง การจัดเก็บไม่เป็นระบบ	8	6.5	3 2.4
ขาดบุคลากร	6	4.9	2 1.6
ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ และโปรแกรม	5	4.1	1 0.8

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
ฐานข้อมูลที่ดีทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนราชการ เมื่อจัดทำแล้วไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	2	1.6 มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้เก็บข้อมูล	1 0.8
ปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ		ใช้การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน	1 0.8
ไม่แสดงความเห็น	53	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ	
บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสิทธิภาพและทักษะ รวมทั้งไม่เห็นประโยชน์หรือความจำเป็นในการวิเคราะห์ข้อมูล	44	35.8 จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์	39 31.7
บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ รับผิดชอบโดยตรง	8	6.5 ปรับปรุงประสิทธิภาพ เช่น จัดทำแผนแม่บทในแต่ละด้าน พิจารณาสินเชื่อโดยยึดถือวัตถุประสงค์ของการลงทุนเป็นหลักหรือความสามารถในการชำระหนี้รวมทั้งประวัติด้านการเงิน	9 7.3
การวิเคราะห์ยังขาดประสิทธิภาพ เช่น แยกวิเคราะห์ในแต่ละด้าน แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงแต่ละด้านได้ ทำให้เป็นระบบ ไม่มีแผนในการดำเนินงาน การพิจารณาสินเชื่อของคณะกรรมการไม่เป็นระบบ โดยขึ้นอยู่กับปริมาณผู้กู้ และความต้องการของผู้กู้มากกว่าความสามารถในการชำระหนี้	8	6.5 จัดหาบุคลากรที่มีความพร้อม และความสามารถ	5 4.1

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n=123)
ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน	6	จัดเตรียมข้อมูลให้พร้อมในการวิเคราะห์	5
ทุนสนับสนุนไม่เพียงพอ	2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การดูแลสนับสนุน	5
ธุรกรรมด้านการเงินไม่ครบวงจร เช่น ให้สินเชื่อ หรือรับฝากเงินแต่เพียงอย่างเดียว	1	สร้างรายได้จากธุรกิจอื่นเพิ่มเติม	1
ปัจจุบันสถาบันการเงินยังไม่ได้ทำธุรกรรมในรูปแบบสถาบันเงินตามความมุ่งหมายของธนาคารเนื่องจากการเชื่อมโยงและถ่ายทอดองค์ความรู้ของหลายส่วนงาน โดยเฉพาะของธนาคารทั้งระดับส่วนกลางของหลาย	1	0.8	0.8
ปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพ			
สหกรณ์		ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์	
ไม่แสดงความเห็น	78	ไม่แสดงความคิดเห็น	82
สมาชิกไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	18	ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ รวมทั้งให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เช่น จัดหาตลาดให้แก่อสินค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติจัดตั้งบสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ภาครัฐดูดำเนินการยกระดับสถาบันการเงิน	20

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ร้อยละ (n = 123)	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ (n = 123)
ขาดบุคลากรผู้มีความชำนาญที่จะให้คำแนะนำให้ความรู้ในการพัฒนาอาชีพให้แก่สมาชิก	11	8.9 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพ และการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง	15
งบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาอาชีพมีน้อย	5	4.1 จัดทำข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน โดยให้กรรมการและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ แยกแยะปัญหา รวมทั้งหาทางแก้ไข	2
ขาดการสนับสนุนและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4	3.3 ปรับปรุงประสิทธิภาพ เช่น กำหนดวงเงินกู้ระยะยาวเพื่อการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก มีศูนย์รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานราชการที่สามารถใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ได้	2
ความหลากหลายด้านความคิดและการศึกษาทำให้เกิดการพัฒนา	2	1.6 ให้ชุมชนบริหารจัดการ และจัดตั้งกลุ่มด้วยความสมัครใจเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำ และสนับสนุนตามความจำเป็น	1
ก่อนจ้างยาก			
ไม่มีแผนแม่แบบชุมชนเพื่อสร้างเครือข่าย	2	1.6 จัดทำแผนแม่แบบชุมชนเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในชุมชน ในเชิงลดละเลิกอบายมุข โดยเน้นด้านการศึกษา	1
ขาดประสิทธิภาพ เช่น รวมกลุ่มอาชีพแล้วมีปัญหาด้านการตลาด ขาด	2	1.6	
ความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน			
ไม่มีการรวบรวมข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลในการนำมาพัฒนา	1	0.8	

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้ ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน และสถาบันการเงินชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการธุรกิจ และองค์กร ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนและนโยบายของรัฐบาล

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.1 มีอายุเฉลี่ย 44.79 ปี สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 77.2 มีการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 31.7 เป็นคณะกรรมการ ร้อยละ 90.2 ผู้จัดการ ร้อยละ 9.8 และทำงานในตำแหน่งมาแล้วเฉลี่ย 15.73 เดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน

สถาบันการเงินชุมชนใช้ทุนในการจัดตั้งเริ่มแรกเฉลี่ย 1,738,221.78 บาท และปัจจุบันมีทุนดำเนินการเฉลี่ย 2,760,741.82 บาท มีปริมาณสินเชื่อเฉลี่ย 2,532,275.76 บาท มีปริมาณเงินรับฝากเฉลี่ย 1,044,430.35 บาทต่อปี มีปริมาณธุรกิจในการรับชำระค่าสาธารณูปโภคเฉลี่ย 34,604.89 บาทต่อปี มีปริมาณธุรกิจในการรับชำระค่าประกันชีวิตเฉลี่ย 28,418.52 บาทต่อปี มีปริมาณธุรกิจในการรับทำพ.ร.บ.เฉลี่ย 51,510.83 บาทต่อปี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

โดยภาพรวมสถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าการประเมิน ร้อยละ 78.67 โดยมีผลการประเมินด้านบริหารจัดการในระดับดีมาก มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 95.11 รองลงมาคือ ด้านระบบการจัดทำบัญชี ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก และด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจมีผลการ

ประเมินในระดับปานกลาง มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 78.86, 77.78 และ 71.70 ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 69.92

หากพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

ด้านบริหารจัดการ สถาบันการเงินชุมชนมีการบริหารจัดการในเรื่องของสมาชิกในระดับดีมากเป็นอันดับแรก มีค่าการประเมินเท่ากับ ร้อยละ 99.19 และบริหารจัดการในเรื่องของโครงสร้างในระดับดีเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 83.13

ด้านระบบการจัดทำบัญชี สถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการด้านระบบการจัดทำบัญชี ในเรื่องของการบันทึกบัญชีในระดับดีมากเป็นอันดับแรก มีค่าการประเมินเท่ากับ ร้อยละ 91.06 และดำเนินการในเรื่องของการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในระดับปรับปรุงเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 54.74

ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ สถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ ในเรื่องของการควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการในระดับดีเป็นอันดับแรก มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 80.89 และดำเนินการในเรื่องของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจในระดับปรับปรุงเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 57.72

ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล สถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลในเรื่องของการจัดทำระบบฐานข้อมูลของสมาชิกในระดับดีมากเป็นอันดับแรก มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 91.46 และดำเนินการในเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) ในระดับปรับปรุงเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 29.81

ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก สถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก ในเรื่องของการเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน ในระดับดีเป็นอันดับแรก มีค่าการประเมินเท่ากับ ร้อยละ 83.74 และดำเนินการในเรื่องการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ในระดับปานกลางเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าการประเมินเท่ากับร้อยละ 73.71

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน โดย

ปัญหาการบริหารจัดการในเรื่องของการขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการบริหารจัดการสถาบันการเงินมากที่สุด รองลงมาคือ ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ขาดภาควิพัฒนาอย่างครบวงจร งบประมาณในการดำเนินงานและบริหารจัดการในด้านสินเชื่อไม่เพียงพอ

ซึ่งให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สถาบันการเงินชุมชนควรจะต้องฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือศึกษาดูงานตามความเหมาะสม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เช่น แผ่นพับ ซีดี เป็นต้น ให้แก่บุคลากรของสถาบัน รวมทั้งสมาชิก รองลงมาคือ ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และ ติดต่อขอเงินทุนจากสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องและระดมเงินฝาก ขยายเงินกู้ระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชีในเรื่องของการขาดประสบการณ์ และความรู้เฉพาะด้านในการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง รองลงมาคือ โปรแกรมระบบบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณดอกเบี้ย และบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดประสิทธิภาพในการจัดทำระบบบัญชี

ซึ่งให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สถาบันการเงินชุมชนควรจะต้องอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต่อเนื่อง รวมทั้งศึกษาดูงาน รองลงมาคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรเร่งดำเนินการเกี่ยวกับ โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาสมบูรณ์แล้วมอบให้สถาบันการเงินชุมชนโดยเร็ว รวมทั้งอบรมวิธีการใช้โปรแกรม และ จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ

ปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล ในเรื่องของการขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้โปรแกรมฐานข้อมูล รองลงมาคือ การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครบถ้วน ระบบโปรแกรมไม่สมบูรณ์ และระบบการจัดเก็บข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ

ซึ่งให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สถาบันการเงินชุมชนควรจะต้องอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ทักษะการใช้เครื่องมือต่าง ๆ รองลงมาคือ จัดทำเอกสารบันทึกฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดทำฐานข้อมูล และปรับปรุง/จัดหา เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้ง บุคลากรให้เพียงพอ เพื่อรองรับการใช้งานระบบฐานข้อมูล

ปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจในเรื่องของบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะ รวมทั้งไม่เห็นประโยชน์หรือความจำเป็นในการวิเคราะห์ข้อมูล รองลงมาคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ รับผิดชอบโดยตรง และการวิเคราะห์ยังขาดประสิทธิภาพ

ซึ่งให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สถาบันการเงินชุมชนควรจะต้องอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์ รองลงมา คือ ปรับปรุงประสิทธิภาพ และจัดหาบุคลากรที่

มีความพร้อม และความสามารถ จัดเตรียมข้อมูลให้พร้อมในการวิเคราะห์ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การดูแลสนับสนุน

ปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์ในเรื่องของการที่สมาชิกไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร รองลงมาคือ ขาดบุคลากรผู้มีความชำนาญที่จะให้คำแนะนำให้ความรู้ในการพัฒนาอาชีพให้แก่สมาชิก และงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาอาชีพมีน้อย

ซึ่งให้ข้อเสนอแนะดังนี้สถาบันการเงินชุมชนควรจะขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้การอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เช่น จัดหาตลาดให้แก่สินค้าชุมชน กองทุนหมู่บ้านแห่งชาติจัดสนับสนุนในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ภาครัฐดำเนินการยกระดับสถาบันการเงิน รองลงมาได้แก่ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาอาชีพ และการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง และจัดทำข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน โดยให้กรรมการและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ แยกแยะปัญหา รวมทั้งหาทางแก้ไข

อภิปรายผล

การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนพบว่า สถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ นนทยา สุริมล (2546) ที่ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านบริหารจัดการระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของอรสา หน่อปิ่น (2547) ที่ทำการศึกษาโครงการการสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านแม่ก๊ะ หมู่ 8 และกองทุนหมู่บ้านแม่ซ้อน หมู่ 4 อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะกองทุนหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งทางด้านการบริหารจัดการจะต้องมีการยึดหลักการจัดการให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การใช้เวทีประชาคม มีระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์เหมาะสมกับสภาพชุมชน ผู้นำมีคุณภาพและได้รับการพัฒนา มีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ทดแทน ส่วนด้านระบบการจัดทำบัญชี และ ด้านการวิเคราะห์และบริหารธุรกิจมีผลการประเมินระดับปานกลาง แต่ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล และด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก มี

ผลการประเมินระดับน้อย จัดเข้ากับอัตรา หนึ่งปี (2547) ที่พบว่า การที่กองทุนจะเข้มแข็งได้ ส่วนหนึ่งจะต้องมีกระบวนการจัดทำแผนงานพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ มีการเชื่อมโยงเครือข่าย กองทุน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ผลการประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะถือได้ว่าการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชนประสบผลสำเร็จในภาพรวม ซึ่งหากพิจารณาในแต่ละด้านจะพบว่าด้านบริหารจัดการมีผลการประเมินในระดับดีมาก ด้านระบบการจัดทำบัญชีและด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจมีผลการประเมินในระดับปานกลาง ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูลมีผลการประเมินในระดับพอใช้ ส่วนด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิกมีผลการประเมินในระดับปรับปรุงซึ่งถือว่าการดำเนินงานในด้านนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ฉะนั้นหากสถาบันการเงินชุมชนต้องการให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพ นอกจากจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมในด้านการบริหารจัดการแล้วจะต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมหรือจะต้องดำเนินการในส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการในส่วนของระบบฐานข้อมูล และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก ซึ่งอาจจะกระทำโดยการขอความร่วมมือแก่ชุมชน และบุคลากรของสถาบันการเงินชุมชน ในการเล็งเห็นความสำคัญของฐานข้อมูล รวมทั้งจัดสัมมนาที่เกี่ยวกับความสำคัญของฐานข้อมูล หรือเครือข่ายระหว่างท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน นอกจากนี้ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการฝึกอาชีพภายในชุมชน และระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ ๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชน ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดี ส่งเสริมท้องถิ่นซึ่งกันและกัน

2. แม้ว่าผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับดีมาก แต่ด้านโครงสร้างยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ซึ่งสถาบันการเงินชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพได้ โดยกิจกรรมที่สถาบันการเงินชุมชนบางแห่งยังไม่ดำเนินการ คือ การจัดทำแผนการดำเนินงานระยะยาว อาจจะดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในด้านธุรกรรมทางการเงินการธนาคาร เพื่อคณะบุคคลดังกล่าวจะสามารถนำความรู้ความชำนาญที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการเงินชุมชน ทั้งนี้อาจจะขอความช่วยเหลือจาก ธ.ก.ส. เพื่อเข้ามาให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้แผนการดำเนินงานสามารถบรรลุพันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถาบันการเงินชุมชน

3. ผลการประเมินด้านระบบการจัดทำบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจะต้องมีการพัฒนา/ปรับเปลี่ยนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาในส่วนที่สถาบันการเงินชุมชน

ส่วนใหญ่ยังไม่มี การดำเนินการหรือมีการดำเนินการค่อนข้างน้อย คือ การนำโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับฐานข้อมูลทางการเงินกลุ่มสินเชื่อ และโปรแกรมสำเร็จรูประบบรับ-จ่าย ทางอินเทอร์เน็ตมาใช้ ในการดำเนินการ ฉะนั้น สถาบันการเงินชุมชน โดยการประสานงานกับ ธ.ก.ส. เพื่อนำระบบ โปรแกรมสำเร็จรูปดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินการ ทั้งนี้ สถาบันการเงินชุมชนควรจะต้องเตรียมพร้อม ทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร และทุน ที่สามารถรองรับเทคโนโลยีดังกล่าวได้ อาจจะดำเนินการโดย ประสานงานกับ ธ.ก.ส. ให้การจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการพัฒนาธุรกิจที่สถาบันการเงินชุมชน ขาดงบประมาณ เพื่อนำทุนดังกล่าวไปจัดหาเครื่องอุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากรเพื่อรองรับ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะทำให้การสนับสนุนหรือเป็นที่ปรึกษาในเรื่องของการให้ความรู้ความชำนาญ อาจจะอยู่ในรูปของการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้าน

4. ผลการประเมินด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ อยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้นจึง ต้องพัฒนาให้สามารถวิเคราะห์สภาพที่แท้จริงขององค์กร และหาแนวทางในการปรับปรุงให้เกิด ประโยชน์ต่อสมาชิก และหน่วยงาน รวมทั้งสามารถแข่งขันกับตลาดเงินได้ โดยพัฒนาในเรื่องของ การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์การบริหารจัดการและการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจที่มีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุง โดย

4.1 ในส่วนของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ จะต้องมีการดำเนินงาน หรือ ให้ความสำคัญในส่วนของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อแม้ว่าส่วนใหญ่จะทำธุรกรรมกับสมาชิก ก็ตาม หรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ อาจจะดำเนินการโดยขอคำปรึกษา หรือ คำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธ.ก.ส. หรือหน่วยงานของรัฐที่ให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นต้น ในการให้แนวทาง วิธีการ หรือความรู้ รวมถึงให้ความช่วยเหลือ ด้านบุคลากรให้คำปรึกษาเฉพาะกิจ เพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนสามารถมองหาแนวทางในการพัฒนา ธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีอนาคต และสถาบันการเงินชุมชนสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดในระยะเริ่มต้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดแก่สถาบันการเงิน ชุมชน

4.2 ในส่วนของการวิเคราะห์การบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือ ธ. ก.ส. ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่สถาบันการเงินชุมชนทุกแห่งให้ตระหนักถึงความสำคัญของการ วิเคราะห์การจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการในแต่ละฝ่าย หรือการวิเคราะห์การบริหารของ คณะกรรมการบริหารงาน เนื่องจากบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะทำให้ธุรกิจสามารถประสบ ความสำเร็จได้ ฉะนั้น อาจจะดำเนินการโดยให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งประเมินตนเอง แบบ 360 องศา กล่าวคือ ให้มีการประเมินทั้งตนเอง ให้เพื่อนร่วมงานประเมิน ให้หัวหน้างานประเมิน รวมทั้งให้ผู้เข้ามาใช้บริการในตำแหน่งนั้น ๆ ประเมิน เพื่อจะได้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน รวมทั้งปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลด้านลบต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ จะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร

ที่ทำการประเมินให้ประเมินด้วยความซื่อสัตย์ รวมทั้งจะต้องให้บุคลากรเข้าใจว่า ผลการประเมินดังกล่าวไม่ส่งผลโดยตรงต่อบุคลากร แต่จะประเมินเพื่อพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 ในส่วนของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ ร.ก.ส. ควรจะให้ความรู้ความเข้าใจแก่สถาบันการเงินชุมชนให้สามารถวิเคราะห์ผลการดำเนินงานได้ โดยการสอนงาน รวมทั้งให้สถาบันการเงินชุมชนได้เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่า จะมีผลดีอย่างไร หากมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน หรือจะมีผลเสียอย่างไรต่อหน่วยงานหากไม่มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ ร.ก.ส. ควรจะจัดหามูลค่าการเพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้แก่นสถาบันการเงินชุมชนเพื่อให้คณะกรรมการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานได้ ทั้งนี้ เมื่อมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานแล้ว บุคลากรต้องสามารถนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาดำเนินการเพื่อปรับปรุง/แก้ไข หาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจหรือหน่วยงาน หรือสามารถกำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานได้

5. ผลการประเมินด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล อยู่ในระดับพอใช้ ฉะนั้นจึงต้องพัฒนาในเรื่องของฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ ระบบฐานข้อมูลของสถาบันและระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) ที่มีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุง โดย

5.1 ในส่วนของฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network) ในการเชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์ ร.ก.ส. กองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ วิสาหกิจชุมชน (เช่น OTOP) และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก ดังนั้นในการดำเนินการในระยะแรกสถาบันการเงินชุมชนควรเตรียมความพร้อมทั้งด้านข้อมูลที่ต้องการเชื่อมโยง เช่น ข้อมูลพื้นฐานของสถาบันการเงินชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทการบริการ ข้อมูลด้านการเงิน เป็นต้น ความพร้อมทางด้านบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสามารถรองรับเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี ขึ้นต่อไป อาจจะต้องมีการปรึกษาหารือ หาข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันและกัน

5.2 ในส่วนของระบบฐานข้อมูลของสถาบัน ซึ่งเป็นข้อมูลภายในของสถาบันการเงินชุมชนเอง อาจจะมีการดำเนินการ โดยการตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ ในการดำเนินการจัดเก็บฐานข้อมูลของสถาบัน รวมทั้งขอความร่วมมือกับบุคลากรในแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าว โดยให้คณะทำงานเฉพาะกิจเป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแต่ละฝ่ายดำเนินการให้เป็นฐานข้อมูลของหน่วยงาน ซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงระบบฐานข้อมูล ซึ่งสถาบัน อาจจะต้องจัดจ้างผู้ที่มีทักษะความชำนาญ

5.3 ในส่วนของระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม และ ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลภายใน สถาบันการเงินชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง โดยขอความร่วมมือกับบุคลากรภายในสถาบันการเงินชุมชน สมาชิก และหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือร่วมมือกันในการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งเป็นของคนในชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะพื้นฐานของการพัฒนาคือข้อมูล หากมีข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ก็จะสามารถสนองตอบต่อความต้องการของคนในชุมชนได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่คนในชุมชน รวมทั้ง ให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลที่เป็นจริง ว่าจะสามารถสร้างประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนได้อย่างไร ทั้งนี้ ผู้นำชุมชนเองจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเชิงบวกต่อสถาบันการเงินชุมชนด้วย ซึ่งในการดำเนินการอาจจะให้คนในชุมชนร่วมมือกันในการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา ข้อมูลด้านที่ดินการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน และข้อมูลด้านสาธารณสุขของชุมชน เป็นต้น แม้ว่าข้อมูลดังกล่าวจะมีการจัดเก็บโดยหน่วยงานอื่นก็ตาม ทางสถาบันการเงินชุมชนอาจจะใช้ข้อมูลที่มีอยู่เดิมนั้นมาพัฒนาต่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และทุก ๆ หน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นได้ สำหรับข้อมูลด้านสมาชิกนั้น คณะกรรมการ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จะต้องสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลที่เป็นจริง โดยจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถใช้ข้อมูลนั้นได้จริง ซึ่งการสร้างจิตสำนึกอาจจะกระทำได้โดยการให้การอบรม สัมมนา อย่างสม่ำเสมอ เพื่อละลายพฤติกรรมเชิงลบอันจะส่งผลเสียต่อสถาบันการเงินชุมชน

6. ผลการประเมินด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ซึ่งหมายความว่า โดยส่วนใหญ่แล้วสถาบัน มีการดำเนินการในเรื่องของการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิกน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชนซึ่งมีการดำเนินการน้อยที่สุด ฉะนั้นสถาบันควรจะสำรวจธุรกิจต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุน พัฒนา หรือส่งเสริมให้ธุรกิจต่าง ๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ อาจจะมีการรวมกลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม รวมทั้งให้การอบรมความรู้ความชำนาญ ทักษะ และจัดหาวิทยากรที่มีประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งการอบรมดังกล่าว อาจจะก่อให้เกิดแนวคิด หรือแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงธุรกิจให้มีความยั่งยืน หรือให้เกิดธุรกิจใหม่ ๆ ที่มีอนาคตได้ นอกจากนี้ สถาบัน ควรจะให้การสนับสนุนในเรื่องของเงินทุนซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างชุมชนกับสถาบันได้ และอาจจะทำความตกลงร่วมมือระหว่าง ธ.ก.ส. หรือธนาคารออมสิน ในการเป็นแหล่งเงินต้นทุนต่ำให้แก่สถาบัน เพื่อให้สถาบันมีศักยภาพในการสนับสนุนธุรกิจชุมชน ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการหาช่องทางตลาดเพื่อให้ธุรกิจของชุมชนสามารถอยู่รอดและสร้างประโยชน์ต่อชุมชน ต่อสถาบันการเงินชุมชน รวมไปถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

7. จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะ และประสบการณ์เฉพาะด้าน ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่รองรับเทคโนโลยี ฉะนั้นควรที่จะจัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือศึกษาดูงานตามความเหมาะสม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เช่น แผ่นพับ ซีดี เป็นต้น นอกจากนี้ ควรให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมสถาบันการเงินชุมชน ควรให้การดูแล/จัดหา บุคลากรรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นที่สามารถรองรับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้การสนับสนุนอย่างมีเงื่อนไข เช่น ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถาบันการเงินชุมชน เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรค เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางการบริหาร ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งศึกษาปัจจัยของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถาบันการเงินชุมชน
2. ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงานในแต่ละด้านของสถาบันการเงินชุมชน กับสถาบันการเงินอื่น เพื่อสร้างรูปแบบที่ดีที่สุดในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน
3. ศึกษาแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงธุรกิจในชุมชนของสถาบันการเงินชุมชนทั่วประเทศ เพื่อหาจุดเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสถาบันการเงินชุมชนด้วยกัน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายของสถาบัน

บรรณานุกรม

- กำธร ชินลาด. 2544. รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านของตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัด ลำพูน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จำนง สมประสงค์. 2537. ธนาคารหมู่บ้านท่าลาดขาว หมู่ 1-3 ตำบลท่าลาดขาว อำเภอโซคชัย จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ชลิดา บุษราคัม. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ มัจฉาธิคุณ. 2543. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดลินกศักดิ์ ยกศิริ. 2545. ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2548ก. รายงานการติดตาม โครงการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน). กรุงเทพฯ: กองติดตามและประเมินผล ฝ่ายนโยบายและกลยุทธ์. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. 2548ข. บันทึกความร่วมมือเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพฯ: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. 2549. ผลการดำเนินธุรกรรมและการเชื่อมโยงธุรกิจของสถาบันการเงินชุมชนกับธนาคาร ปีบัญชี 2548. กรุงเทพฯ: ฝ่ายสินเชื่อสถาบันข้อมูล. (เอกสารอัดสำเนา).
- นนทยา สุริมล. 2546. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นราทิพย์ ชูติวงศ์. 2536. การประเมินผล. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นำชัย ทนุผล. 2535. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- ประคอง กรรณสูตร. 2531. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2539. การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- พรณรงค์ พรใจหาญ และ สุวัฒน์ คมวัชร. 2548. การสนับสนุนกิจกรรมและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของ ธ.ก.ส.. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิเคราะห์งานสินเชื่อ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (เอกสารอัดสำเนา).
- ไพศาล ธีรพงษ์ จำเริญร ดานทิพย์ และ สุนิมา ชุมพงษ์. 2544. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ของจังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- มนตรี กรรพุมมาลย์ และ ภูทชงค์ กุณทลบุตร. 2545. การพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน (บวจป 912701). เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุวรัตน์ รัฐกุล. 2525. รายงานการวิจัยผลการสำรวจกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- วรเดช จันทรศร และ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. 2541. การประเมินผลในระบบเปิด. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิวรรธน์ ตรีอารยะพงศ์. 2545. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษาหมู่บ้านแม่ก๊ะกาด อำเภออุยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิสาร ตันไชย ธีรพรรณ ใจมั่น และ ธนิษฐา งามจันทร์. 2546. การให้ความช่วยเหลือชุมชนและหมู่บ้านในรูปแบบกองทุน เงินทุนหมุนเวียน และเงินอุดหนุนเพื่อพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัฒนา สุนทรชัย. 2547. เรียนสถิติด้วย SPSS ภาคการวิเคราะห์เครื่องมือวิจัย และการวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ: วิทยาพัฒน์.
- ศศิเพ็ญ วรหวั่ง. 2546. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวัฒน์ เกียรติธรรม. 2540. การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยฝ้าย ตำบลบ้านดง อำเภอ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภชัย ขวาระประภาส. 2540. นโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ. 2537. กองทุนหมู่บ้าน. ลำปาง: กิจเสรีการพิมพ์.

ศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. 2548. “สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.rajabhat.ac.th/village/b2.doc>. (26 ธันวาคม 2548).

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2541. การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมพันธ์ เตชะอธิก, ปรีชา อุยตระกูล และชั้น ศรีสวัสดิ์. 2540. การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมและธนาคารออมสิน. 2542. ชุมชนเข้มแข็งทุนทางสังคมของไทย.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมและธนาคารออมสิน.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2545. กองทุนหมู่บ้านผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.

สุชา จันทน์เอม. 2539. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. การประเมินผลโครงการ: หลักการและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.

สุพัฒน์ เอี้ยวฉาย, ประสงค์ มานะยิ่ง, จรรยาวัฒน์ ทับจันทร์, ชุตินา ชาญพิพัฒน์ชัย และ ปราณี กองวิบูลศิริ. 2545. ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลทอ อำเภอดักขี จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

สุภาพร พิศาลบุตร. 2543. การวางแผนและการบริหารโครงการ: Planning and Project Management. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อรสา หน่อปิ่น. 2547. รายงานการวิจัย เรื่องโครงการ การสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านแม่กะ หมู่ 8 และกองทุนหมู่บ้านแม่ซ้อน หมู่ 4 อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

Anderson, Jame E. 1963. **Public Policy Making**. New York: Mc Graw-Hill.

Cronbach, Lee J. 1976. **Evaluation for Courses Improvement**. New York: Irvington.

Grossl, J. G. 1981. **Evaluation Planner for Extension Service**. Madison: ESC.

ภาคผนวก ก

รายชื่อสถาบันการเงินชุมชน ฝ่ายกิจการสาขา 1 - 9

ตารางภาคผนวก ก รายชื่อสถาบันการเงินชุมชน ฝ่ายกิจการสาขา 1 - 9

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ธ.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
ฝ่ายกิจการสาขา 1							
1	ริมปิง	3	ริมปิง	เมือง	ลำพูน	ลำพูน	ลำพูน
2	แม่นาเติง	5	แม่นาเติง	ปาย	แม่ฮ่องสอน	ปาย	แม่ฮ่องสอน
3	ทรายขาว	14	ทรายขาว	พาน	เชียงราย	พาน	เชียงราย
4	บ้านปทุม	2	เหมืองหม้อ	เมือง	แพร่	แพร่	แพร่
5	บ้านแม่ฮาว	3	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	ลำปาง	ห้างฉัตร	ลำปาง
6	บ้านม้าเหนือ	6	ลำปางหลวง	เกาะคา	ลำปาง	เกาะคา	ลำปาง
7	บ้านมะค่าสีวัง	8	สันมะค่า	ป่าแดด	เชียงราย	ป่าแดด	เชียงราย
8	บ้านมะค่าสีสัน	1	สันมะค่า	ป่าแดด	เชียงราย	ป่าแดด	เชียงราย
9	บ้านท่าล้อ	19	คอยหล่อ	คอยหล่อ	เชียงใหม่	คอยหล่อ	เชียงใหม่
10	บ้านม่วงใหม่	6	นาปรัง	กิ่ง อ.ภูเพียง	น่าน	น่าน	น่าน
11	บ้านม่วงทอง	6	ห้วยแก้ว	กิ่ง อ.แม่อน	เชียงใหม่	สันกำแพง	เชียงใหม่
12	บ้านคอยชัย	11	ปง	ปง	พะเยา	ปง	พะเยา
13	บ้านร่วมไทย	14	ท่าตอน	แม่อาว	เชียงใหม่	แม่อาว	เชียงใหม่
14	สันคันศรี	10	บ้านถ้ำ	ดอกคำใต้	พะเยา	ดอกคำใต้	พะเยา
ฝ่ายกิจการสาขา 2							
1	บ้านทุ่ง มหาศาล	12	มหาชัย	ไทรงาม	กำแพงเพชร	ไทรงาม	กำแพงเพชร
2	บ้านศรีสุภณา	2	ทุ่งทราย	ทรายทองวัฒนา	กำแพงเพชร	คลองขลุง	กำแพงเพชร
3	หนองโสน	1	หนองโสน	สามง่าม	พิจิตร	สามง่าม	พิจิตร
4	บ้านบ่อโพธิ์	5	บ้านโพธิ์	นครไทย	พิษณุโลก	นครไทย	พิษณุโลก
5	หนองไผ่	5,11,1 6,20	ลำโรงไผ่	ไพศาลี	นครสวรรค์	ไพศาลี	นครสวรรค์
6	บ้านหนองจิก	7	หนองยาง	หนองหลวง	อุทัยธานี	หนองฉาง	อุทัยธานี
7	บ้านแม่ดาว ใหม่	3	พระทาษยา แดง	แม่สอด	ตาก	ตาก	ตาก
8	กร่าง	2	กร่าง	นครไทย	พิษณุโลก	นครไทย	พิษณุโลก
9	บ้านนาเจริญ	13	นาป่า	เมือง	เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
10	บ้านใหม่ สำราญ	6	ตะพานหิน	มะพานหิน	พิจิตร	ตะพานหิน	พิจิตร

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ธ.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
11	บ้านเขาชะงอก เหนือ	7	บ้านกล้วย	ชนแดน	เพชรบูรณ์	ชนแดน	เพชรบูรณ์
ฝ่ายกิจการสาขา 3							
1	ปวนพ	1-15	ปวนพ	กิ่ง อ.หนองหิน	เลย	ภูกระดึง	เลย
2	หนองเม็ก	5	บ้านกง	หนองเรือ	ขอนแก่น	หนองเรือ	ขอนแก่น
3	กุดสูง-ชมภูทอง	3-10	นาด่าน	สุวรรณภูหา	หนองบัวลำภู	สุวรรณภูหา	หนองบัวลำภู
4	ถ่อนนาถับ	1-8	ถ่อนนาถับ	บ้านคุง	อุดรธานี	บ้านคุง	อุดรธานี
5	บ้านจาน	1	โนนนจาน	กิ่ง อ.นาแก	กาฬสินธุ์	เขาวง	กาฬสินธุ์
6	หนองหิน	2-7	หนองหิน	กิ่ง อ.หนองหิน	เลย	ภูกระดึง	เลย
7	ชุมภูพร	1	ชุมภูพร	ศรีวิไล	หนองคาย	บึงกาฬ	หนองคาย
8	โพธิ์น้อย	6	โพธิ์สูง	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด	ปทุมรัตน์	ร้อยเอ็ด
9	สร้างขุ่ย	6	พังโคน	พังโคน	สกลนคร	พังโคน	สกลนคร
10	ท่าลาด	3	ท่าลาด	เรณูนคร	นครพนม	ธาตุพนม	นครพนม
11	สร้างก่อ	2-12	สร้างก่อ	กุดจับ	อุดรธานี	กุดจับ	อุดรธานี
12	นาสะโน	3	นาสะเม็ง	คอนตาล	มุกดาหาร	คอนตาล	มุกดาหาร
13	บัวแก้ว	3	เลิงแฝก	กุดรัง	มหาสารคาม	กุดรัง	มหาสารคาม
14	บ้านหนองแวง	7	ยางคำ	หนองเรือ	ขอนแก่น	หนองเรือ	ขอนแก่น
15	บ้านสิงห์ สะอาด	13	สิงห์สะอาด	สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์
ฝ่ายกิจการสาขา 4							
1	สร้างก่อน้อย	2	สร้างก่อน้อย	หัวตะพาน	อำนาจเจริญ	หัวตะพาน	อำนาจเจริญ
2	บ้านเสี้ยวน้อย	1	บ้านจ่วง	เมือง	ชัยภูมิ	บ้านเห็จ ณรงค์	ชัยภูมิ
3	บ้านคำแย	11	ม่วงสามสิบ	ม่วงสามสิบ	อุบลราชธานี	ม่วงสามสิบ	อุบลราชธานี
4	ตำบลนาหมอ ม้า	1	นาหมอม้า	เมือง	อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ
5	บ้านเบาน้อย	2	บ้านแพ้	คูเมือง	บุรีรัมย์	คูเมือง	บุรีรัมย์
6	บ้านโนนเจริญ	1-5	โนนเจริญ	บ้านกรวด	บุรีรัมย์	บ้านกรวด	บุรีรัมย์
7	ตำบลปาก่อ	8	ปาก่อ	ขามุนาม	อำนาจเจริญ	ขามุนาม	อำนาจเจริญ
8	ตำบลจานลาน	10	จานลาน	พนา	อำนาจเจริญ	ลืออำนาจ	อำนาจเจริญ

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ร.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
9	บ้านยางบ่อเทศ	15	เมืองบัว	ชุมพลบุรี	สุรินทร์	ชุมพลบุรี	สุรินทร์
10	ตำบลไร่ชี	7	ไร่ชี	ลืออำนาจ	อำนาจเจริญ	ลืออำนาจ	อำนาจเจริญ
11	ตำบลโพนทอง	11	โพนทอง	เสนางคนิคม	อำนาจเจริญ	เสนางคนิคม	อำนาจเจริญ
12	โป่งนก	1,3,9, 11,13	โป่งนก	เทพสถิต	ชัยภูมิ	บ้านเห็จ ณรงค์	ชัยภูมิ
13	ตำบลห้วย	10	ห้วย	ปทุมราชวงศา	อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ
14	ตำบลเหนือ	2	ค้อเหนือ	เมือง	ยโสธร	ยโสธร	ยโสธร
15	ตำบลลาดทอง	9	ลาดทอง	เมือง	ยโสธร	ยโสธร	ยโสธร
16	บ้านโนนเมือง	1	โนนเมือง	ขามสะแกแสง	นครราชสีมา	ขามสะแก แสง	นครราชสีมา
17	บ้านหนอง ขอนใหญ่	6	บุแกรง	จอมพระ	สุรินทร์	จอมพระ	สุรินทร์
ฝ่ายกิจการสาขา 5							
1	หน่วยประคอง	10	คงคินแดน	หนองม่วง	ลพบุรี	หนองม่วง	ลพบุรี
2	บ้านลำ	7,13	โพธิ์ชัย	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี	อินทร์บุรี	สิงห์บุรี
3	บ้านทองครีမ်	3	มลลครธรรม นิมิตร	สามโก้	อ่างทอง	สามโก้	อ่างทอง
4	บ้านเขาราว เทียนทอง	10	เนินขาม	กิ่ง อ.เนินขาม	ชัยนาท	หันคา	ชัยนาท
5	บ้านวังหัวเรือ	2	วังตะเคียน	กิ่ง อ.หนอง มะโรง	ชัยนาท	วัดสิงห์	ชัยนาท
6	สีคลอง	2	สีคลอง	เมือง	ลพบุรี	ลพบุรี	ลพบุรี
7	ท้ายตลาด		ท้ายตลาด	เมือง	ลพบุรี	ลพบุรี	ลพบุรี
8	ซอยแผ่นดิน ทอง		บางกะสอ	เมือง	นนทบุรี	นนทบุรี	นนทบุรี
9	บ้านท่าไทร	7	โพนงคำ ออก	สรรพยา	ชัยนาท	สรรพยา	ชัยนาท
10	กกแก้วบุรพา		กกแก้วบุรพา	บางไทย	พระนครศรีอยุธยา	บางไทร	พระนครศรีอ ยุธา
11	บ้านจักรสีห์	12	จักรสีห์	เมือง	สิงห์บุรี	สิงห์บุรี	สิงห์บุรี

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ต.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
12	บ้านใหญ่	11	บ้านใหญ่	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา
13	บ้านหัวทองดี		หนองแม่ไก่	โพธิ์ทอง	อ่างทอง	โพธิ์ทอง	อ่างทอง
ฝ่ายกิจการสาขา 6							
1	บางสระแก้ว	1	บางสระแก้ว	แหลมสิงห์	จันทบุรี	ขลุง	จันทบุรี
2	นาเกลือ	2	ชำราก	เมือง	ตราด	ตราด	ตราด
3	บ้านโนน	5	บ้านแก้ว	เมือง	สระแก้ว	สระแก้ว	สระแก้ว
4	อ้อมทรัพย์คง ชีเหล็ก	10	คงชีเหล็ก	เมือง	ปราจีนบุรี	ปราจีนบุรี	ปราจีนบุรี
5	บ้านทศหลวง	6	ผักชะ	วัฒนานคร	สระแก้ว	วัฒนานคร	สระแก้ว
6	บ้านหนองแวง	5	หนองแวง	วัฒนานคร	สระแก้ว	วัฒนานคร	สระแก้ว
7	บ้านเขาระพัง	2	ดาสิทธิ	ปลวกแดง	ระยอง	ปลวกแดง	ระยอง
8	ตำบลวังท่าช้าง	11	วังท่าช้าง	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี
9	บ้านหนอง โสน	13	หนองหว่า	เขาฉกรรจ์	สระแก้ว	เขาฉกรรจ์	สระแก้ว
10	บ้านคลองบาง บ่อ	4	พงคาเอี่ยม	วังจันทร์	ระยอง	วังจันทร์	ระยอง
11	กองทุนรวม	18	ท่ากระดาน	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา
12	เกาะกา	1	ท่าเรือ	ปากพลี	นครนายก	ปากพลี	นครนายก
13	บ้านท่าถั่ว	-	บางกุด	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา
14	บ้านสีระมัน	4	ห้วยทับมอญ	กิ่ง อ.เขาชะเมา	ระยอง	เขาชะเมา	ระยอง
ฝ่ายกิจการสาขา 7							
1	บ้านสิงห์	3-5	บ้านสิงห์	โพธาราม	ราชบุรี	โพธาราม	ราชบุรี
2	คอนกระเบื้อง	3	คอน กระเบื้อง	โพธาราม	ราชบุรี	โพธาราม	ราชบุรี
3	บางคันชั่ง	4,9,12, 7	บางตาเนอร์	สองพี่น้อง	สุพรรณบุรี	สองพี่น้อง	สุพรรณบุรี
4	บ้านสหกรณ์	4	พันท้ายนร สิงห์	เมือง	สมุทรสาคร	สุพรรณบุรี	สมุทรสาคร

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ร.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
5	ตำบลหนอง พันจันทร์	1 - 11	กิ่ง อ.บ้านคา	สวนผึ้ง	ราชบุรี	สวนผึ้ง	ราชบุรี
6	หนองปลาไหล	2	หนองปลา ไหล	เขาชัย	เพชรบุรี	เขาชัย	เพชรบุรี
7	บ้านหนอง เต่าทอง		หนองราช วัตร	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี	หนองหญ้า ไซ	สุพรรณบุรี
8	บ้านเขาสิงห์โต	10	บ่อพลอย	บ่อพลอย	กาญจนบุรี	บ่อพลอย	กาญจนบุรี
9	บ้านวังน้ำโจน		เวียงงาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี	หนองหญ้า ไซ	สุพรรณบุรี
10	ตำบลบ้านม่วง		บ้านม่วง	บ้านโป่ง	ราชบุรี	บ้านโป่ง	ราชบุรี
11	ตำบลคอนคะ โดน	9	คอนตะโก	เมือง	ราชบุรี	ราชบุรี	ราชบุรี
12	บางระกำ		บางระกำ	บางเลน	นครปฐม	บางเลน	นครปฐม
13	ตำบลทราย ทอง	1-10	ทรายทอง	บางสะพานน้อย	ประจวบคีรีขันธ์	บางสะพาน น้อย	ประจวบคีรีข ันธ์
14	บ้านใหม่	15	โพรงมะเคื่อ	เมือง	นครปฐม	เมือง	นครปฐม
ฝ่ายกิจการสาขา 8							
1	บ้านน้ำพุ	5	ปากคลอง	ประทีพ	ชุมพร	มาบอำมฤต	ชุมพร
2	บ้านป่าตง	12	ต้นยาง	พนม	สุราษฎร์ธานี	บ้านตาขัน	สุราษฎร์ธานี
3	บ้านหนองบัว	2	นาสัก	สวี	ชุมพร พังงา	สวี	ชุมพร พังงา
4	บ้านรมณีย์	1	รมณีย์	กะปง	พังงา	ตะกั่วป่า	พังงา
5	บ้านพะเนียด	เขต เทศบาล	ละแม	ละเต็ง	ชุมพร	หลังสวน	ชุมพร
6	ดินเป็ด	6	ลำภี	ท้ายเหมือง	พังงา	ท้ายเหมือง	พังงา
7	บ้านไสไทย	4	ไสไทย	เมือง	กระบี่	กระบี่	กระบี่
8	บ้านนาจันฉิว	1	หลังสวน	หลังสวน	ชุมพร	ละแม	ชุมพร
9	บ้านควนเคียร	5	เขาเขน	ปลายพระยา	กระบี่	อ่าวลึก	กระบี่
10	บ้านใหม่ พัฒนา	5	ปากแพรก	คอนสัก	สุราษฎร์ธานี	คอนสัก	สุราษฎร์ธานี

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถาบันการเงิน ชุมชน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	พื้นที่ดำเนินงาน	
						ธ.ก.ส. สาขา	สังกัด สนจ.
11	อิสลามพุมเรียง	1	พุมเรียง	ไชยา	สุราษฎร์ธานี	ไชยา	สุราษฎร์ธานี
12	บ้านกลาง	2	บ้านนา	กระเปอร์	ระนอง	กระเปอร์	ระนอง
13	บ้างบางไร่	1	เหนือ	ละอุ่น	ระนอง	ระนอง	ระนอง
ฝ่ายกิจการสาขา 9							
1	ฝั่ง 4	6	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	ควนกาหลง	สตูล
2	ในเตา	1	ในเตา	ห้วยยอด	ตรัง	ห้วยยอด	ตรัง
3	เขาจีน	1	คลองขุด	เมือง	สตูล	สตูล	สตูล
4	วังใหญ่	1	วังใหญ่	เทพา	สงขลา	ลำไพล	สงขลา
5	ควนกรด	1	ควนกรด	ทุ่งสง	นครศรีธรรมราช	ทุ่งสง	นครศรีธรรมราช
6	ใต้ห้ำ	2	คอนตรอ	เมือง	นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
7	โต๊ะโม๊ะ	3	ภูเขาทอง	สุคีริน	นราธิวาส	สุไหงปาดี	นราธิวาส
8	ท่าข่อย	3	ปาดังเบซาร์	สะเดา	สงขลา	สะเดา	สงขลา
9	ฝั่ง 50	5	นิคมพัฒนา	กิ่ง อ.มะนัง	สตูล	ละงู	สตูล
10	ทุ่งนางแก้ว	5	น้ำขุด	ละงู	สตูล	ละงู	สตูล
11	ทุ่งยาง	11	โคกม่วง	เขาชัยสน	พัทลุง	เขาชัยสน	พัทลุง
12	บ้านราวปลา	9	ทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	สตูล	ทุ่งหว้า	สตูล
13	กรุงชิง		กรุงชิง	กิ่ง อ.นพิตำ	นครศรีธรรมราช	ท่าศาลา	นครศรีธรรมราช
14	บ้านแป้น	7	แป้น	สายบุรี	ปัตตานี	สายบุรี	ปัตตานี

ที่มา: ฝ่ายสินเชื่อสถาบันข้อมูล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549)

ภาคผนวก ข

การวัดความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การวัดค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการทดสอบคอแตรนคิว
 ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Analysis of Variance					
Source of Variation	Sum of Sq.	DF	Mean Square	Q	Prob.
Between People	66.4714	62	1.0721		
Within People	263.5000	1197	.2201		
Between Measures	19.9714	19	1.0511	90.7241	.0000
Residual	243.5286	1178	.2067		
Total	329.9714	1259	.2621		
Grand Mean	.8048				

Alpha = .8072

ภาคผนวก ค

ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ตารางภาคผนวก ค จำนวนและร้อยละของข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของ
สถาบันการเงินชุมชน

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านบริหารจัดการ				
1. ด้านโครงสร้าง				
1.1 การกำหนดรูปแบบองค์กร (สถาบันการเงินชุมชน)	121	98.4	2	1.6
1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชน	121	98.4	2	1.6
1.3 มีแผนการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน				
- ระยะสั้น (แผนปฏิบัติงานประจำปี)	111	90.2	12	9.8
- ระยะยาว	56	45.5	67	54.5
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่				
2.1 มีคณะกรรมการบริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมประชาคม	121	98.4	2	1.6
2.2 การแต่งตั้งบุคคล/คณะบุคคล เป็นที่ปรึกษา/สนับสนุน	121	98.4	2	1.6
2.3 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร	123	100.0		
2.4 มีฝ่ายจัดการที่แบ่งโครงสร้างการจัดการเป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน	118	95.9	5	4.1
3. ด้านสมาชิก				
3.1 สมาชิกเป็นบุคคลในพื้นที่	122	99.2	1	0.8
3.2 การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลของสมาชิก	122	99.2	1	0.8
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน				
4.1 กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก	123	100.0		
4.2 การกำหนดวาระและหน้าที่ของคณะกรรมการ	122	99.2	1	0.8
4.3 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ฝ่ายจัดการ	119	96.7	4	3.3
4.4 วงเงินกู้และการอนุมัติเงินกู้	121	98.4	2	1.6
4.5 การประชุมคณะกรรมการ	123	100.0		
4.6 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	110	89.4	13	10.6
4.7 ระเบียบการเงิน	119	96.7	4	3.3
5. การดำเนินงาน				
5.1 มีสถานที่/อาคาร/สำนักงาน	122	99.2	1	0.8
5.2 การกำหนด วัน เวลา ทำการแน่นอน	121	98.4	2	1.6

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.3 การกำหนดและประกาศอัตราดอกเบี้ยค่าธรรมเนียมของเงินฝาก เงินกู้แต่ละประเภทอย่างชัดเจน	118	95.9	5	4.1
ด้านระบบการจัดทำบัญชี				
1. การบันทึกบัญชี				
1.1 บันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน	122	99.2	1	0.8
1.2 แยกบัญชีในแต่ละธุรกิจ	119	96.7	4	3.3
1.3 การจัดทำงบการเงิน				
- งบดุล	110	89.4	13	10.6
- งบกำไรขาดทุน	109	88.6	14	11.4
- รายละเอียดประกอบงบการเงิน	100	81.3	23	18.7
2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี				
2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฐานข้อมูลทางการเงิน แยกเป็น				
- กลุ่มออมทรัพย์	92	74.8	31	25.2
- กลุ่มสินเชื่อ	42	34.1	81	65.9
2.2 โปรแกรมสำเร็จรูประบบรับ-จ่าย ทางอินเทอร์เน็ต	68	55.3	55	44.7
3. การจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี				
3.1 การจัดเก็บข้อมูลการเงินของลูกค้าให้เป็นความลับ	113	91.9	10	8.1
3.2 การจัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสถาบันให้เป็นความลับ	109	88.6	14	11.4
3.3 การกำหนดเงินสดในมือเมื่อสิ้นวันทำการและวันหยุด	113	91.9	10	8.1
ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล				
1. ระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม				
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา	101	82.1	22	17.9
1.2 ข้อมูลด้านที่ดินการใช้จ่ายประโยชน์จากที่ดินของชุมชน	95	77.2	28	22.8
1.3 ข้อมูลด้านสาธารณสุขของชุมชน	111	90.2	12	9.8
2. ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก				
2.1 ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลทั่วไป	113	91.9	10	8.1
2.2 อาชีพ/รายได้ของสมาชิก	112	91.1	11	8.9

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน				
3.1 ฐานข้อมูลธุรกิจหลัก				
- สินเชื่อ	116	94.3	7	5.7
- เงินฝาก	82	66.7	41	33.3
3.2 ฐานข้อมูลธุรกิจทางการเงินอื่น	79	64.2	44	35.8
3.3 ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน	83	67.5	40	32.5
4. ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network)				
4.1 เชื่อมโยงข้อมูลกับ ธ.ก.ส.	31	25.2	92	74.8
4.2 เชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์	23	18.7	100	81.3
4.3 เชื่อมโยงข้อมูลกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ	56	45.5	67	54.5
5. ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ				
5.1 วิสาหกิจชุมชน (เช่น OTOP)	82	66.7	41	33.3
5.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	95	77.2	28	22.8
ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ				
1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน				
1.1 ปริมาณธุรกิจ	96	78.0	27	22.0
1.2 กำไรจากธุรกิจหลัก/รอง	97	78.9	26	21.1
1.3 กำไรสุทธิ	99	80.5	24	19.5
1.4 เงินทุนดำเนินการ/เงินทุนหมุนเวียน	91	74.0	32	26.0
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ				
2.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อ	69	56.1	54	43.9
2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ	73	59.3	50	40.7
3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการ				
3.1 การวิเคราะห์การจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการ				
ในแต่ละฝ่าย	81	65.9	42	34.1
3.2 การวิเคราะห์การบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน	92	74.8	31	25.2
4. การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ				
4.1 มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อการควบคุมภายใน	101	82.1	22	17.9
4.2 แต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อการควบคุมภายใน	98	79.7	25	20.3

ภาคผนวก ง

การประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ตารางภาคผนวก ก (ต่อ)

กิจกรรม	ดำเนินการแล้ว		ยังไม่ได้ดำเนินการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก				
1. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน				
1.1 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก	91	74.0	32	26.0
1.2 แผนแม่บทเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจชุมชน	84	68.3	39	31.7
1.3 แผนแม่บทการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน	97	78.9	26	21.1
2. การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน				
2.1 การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง กองทุนหมู่บ้าน - สถาบันฯ	111	90.2	12	9.8
2.2 การเชื่อมโยงธุรกิจ ระหว่าง สถาบันฯ – ธ.ก.ส. /ธ.ออมสิน.	95	77.2	28	22.8
3. การฝึกอบรม				
3.1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก	99	80.5	24	19.5
3.2 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา คณะกรรมการสถาบัน	91	74.0	32	26.0
3.3 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา ฝ่ายจัดการ	90	73.2	33	26.8

ภาคผนวก ง
การประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

ตารางภาพผนวก ง จำนวนและร้อยละของการประเมินผลความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

กิจกรรม	ต้องปรับปรุง		พอใช้		ปานกลาง		ดี		ดีมาก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดการ	4	3.3					10	8.1	109	88.6
1. ด้านโครงสร้าง	9.0	7.3			62	50.4			52	42.3
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่	1.0	0.8			7	5.7			115	93.5
3. ด้านสมาชิก	2.0	1.6							121	98.4
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน	1.0	0.8			2	1.6	16	13.0	104	84.6
5. การดำเนินงาน	2	1.6	4	3.3					117	95.1
ด้านระบบการจัดทำบัญชี	15	12.2	15	12.2	12	9.8	78	63.4	3	2.4
1. การบันทึกบัญชี	9	7.3	7	5.7			13	10.6	94	76.4
2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี	31	25.2	87	70.7					5	4.1
3. การจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี	10	8.1	10	8.1					103	83.7
ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล	31	25.2	13	10.6	17	13.8	47	38.2	15	12.2
1. ระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม	27	22.0	3	2.4					93	75.6
2. ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก	15	12.2							108	87.8
3. ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน	43	35.0			29	23.6			51	41.5
4. ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network)	98	79.7	17	13.8					8	6.5

ตารางภาคผนวก ง (ต่อ)

กิจกรรม	ต้องปรับปรุง		พอใช้		ปานกลาง		ดี		ดีมาก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ	46	37.4							77	62.6
ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ	35	28.5	11	8.9	7	5.7	29	23.6	41	33.3
1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน	27	22.0			15	12.2			81	65.9
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ	70	56.9							53	43.1
3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการ	46	37.4							77	62.6
4. การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ	32	26.0							91	74.0
ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก	51	41.5	18	14.6	36	29.3	11	8.9	7	5.7
1. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน	36	29.3	7	5.7					80	65.0
2. การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน	98	79.7	17	13.8					8	6.5
3. การฝึกอบรม	32	26.0	6	4.9					85	69.1
รวม	22	17.9	15	12.2	18	14.6	46	37.4	22	17.9

ภาคผนวก จ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน (ธนาคารหมู่บ้าน) แบบสอบถาม
ประกอบไปด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมาย [] หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ [] 1. ชาย [] 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส [] 1. โสด [] 2. สมรส [] 3. หย่า/หม้าย
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด [] 1. ประถมศึกษา [] 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
[] 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย [] 4. อนุปริญญา
[] 5.ปริญญาตรี [] 6. ปริญญาโท
[] 7. อื่น ๆ ระบุ.....
5. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง.....
6. ระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่ง.....ปี
7. อัตราเงินเดือน.....บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของสถาบันการเงินชุมชน

8. ชื่อของสถาบันการเงินชุมชน.....
9. พื้นที่ดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน อยู่ในอำเภอ.....จังหวัด.....
10. สถาบันฯ ได้รับการยกระดับจากกองทุนหมู่บ้าน เป็นสถาบันการเงินชุมชนเมื่อ.....
11. ทุนดำเนินงานในปีที่จัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน.....บาท
12. ทุนดำเนินงานในปีปัจจุบันที่จัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน.....บาท
13. ปริมาณการให้สินเชื่อสถาบันการเงินชุมชน.....บาท
14. ปริมาณธุรกิจรับฝากเงินในรอบปี.....บาท

15. ธุรกรรมทางการเงินอื่น ๆ ของสถาบัน ได้แก่

15.1 [] การชำระค่าสาธารณูปโภค.....บาท/ปี

15.2 [] การประกันชีวิต.....บาท/ปี

15.3 [] การทำ พ.ร.บ.....บาท/ปี

15.4 [] การรวบรวมผลผลิตในพื้นที่.....

ระบุชนิดของผลผลิตที่รวบรวมได้แก่.....

15.5 [] อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าสถาบันการเงินชุมชนของท่านมีการดำเนินการแล้วหรือไม่ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดทำระบบบัญชีด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ และด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพของสมาชิก หากยังมีได้ดำเนินการขอให้ท่านระบุสาเหตุว่าเกิดจากมูลเหตุใด

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
ด้านการบริหารจัดการ			
1. ด้านโครงสร้าง			
1.1 การกำหนดรูปแบบองค์กร (สถาบันการเงินชุมชน)			
1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชน			
1.3 มีแผนการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน			
- ระยะสั้น (แผนปฏิบัติงานประจำปี)			
- ระยะยาว			
2. ด้านบุคลากร/เจ้าหน้าที่			
2.1 มีคณะกรรมการบริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม			
ประชาคม			
2.2 การแต่งตั้งบุคคล/คณะบุคคล เป็นที่ปรึกษา/สนับสนุน			

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
2.3 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร			
2.4 มีฝ่ายจัดการที่แบ่งโครงสร้างการจัดการเป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน			
3. ด้านสมาชิก			
3.1 สมาชิกเป็นบุคคลในพื้นที่			
3.2 การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและเกื้อกูลของสมาชิก			
4. ระเบียบข้อบังคับสถาบันการเงินชุมชน			
4.1 กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก			
4.2 การกำหนดวาระและหน้าที่ของคณะกรรมการ			
4.3 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ฝ่ายจัดการ			
4.4 วงเงินกู้และการอนุมัติเงินกู้			
4.5 การประชุมคณะกรรมการ			
4.6 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี			
4.7 ระเบียบการเงิน			
5.การดำเนินงาน			
5.1 มีสถานที่/อาคาร/สำนักงาน			

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
5.2 การกำหนด วัน เวลา ทำการนำเสนอ			
5.3 การกำหนดและประกาศอัตราดอกเบี้ยค่าธรรมเนียมของเงินฝาก เงินกู้แต่ละประเภทอย่างชัดเจน			
ด้านระบบการจัดทำบัญชี			
1. การบันทึกบัญชี			
1.1 บันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน			
1.2 แยกบัญชีในแต่ละธุรกิจ			
1.3 การจัดทำงบการเงิน			
“			
- งบดุล			
- งบกำไรขาดทุน			
- รายละเอียดประกอบงบการเงิน			
2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี			
2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับฐานข้อมูลทางการเงิน แยกเป็น			
- กลุ่มออมทรัพย์			
- กลุ่มสินเชื่อ			
2.2 โปรแกรมสำเร็จรูประบบรับ-จ่าย ทางอินเตอร์เน็ต			

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
3. การจัดทำระบบความปลอดภัยทางบัญชี			
3.1 การจัดเก็บข้อมูลการเงินของลูกค้าให้เป็นความลับ			
3.2 การจัดเก็บข้อมูลทางการเงินของสถาบันให้เป็นความลับ			
3.3 การกำหนดเงินสดในมือเมื่อสิ้นวันทำการและวันหยุด			
ด้านการจัดทำระบบฐานข้อมูล			
1. ระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจและสังคม			
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา			
1.2 ข้อมูลด้านที่ดินการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน			
1.3 ข้อมูลด้านสาธารณสุขของชุมชน			
2. ระบบฐานข้อมูลของสมาชิก			
2.1 ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลทั่วไป			
2.2 อาชีพ/รายได้ของสมาชิก			
3. ระบบฐานข้อมูลของสถาบัน			
3.1 ฐานข้อมูลธุรกิจหลัก ..			
- สินค้า			
- เงินฝาก			

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
3.2 ฐานข้อมูลธุรกิจทางการเงินอื่น			
3.3 ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน			
4. ฐานข้อมูลกับเครือข่าย (Network)			
4.1 เชื่อมโยงข้อมูลกับ ธ.ก.ส.			
4.2 เชื่อมโยงข้อมูลกับธนาคารพาณิชย์			
4.3 เชื่อมโยงข้อมูลกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ			
5. ฐานข้อมูลกับเครือข่ายภาครัฐ			
5.1 วิสาหกิจชุมชน (เช่น OTOP)			
5.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง			
ด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ			
1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน			
1.1 ปริมาณธุรกิจ			
1.2 กำไรจากธุรกิจหลัก/รอง			
1.3 กำไรสุทธิ			
1.4 เงินทุนดำเนินการเงินทุนหมุนเวียน			

กิจกรรม	การดำเนินการ		เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ได้ดำเนินการ	
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจ			
2.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของสินเชื่อ			
2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเงินอื่น ๆ			
3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการ			
3.1 การวิเคราะห์การบริหารจัดการ/การปฏิบัติงาน ของฝ่ายจัดการ ในแต่ละฝ่าย			
3.2 การวิเคราะห์การบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน			
4. การควบคุมภายในเพื่อการบริหารจัดการ			
4.1 มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อการควบคุมภายใน			
4.2 แต่งตั้งคณะบุคคลเพื่อการควบคุมภายใน			
ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสมาชิก			
1. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน			
1.1 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก			
1.2 แผนแม่บทเพื่อผลักดันให้เกิดวิสาหกิจชุมชน			
1.3 แผนแม่บทการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน			

กิจกรรม	การดำเนินการ			เหตุผลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ
	ดำเนินการแล้ว	ยังไม่ดำเนินการ		
2. การเชื่อมโยงธุรกิจ เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนของชุมชน				
2.1 การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่าง กองทุนหมู่บ้าน - สถาบันฯ				
2.2 การเชื่อมโยงธุรกิจ ระหว่าง สถาบันฯ - ธ.ก.ส./ธ.ออมสิน.				
3. การฝึกอบรม				
3.1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก				
3.2 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา คณะกรรมการสถาบัน				
3.3 การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/สัมมนา ฝ่ายจัดการ				

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาในการดำเนินการของสถาบันการเงินชุมชน

4.1 ปัญหาการบริหารจัดการ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4.2 ปัญหาด้านการจัดทำระบบบัญชี

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะด้านการจัดทำระบบบัญชี

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4.3 ปัญหาด้านการจัดทำฐานข้อมูล

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะการจัดทำฐานข้อมูล

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4.4 ปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะปัญหาด้านการวิเคราะห์/บริหารธุรกิจ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4.5 ปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ข้อเสนอแนะการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและการพัฒนาอาชีพสหกรณ์

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ขอบพระคุณในความอนุเคราะห์

ภาคผนวก จ
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายขยศ สุวรรณวัฒน์	
เกิดเมื่อ	26 สิงหาคม 2598	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2527	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ ทั่วไป มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
	พ.ศ. 2528-2530	พนักงานสินเชื่อ 4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาสระบุรี
	พ.ศ. 2530-2531	พนักงานสินเชื่อ 4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาฉะเชิงเทรา
	พ.ศ. 2531-2535	พนักงานสินเชื่อ 5 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาฉะเชิงเทรา
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2521-2528	บุคลากร 3 กองบริหารงานบุคคล ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ. 2528-2530	พนักงานสินเชื่อ 4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาสระบุรี
	พ.ศ. 2530-2531	พนักงานสินเชื่อ 4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาฉะเชิงเทรา
	พ.ศ. 2531-2535	พนักงานสินเชื่อ 5 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาฉะเชิงเทรา
	พ.ศ. 2535-2547	หัวหน้าหน่วยอำเภอ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาฉะเชิงเทรา
	พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน	พนักงานเสริมสร้างความสามารถบุคคล 9 สำนักเสริมสร้าง ความสามารถบุคคล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร